

POSTOJNSKI

PREPIH

DECEMBER 2018 91 LETNIK 12

OBCINA
POSTOJNA

Čarobnost prazničnega decembra pričarajo predvsem običaji in izročila, ki se prenašajo iz roda v rod. Med njimi so tudi obdarovanja svetega Miklavža, saj vsako leto razveseljuje otroke, odrasle pa navdaja z lepimi spomini na otroštvo. Ohranja se predvsem v družinah, po zaslugi prizadevnih organizatorjev pa tudi na prireditvah v krajevnih skupnostih. Miklavža spremljajo prijazni angelčki, pa tudi parkeljni – strah in trepet porednih otrok. V kulturnem domu v Planini je bilo celotno Miklavževo spremstvo nasmejeno in prijazno. Parkeljni so med skoraj sedemdesetimi pridnimi otroki izgubili voljo, da bi jih strašili; raje so se z nasmehi na ustih pridružili angelčkom in Miklavžu.

Z lepimi željami

Tako kot vsako leto je tudi tokrat december čas za pogled nazaj in hkrati naprej. Ta dvomnost je pravzaprav pričakovana. Če želimo narediti korak naprej, se je potrebno ozreti nazaj. Kritičen pogled v preteklost je ključen za optimistično pričakovanje jutrišnjega dne. Zakaj?

Zato, ker moramo biti dosledni in obravnavati svoje delo po preteku neke časovne distance. Ne moremo namreč presojati, kaj je bilo dobrega in kje so možne še izboljšave, če pod mostom ni preteklo dovolj vode. Tako stojimo na mostu, gledamo na vsak breg posebej, proti in s tokom in čakamo, kaj nam voda prinese.

Tako kot vedno, je tudi tokrat za nami zahtevno leto. Delovno, napeto in hkrati lepo ter perspektivno. Enako nas čaka tudi v naslednjem letu. Vem, da nas čaka še obilica novih izzivov, zagotavljam pa vam, da se jih bomo lotevali na enak način, kot do sedaj – odgovorno. Naš cilj je bil in bo vedno narediti naše okolje takšno, da bomo v prvi vrsti nanj ponosni in da bo življenje boljše za vse.

Ni pa ravno najbolj na mestu, da bi bili konec decembra preveč resni. Pred nami so prazniki, dan za dnem smo bližje novemu letu in času, ko si ponovno izrečemo obilico lepih misli. Lahko smo pesniški, romantični in zasanjani, moramo pa biti polni tudi želja. Te so gonilo osebnega in družbenega razvoja. Še najlepše pa je, če lahko želje izpolnjujemo. Najprej sebi, še lepše pa je, ko jih lahko drugim.

V najlepšem mesecu v letu 2018 vam želim, da bi lahko sebi in drugim izpolnili čim več želja. Nekaj jih je sicer potrebno pustiti, da nas ženejo naprej, je pa lepo, ko jih lahko uresničujemo. Seveda želim vsem predvsem zdravja in sreče, vse drugo bo že prišlo, osebnega zadovoljstva, varnega družinskega in osebnega okolja, ter zadovoljstva.

Hkrati vas vabim, da se ob slovesu od leta 2018 srečamo na Titovem trgu, kjer bomo skupaj nazdravili in razdrli kakšno bolj ali manj modro ter si voščili ob Silvestrskem poljubu.

Vsem skupaj in vsakemu posebej želim vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

4

tema meseca:

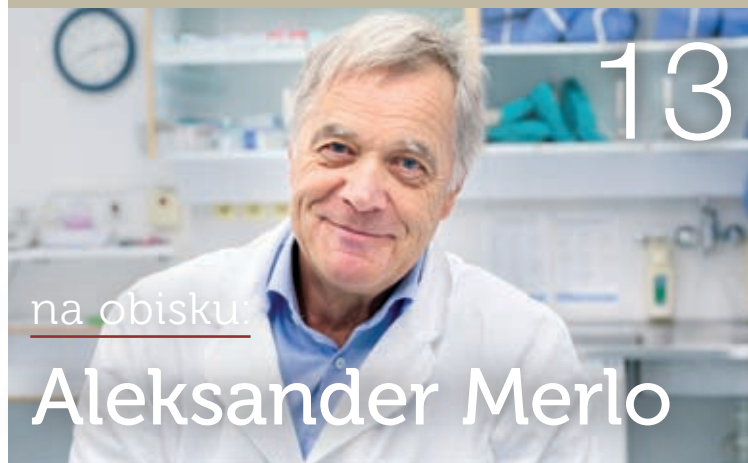
Prostovoljstvo osrečuje

10

tu živimo:

Hudičevcevec

13

na obisku:

Aleksander Merlo

Na naslovnici: Miklavž s spremstvom v kulturnem domu v Planini; fotografija: Foto Atelje Postojna

POSTOJNSKI
PREPIH

Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, december 2018, leto izdaje 12, številka 91 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepil@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Gabriella Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Oblikovna zasnova: Aleš Pučnik. • Grafični prelom: Občina Postojna in Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Sporočilo veselja

Fotografija: Matej Škrlič

V tisti sveti božični noči na poljanah pri Betlehemu je angel oznanil pastirjem: »Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odrešenik, ki je Mesija, Gospod. To vam bo v znamenje: našli boste dete, povito in položeno v jasli« (Evangelij po Luku 2,10-12).

Božič je praznik Jezusovega rojstva, vsako rojstvo pa je praznik življenja, še toliko bolj rojstvo Njega, ki daje življenje. Večno življenje. Ob čudežu novega življenja smo ganjeni, v božični skrivnosti pa strmimo nad čudežem, da se je Vsemogočni hotel roditi kot Nebogljeni, da je on, Beseda, postal meso, človek, novi Adam, eden od nas. Sprejel je našo človeško naravo, da bi nam povrnil prvotno dostojanstvo, nam spet naklonil pradedne časti, kakor bi rekla sv. Ciril in Metod. Zato je Jezus naš Rešitelj in to razodeva že z imenom, saj beseda Jezus pomeni: Bog rešuje. V vseh naših skrbeh in tegobah naj bo božično oznanilo sporočilo veselja, velikega veselja za vse ljudstvo.

Božič, majhen Bog, Božje Dete, nam zagotavlja, da je Bog sredi med nami. Recimo torej kakor pastirji v tisti zimski noči: *Pojdimo torej v Betlehem in pogledimo to, kar se je zgodilo.* Kakor smo se v adventu spustili globoko dol do Jordana k Janezu Krstniku in ob njegovem klicu pripravljali pot Gospodu s prejemom zakramenta Božjega usmiljenja, spovedi, tako stopimo zdaj v duhovni Betlehem, v Hišo kruha (kar pomeni beseda Betlehem) in doživimo radost Božjega

prihoda med nas v zakramentu Božjega kruha. In kakor smo skozi advent z Marijo pričakovali Njegov prihod, tako tudi zdaj kakor ona ohranimo vse to v svojem srcu in premišljujmo. Naj nam blišč in hrup decembra ne ugrabita dragocenih trenutkov zbranosti in družinskega praznovanja.

Dodajmo letos in prihodnje leto še misel na našega rojaka, doma iz krajev nekako med Postojno in Reko – na velikega cerkvenega učitelja svetega Hieronima. V neposredni sosesčini votline Jezusovega rojstva je štiristo let pozneje prevajal in razlagal Sveto pismo in leta 420 sklenil svoje spokorno meniško življenje. Ob bližnji 1600-letnici svetniške smrti naj nas njegov zgled navduši za branje Svetega pisma.

Vsem želim, da bi v toliko veselih trenutkih prišli do trajnega veselja, da bi v blišču lučk ugledali večno Luč, da bi v iskanju rešitev našli Rešitelja, Odrešenika. In voščim vam vsem Božjega veselja in luči skozi vse božične praznike, Božje moči in blagoslova v novem Gospodovem letu 2019.

duhovnik Bogomir Trošt

V svetu, v katerem živimo, se nam zdi, da gre čas hitreje, kot smo pričakovali. Včeraj so bili naši otroci otroci, zdaj so odrasli. Na žalost so s časom nekateri ljudje postali bolj in bolj omejeni nase. Čutijo, da so ogroženi, da so sami, da za njih nikogar ne skrbi in da so drugi krivi za stanje, v katerem živijo. Nemogoče je govoriti o tem, ne da pomislim tudi na današnje stanje nekaterih narodov. Zelo smo nehvaležni za življenje, ki nam ga je dal Bog. Ko vidimo, kakšne so razmere v drugih delih sveta, lahko res rečemo, da smo se rodili pod srečno zvezdo. Zato ne morem razumeti nekaterih ljudi, ki niso nikoli zadovoljni s svojim življenjem. In tudi skušnjave, ki nam jih daje Bog, moramo sprejeti na način, na kakršnega so bile poslani. Zakaj? Ker je življenje eno. In letošnje leto je bilo turbulentno in polno dogodkov.

Srečni moramo biti z življenjem, ki nam ga je dal Bog. Naj nas ne zavedejo vsakodnevne pasti – ker je to življenje, ki ga živimo, eno, in ni odlašanja. Ne moremo reči: "Vrnil se bom nekega dne in popravil napako, ki sem jo naredil." Potrudimo se, da ne bomo delali napak, in življenje bo popolnoma drugačno. Morda bi bilo dobro, da se vrnemo k besedam naših prednikov. Mislim, da so bili naši stari starši, starejši modreci, ki so živeli v veliko težjem času kot mi, srečnejši od nas. Poslušajmo njihov nasvet in smernice, ki govorijo o življenju. Govorijo o ljubezni, o sočutju.

Ob zaključku starega leta in ob vstopu v novo leto 2019 bi rad vsem voščil božično-novoletne praznike. Odpuščajmo drug drugemu, delajmo dobro, poskusimo biti boljši ljudje, ne glede na religijo, narod in raso. Vemo, da nas bodo ljudje in družba cenili glede na to, kaj damo soljudem in družbi. Tako kot se nam povrne vsa dobrot, se v življenju povrnejo tudi slaba dejanja. In na koncu, Bog je tisti, ki bo sodil o tem, kakšno življenje smo živeli, kaj smo si zaslužili. V tem svetu smo samo popotniki, ki so izpostavljeni skušnjavam. Prosim Boga, naj vam podari zdravje, srečo in dobrot. Prosim Boga, naj ustavi vojne, nemire na Zemlji – da ne bi bilo lačnih in sirot. Prosim Boga, naj ozdravi obolele in našim otrokom podari lepo in brezskrbno otroštvo. Prosim Boga, naj nam da moči, da bomo med tistimi, ki so srečni in delajo za dobro naše družbe, naše čudovite dežele Slovenije. Vse, kar želim sebi in svoji družini, želim tudi vam in vašim družinam.

Dragi sosedje, prijatelji, someščanke in someščani, čestitam vam za prihajajoče praznike in obenem želim veliko uspeha v letu 2019.

Fahrudin Smajić, imam v Postojni

Prostovoljstvo osrečuje

Prostovoljstvo je nepogrešljiv del družbe, čeprav ga (pre)pogosto jemljemo zelo samoumevno. Kako osiromašena bi bila družba brez prostovoljcev, bi spoznali šele, če jih ne bi bilo. V občini Postojna delujejo prostovoljke in prostovoljci v prostovoljnih gasilskih društvih, v sistemu zaščite in reševanja, civilni obrambi, socialnih dejavnostih, vzgoji in izobraževanju, v kulturi in športu, na področju varovanja okolja in narave in še marsikje. Nekatera društva in organizacije so vpisane v register prostovoljskih organizacij, druga ne, vsem prostovoljcem pa je skupno nesebično razdajanje časa in energije, najpogosteje le v zameno za stisk roke ali iskrico v očeh drugega.

4 Prostovoljstvo dviga kakovost življenja v družbi nasploh, še posebej pa pri tistih posameznikih in skupinah, ki so ogroženi, prikrajšani, izključeni ali kakorkoli drugače potisnjeni na rob. S prostovoljstvom se civilna družba odziva na potrebe v njej in ustvarja možnosti aktivnega delovanja državljanov. Njen razvoj in njena prihodnost sta v veliki meri odvisna od prostovoljstva, saj prispeva k razvijanju vrednot solidarnosti in k socialnemu napredku. Kjer država ne naredi dovolj, vskočijo prostovoljci.

Področje prostovoljstva je dobilo v Sloveniji prve formalne okvire z Zakonom o prostovoljstvu komaj pred 17 leti. Določil je minimalne pogoje za prostovoljce in prostovoljske organizacije ter za organiziranje in opravljanje prostovoljskega dela. Novela zakona, sprejeta pred tremi leti, pa je omogočila prostovoljsko delo tudi v javnih zavodih. Slovensko mrežo prostovoljskih organizacij koordinira Slovenska filantropija. Ta nudi podporo pri organizaciji in

izvajanju dejavnosti ter pridobivanju prostovoljcev. Področje prostovoljstva v regiji pa spremlja **Boreo, regijsko stičišče nevladnih organizacij Primorsko-notranjske regije**, kjer zbirajo podatke in pogosto koordinirajo delo prostovoljcev.

Prostovoljstvo ima v Sloveniji dolgo tradicijo in je pomemben socialni korektiv družbe, saj povezuje organizacije in ljudi v lokalnih skupnostih, hkrati pa jim omogoča, da s prostovoljskim delom pridobijo neprecenljive izkušnje. To je tudi eden od načinov, kako povečati svoje kompetence in si izboljšati pozicijo na trgu delovne sile. Prostovoljcev je iz leta v leto več. Aktualno poročilo o prostovoljstvu za leto 2017 priča o skoraj 9 milijonov 300 tisoč prostovoljskih ur in prostovoljskih organizacijah in nekaj več kot 184 tisoč ur v organizacijah s prostovoljskim programom. Najbolj aktivni so prostovoljci v Podravske regiji, število prostovoljskih ur na prostovoljca posameznika pa je najnižje prav v naši, Primorsko-no-

transki regiji. Ampak indeks rasti za isto leto je prav pri nas najvišji v Sloveniji. Kot je povedala **Ana Širca iz Borea**, ta slika ni realna, saj se vseh prostovoljskih ur ne zabeleži, poleg tega pa se podatki nanašajo le na registrirane prostovoljske organizacije in organizacije s prostovoljskim programom.

V občini Postojna deluje poleg številnih društev 25 organizacij, ki so vpisane tudi v register prostovoljskih organizacij. Po besedah Ane Širca se ljudje vključujejo vanje iz različnih razlogov. »Nekateri želijo nuditi pomoč posameznikom v

V postojnski občini je po razpoložljivih podatkih 8.775 prostovoljcev, dobra polovica je žensk.

stiski ali vračati organizaciji, od katerih so v preteklosti sami prejeli pomoč, višati kakovost življenja v lokalni skupnosti ali spremenjati svet na bolje. Ob delu osebno rastejo in pridobivajo dragocene izkušnje.«

V postojnski občini je po razpoložljivih podatkih 8.775 prostovoljcev, dobra polovica je žensk. Največ je mladih med 18. in 30. letom; ti si po besedah Ane Širca tako nabirajo kompetence in izkušnje za morebitne zaposlitve. »Poleg tega so aktivni tudi v nevladnih organizacijah, teh je 2.324 – kar polovica.« Skoraj toliko je tudi aktivnih prostovoljcev v srednjih letih, med 30. in 60. le-

tom. Koordinatoriki se zdi zanimivo, da je zelo nizko število prostovoljcev upokojencev – namreč samo 107. Največ prostovoljcev se ukvarja z vsebinskim delom, za katerega so potrebna znanja in veščine, ali sodelujejo v določenih projektih. »Na tem področju je bilo opravljenih 14.053, za organizacijsko delo pa 5.061 prostovoljskih ur, ostalo so obsegala dela, za katera posebno usposabljanje ni potrebno.« Skupaj je bilo v občini Postojna opravljenih 23.521 ur prostovoljnega dela, njihova skupna vrednost je ocenjena na 232.765 evrov. Denarja v prostovoljstvu seveda ni oziroma ga je

zelo malo. Prostovoljci lahko uveljavljajo pravico do povrnitve določenih stroškov, če so z organizacijo, kjer opravljajo prostovoljna dela, tako dogovorjeni. To so potni stroški, prehrana ter stroški nastanitve in nadomestila za uporabo lastnih sredstev. Lahko pa prejmejo tudi letno nagrado, a ne sme presegati 500 evrov.

Največ prostovoljskih ur v Sloveniji je bilo opravljenih na področju socialne dejavnosti, vzgoje in izobraževanja, kulture in umetnosti ter rekreacije. Veliko časa namenjamo tudi varstvu okolja in ohranjanju narave. Najmanj aktivni so bili prostovoljci na področju zdravja ter

Župan Igor Marentič na podelitvi priznanja »Prostovoljstvu prijazno mesto«.

Prostovoljci v MCP-ju v poletnih počitnicah pripravljajo delavnice za otroke.

človekovih pravic in civilnih svoboščin. Indeks rasti prostovoljstva pa je bil najvišji na področju zaščite in reševanja.

Razmerje med ženskimi in moškimi prostovoljci se z leti skoraj ne spreminja; tudi lani je bilo skoraj 57 odstotkov prostovoljk. Nekaj manj kot 40 odstotkov vseh je starejših od 60 let, v primerjavi z letom prej pa se je podvojilo tudi število mladoletnih prostovoljcev. Veliko mladih deluje v organizacijah s prostovoljskim programom – predvsem v osnovnih šolah. Prostovoljstvo je še posebej pomembno za mlade, saj tako pridobivajo dragocene izkušnje in gradijo sistem vrednot.

Kar se Janezek nauči ...

Na Postojnskem se otroci učijo prostovoljstva že od vrtca dalje. **Občina Postojna** že nekaj let nagraduje »naj mladega prostovoljca/prostovoljko« in »naj prostovoljski razred«. Po besedah Ane Širca sodelujejo mladi kot prostovoljci večinoma v nevladnih organizacijah in javnih zavodih. Pridobljena znanja in spretnosti lahko tudi beležijo, in sicer s pomočjo neformalnega indeksa – sistema Nefiks, kamor zapisujejo svoje neformalno pridobljene kompetence kot reference za kasnejše iskanje zaposlitve.

»Duh prostovoljstva se iz zgodovine sicer širi, a žal zaradi potreb družbe in želje po kapitalu tudi upada,« opazuje Ana Širca. Pogosto namreč sliši izjave v smislu »Prostovoljstvo je super, a to mi ne plača računov.« Nagrada je prostovoljcu največkrat namreč »samo« nasmehek, ki ga s svojim delom osreči. »Prostovoljci so usmerjeni v pomoč sočloveku in naravi, so nevidni posamezniki, ki se trudijo za boljši jutri. Z njihovo pomočjo je naša družba boljša in plemenitejša,« je prepričana Širca.

Na **OŠ Antona Globočnika** so prav v letošnjem šolskem letu uvedli programa, ki spodbujata prostovoljno

medvrstniško sodelovanje. »To sta vrstniška mediacija – ta predstavlja način reševanja konfliktov med učenci, ter tutorstvo, namenjeno učni pomoči in pomoči pri pisanju domačih nalog,« je pojasnila mentorica obeh skupin, **šolska pedagoginja Petra Košnik**. Učence je pohvalila, saj je med njimi kar 24

Prostovoljstvo ima v Sloveniji dolgo tradicijo in je pomemben socialni korektiv družbe.

vrstniških tutorjev, ki pomagajo sošolcem. Vodenje učencev v pravo smer dokazuje tudi nagrada za Naj prostovoljski razred – leta 2017 jo je prejel lanski 8.a.

Prostovoljstvo v **SGLŠ Postojna** poteka že več kot desetletje v projektu Sadeži družbe pod okriljem Slovenske filantropije. Letno se vanj vključi od 130 do 170 dijakin in dijakov, večina iz zdravstvenih izobraževalnih programov. Po besedah **mentorice Anice Emili Podboj** motivira tradicija prostovoljstva na šoli vedno nove člane. Ti razvijajo v prostovoljnih dejavnostih svoje talente in pridobivajo različne veščine. Letos imajo SGLŠ-jevski prostovoljci pogodbe s 37 ustanovami, vrtci, šolami, domovi za ostarele in civilnimi iniciativami. Dijaki, ki prihajajo iz različnih koncev Slovenije, opravljajo delo v svojem domačem kraju.

Vključujejo se v razne delavnice in predavanja, preventivne zdravstvene dejavnosti in dobrodelne akcije ter sodelujejo pri organizaciji različnih dogodkov in prireditvev. Dijaki SGLŠ sodelujejo tudi v državnih in mednarodnih prostovoljskih projektih. Letos sta to projekta **SCHOLA** – v njem načrtujejo učinkovito učno pomoč v OŠ, in **Simbioza šol**, v okviru katerega izvajajo gibalne delavnice v Domu upokojencev in društvu Sožitje.

Starejše generacije dijakov prostovoljcev so vzor mlajšim tudi na **Šolskem centru Postojna**. Predstavniki različnih institucij predstavijo vsako

leto možnosti prostovoljnega dela znotraj njihovih organizacij. Dijaki lahko predšolskim otrokom berejo v knjižnici pravljice, se učijo z osnovnošolci, sodelujejo pri delavnicah in dejavnostih v podaljšanem bivanju in z njimi preživljajo tudi prosti čas. Prostovoljci pomagajo tudi srednješolcem nižjih letnikov pri učenju.

Nekateri se odločijo za družabništvo v domu starejših občanov in sodelovanje pri različnih dogodkih, dijaki sodelujejo v okviru medgeneracijskega projekta **Simbioza** tudi

peka palačink, lahko samo pogovor ali družabne igre. »S tem človeka razveselijo, aktivirajo in ga iztrgajo iz osamljenosti,« pravi Curkova in poudarja, da prostovoljcev glede na strukturo in število stanovalcev ni nikoli dovolj. Čeprav je prostovoljec lahko vsaka polnoletna oseba, so vendarle zaželene določene osebnostne lastnosti – »v prvi vrsti empatija do starejših in pripravljenost, da človeka objame ali prime za roko. Nujna je tudi umirjenost, saj je treba s starejšimi ravnati prijazno in ljubeče. Med prostovoljci je vedno precej mladih, deloma tudi zaradi šolskih obveznosti, starejših pa po direktoričnih besedah ni prav veliko.

Skavti so izvedli že številne prostovoljske projekte.

pri izvedbi računalniškega tečaja za upokojence. Povezujejo se tudi s humanitarnimi organizacijami in Centrom za socialno delo. V Postojni »oddelayo« dijaki največ ur v okviru Rdečega križa in OŠ Antona Globočnika, v Ilirski Bistrici v Knjižnici Makse Samsa, kjer prebirajo pravljice, in v družbi z upokojenci znotraj projekta **Simbioza**.

Brez prostovoljcev je težko

Brez ljudi, ki brezplačno pomagajo stanovalcem, ne bi zmogli niti v **DU Postojna**. »Prostovoljci so dodatna delovna sila, saj naredijo vsa tista dela, ki jih zaposleni ne morejo,« pravi **direktorica Alenka Curk**. To so lahko pomoč pri hoji ali drobna pozornost, kot je kuhanje kave,

Tudi pri delu z otroki in mladimi pride dodatna pomoč vedno prav, ugotavljajo v **Mladinskem centru Postojna (MCP)**. Mladi prostovoljci, ki na ta način nabirajo izkušnje in kompetence predvsem v okviru šolskih in študijskih obveznosti, sodelujejo pri izvedbi različnih programov, najpogosteje počitniških. V okviru evropske prostovoljske službe pa že več let gostijo tudi prostovoljce iz različnih tujih držav.

Prostovoljci so dobrodošli tudi v **Varstvenem delovnem centru (VDC) Postojna** – trenutno sodelujejo z enajstimi. »Ti v VDC vodijo enkrat tedensko različne prostočasne aktivnosti. Prostovoljske sodelavke so v večini domačinke, upokojenke, ki vodijo likovni, glasbeno-pevske

Občina podpira projekt brezplačnih prevozov za starejše – Zavod Sopotniki

in literarni krožek ter krožek ročnih del.« Kot poudarja skupinska **habilitatorica Mateja Curk**, je njihovo sodelovanje za VDC zelo pomembno, saj pripomore k dvigu kakovosti življenja ter k razvijanju novih spretnosti in znanj uporabnikov. Ti obenem širijo socialne stike in pridobivajo nova prijateljstva.

Družbena odgovornost

Prostovoljstva ni enostavno razložiti, pravi dolgoletna taborniška zagnanka **Nina Kapelj**. Na vprašanje »Zakaj toliko ur prostovoljno delaš, če nisi nič plačana?«, vedno odgovori s stavkom: »Ker sem vedno trdno verjela, da se bodo nekoč našli ljudje, ki bodo moje znanje, sposobnosti, izkušnje in predanost prepoznali, jih cenili, nagradili in pohvalili.« **Taborništvo** je po njenem mnenju preprosto način življenja. »Začne se čisto spontano. Počasi pa se iz tega razvije družbena odgovornost – morda zato, ker lahko s skupnimi močmi naredimo veliko, ker delamo z otroki ali pa preprosto zato, ker smo tako vzgojeni.« Vsak polnoleten tabornik postane prostovoljec, ki prevzema najprej lažje, nato odgovornejše naloge. Tako kot je pester taborniški program, je raznoliko tudi delo prostovoljcev. Na eni strani je to delo z otroki, na drugi so skupne akcije. Postojnski taborniki se redno udeležujejo čistilnih akcij, so aktivni pri pogozdovanju, v času žledu pa so celo ustanovili krizni center za pomoč prizadetim. »To ti prinese nasmeh otrok in odobravanje staršev, pa zadovoljstvo, da pomagaš skupnosti. Hkrati osebnostno rasteš, ko se soočaš z vedno večjimi izzivi, in ob tem lahko vedno računaš na ljudi, ki te podpirajo. Med taborniki vzgajamo odgovorne mlade ljudi, da bodo samostojni in angažirani ter solidarni do sočloveka, a tudi kritični do družbe, da si bodo upali dvigniti glas in narediti spremembo.«

Danes 22-letna **Teja Čeč**, nosilka naziva **Naj prostovoljka leta 2016**, je prostovoljka že od 14. leta dalje.

Začela je kot animatorica na prvem oratoriju za otroke, kjer sodeluje že 8 let, zdaj kot voditeljica. Trenutno je najbolj aktivna pri skavtih, kjer ima za sabo že številne prostovoljske projekte; letno opravi 280 prostovoljskih ur. »Skupaj smo izpeljali festival skavtske pesmi Skavtfest, večkrat smo sodelovali pri projektu 72 ur, pomagali prizadetim v poplavih, pomagali ob žledu ...« našteva Teja. Letos je prevzela akcijo Luč miru iz Betlehema za celotno primorsko regijo. V okviru postojnske župnije pripravijo s skupino mladih vsako leto ob obisku svetega Miklavža tudi gledališko predstavo za otroke in upokojenca. »Te kratke igre že kar nekaj let pišem sama, seveda pa brez super ekipe igralcev, ki so zdaj že precej veliki, nikakor ne bi šlo.« je skromna mlada prostovoljka, ki sodeluje tudi pri mladinskem cerkvenem zborčku. Po Tejinih besedah je prišlo prostovoljstvo v njeno življenje čisto spontano. »Ni lepšega občutka, kot je utrujenost po uspešno opravljenem delu. Takrat veš, da si dal vse od sebe, da si otrokom omogočil kakovostno preživet čas. Največje zadovoljstvo pa pride šele potem, ko gledaš otroke, ki si jih ti pomagal vzgajati, kako odrastejo in nadaljujejo tvoje delo. Takrat zares veš, da si naredil nekaj dobrega.«

Postojnsko **društvo »Tvoj telefon«** že 22 let združuje prostovoljce v okviru preventivnega programa psihosocialnega svetovanja. Ti nudijo telefonsko pomoč otrokom, mladostnikom, ostarelim, osamljenim in drugim ljudem v osebnih stiskah. V skoraj dveh desetletjih in pol se je ob telefonu izmenjalo več kot 120 prostovoljcev iz Primorsko-notranjske in Kraške regije. Trenutno jih je v društvu 42, registriranih prostovoljcev je 35. **Elida Danič** – kot predsednica je vodila društvo 8 let – pravi, da je delo s klicatelji težko in izčrpavajoče. »Večinoma so to eni in isti ljudje, ki želijo klepetati, kriznih klicev je komaj desetina.« Prav zato morajo biti prostovoljci zrele in duševno močne osebnosti, saj so predvsem poslušal-

ci in sogovorniki, ne pa svetovalci. Kljub temu je med člani danes kar nekaj takih, ki so društvu zvesti že vse od začetka.

Prostovoljstvu prijazno mesto

Slovenska filantropija podeljuje naziv »Prostovoljstvu prijazno mesto« občinam, ki prepoznavajo pomen prostovoljskega dela za življenje v njihovi skupnosti, cenijo njihovo delo, podpirajo prostovoljske organizacije in namenjajo del občinskih sredstev za razvoj prostovoljstva v svoji občini. Prostovoljstvo je namreč najbolj živo tam, kjer imajo zanj največ posluha na lokalnem nivoju. Pripravljenost prebivalcev za prostovoljsko delo je znak vključujoče, povezane in zdrave družbe.

Po mnenju podeljevalcev ima Občina Postojna izjemen posluh za prostovoljstvo, saj na različne načine nudi podporo organizaciji, razvoju in kakovostni izvedbi prostovoljnega dela. To izkazuje tudi s finančno podporo številnim prostovoljskim organizacijam. Kot so zapisali v obzorniku, postojnska občina podpira prostovoljske organizacije tako s finančnimi sredstvi kot z omogočanjem dobrih prostorskih pogojev za njihovo delo in sofinancira prevoze s Sopotniki. Župan in člani uprave pa se vključujejo v prostovoljske dejavnosti. Dodatna spodbuda prostovoljstvu so priznanja Naj mladi

prostovoljec in Naj prostovoljski razred. »Prostovoljstvo je pomemben del vizije razvoja občine Postojna, socialne kohezije, promocije solidarnosti in tolerance.« pravijo na Občini in spodbujajo vključevanje vseh občanov in občank v najrazličnejše oblike prostovoljstva.

»Kmalu bo eno leto, odkar Občina med drugim izdatno podpira projekt brezplačnih prevozov za starejše – Zavod Sopotniki. S pomočjo sopotnikov, prostovoljcev, je tako omogočen brezplačen prevoz starejših občanov iz okoliških vasi po opravkih v mesto. »S Sopotniki se redno vozi že več kot štirideset starostnikov. V obdobju od marca do konca oktobra smo opravili 208 prevozov in prevozili 7.295 kilometrov, naši prostovoljci pa so opravili 527 prostovoljskih ur. V času tedna mobilnosti je sedel za volan kot prostovoljec tudi **župan Igor Marentič**. Kot še poudarjajo na Občini, omogočajo prostovoljskim organizacijam brezplačno uporabo prostorov za srečanja in prireditve, pomagajo pri promociji, organizaciji in logistiki njihovih dejavnosti ter omogočajo objave na občinski spletni strani. »Prostovoljske organizacije vabimo k sodelovanju v večjih občinskih projektih, sprejemamo njihove predloge in jih vključujemo v svoje načrte.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografije: arhiv Doma upokojenecv, skavtov, MCPja, Občine.

Več kot 200 daril bo marsikateremu otroku narisalo nasmeh na obraz.

Medobčinsko društvo prijateljev mladine PO-PI je tudi letos sodelovalo v projektu Božiček za en dan. Domačini z dobrimi nameni so prinesli več kot 200 škatel, polnih daril, ki bodo marsikomu narisali nasmeh na obrazu.

Tatjana Rant iz medobčinskega društva pravi, da je bilo na seznamu skupaj 11322 otrok in 997 starostnikov, darila bodo prejeli prav vsi. Številka je primerljiva z lanskoletnimi podatki. Začetek projekta sega v leto 2012, Medobčinsko društvo prijateljev mladine PO-PI pa zbira božična darila zadnji dve leti. 24. novembra je društvo pripravilo delavnico, v kateri so otroci izdelovali okraske in voščilnice. Praznični duh so vnesli v Mladinski center Postojna, s preostalimi okraski pa polepšali Tržaško ulico v pričakovanju prireditve Pozdrav zimi in praznik luči.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: arhiv MCPja.

Svetnice in svetniki so se zbrali na konstitutivni seji.

Marentič z dvotretjinsko koalicijo?

Občinski svet Občine Postojna je na konstitutivni seji prvi ponedeljek decembra med drugim potrdil svetniške in županski mandat ter izvolil Komisijo za volitve in imenovanja. Šteje 23 svetnikov; v mandatu 2018–2022 bo v njem devet novincev.

Največ mest je dobila lista **Mi znamo**, zastopalo jo bo kar sedem članov. Štirje člani občinskega sveta prihajajo iz vrst **Slovenske demokratske stranke**, lista **KS Poper** ima tri. Po dve mesti so volivci zaupali **Listi za mlade** in listi **Tek za napredek**, po enega člana pa imajo **Levica**, **Nova Slovenija – krščanski demokrati**, **DESUS**, **Socialni demokrati** in **SMC**. »Današnja seja je ena prvih med občinami, če ni celo prva. Pred nami so nove naloge, sta nova in stara zaveza. Svetniki, ki so bili izvoljeni, so v veliki večini pripravljeni sodelovati in prepričan sem, da bo koalicijska skupina veliko

večja, kot je bila v preteklem mandatu,« je pred začetkom seje povedal **župan Igor Marentič**. O sestavi koalicije še ni želel govoriti, je pa povedal, da se dogovarjajo in pričakuje dvotretjinsko. Kot je dejal, naj bi že v decembru odločali o osnutku proračuna za leto 2019. Njegov predlog so začeli v Postojni pripravljati že avgusta, in je trenutno javno razgrnjen.

Med prednostnimi nalogami izpostavlja Marentič **dozidavo OŠ Antona Globočnika, nov vrtec in prenovalno komunalne infrastrukture** po vsej občini. »To je na žalost nujno potrebno, ker je in-

frastruktura v katastrofalnem stanju. Potrebni bo veliko sredstev in volje, da bi bila dokončana v štirih letih, vendar je pričakovati, da se bo ponekod zavlekla tja do leta 2026.«

Kot je v nadaljevanju povedala **Margareta Srebotnjak Borsellino, predsednica občinske volilne komisije**, je bil Igor Marentič z 68,5 % glasov izvoljen v prvem krogu, volilna udeležba je bila dobrih 57 %, pritožb kandidatov ali kandidatnih list ni bilo.

Igor Marentič je v nadaljevanju seje tudi uradno nastopil nov županski mandat, brez razprave pa so bili potrjeni tudi svetniški mandati. Kot je povedal župan, je k pogovorom o programskem sodelovanju povabil predstavnike vseh list in strank, razen SDS. Pripravili so tudi osnutek pogodbe, a ga še obdelujejo.

S tajnim glasovanjem so svetnice in svetniki iz svojih vrst izvolili Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Sestavlja jo sedem članov: **Tina Žigon, Tina Klanjšek, Andrej Berginc, Marjan Nagode, Andrej Smerdu, Goran Blaško in Stanko Markovčič**.

»Prepričan sem, da ne bomo nikogar razočarali in bomo uresničili čim več predvolilnih obljub. Prepričan sem, da v tem mandatu lahko odpravimo tudi anomalije v statutu in poslovniku. Delovali bomo zakonito in transparentno,« je med drugim dejal Marentič v nagovoru občinskemu svetu.

Besedilo: Blanka Markovič Kocen; fotografija: Foto Ateleje Postojna.

Andrej Berginc tudi v novem mandatu poklicni podžupan

Svetnice in svetniki Občine Postojna so se teden dni po ustanovni seji sešli že na drugi redni seji in med drugim imenovali stalna delovna telesa občinskega sveta ter potrdili mandat Heleni Ani Drewry z liste **Mi znamo**.

Kot je uvodoma še uradno sporočil **župan Igor Marentič**, bo funkcijo opravljal poklicno, za podžupana pa je imenoval **Andreja Berginca**, tudi s poklicnim statusom. Svetnice in svetniki so potrdili mandat **Heleni Ani Drewry** kot naslednji kandidatki z liste **Mi znamo**. Nanjo je prešel mandat Igorja Marentiča.

Nov občinski svet tako sestavljajo: Tanja Dekleva, Andrej Berginc,

Nataša Režek Donev, Robert Pavšič, Miljana Knafelc, Oskar Komac in Helena Ana Drewry (Mi znamo), Zvonko Črnač, Tamara Bizjak, Pavel Švara in Viktorija Kukanja (SDS), Tina Klanjšek, Andrej Poljšak in Jožica Kobal (Lista KS Poper, za podeželje in mesto), Samo Vesel in Ula Tomaduz (Lista za mlade), Tea Konrad in Anita Knez (TeK za napredek), Goran Blaško (SD), Andrej Smerdu (NSi), Marjan

Nagode (SMC), Tina Žigon (Levica) in Stanko Markovčič (DeSUS).

»Stalni odbori in komisije, ki delujejo ves mandat, so sestavljeni iz sedmih članov, med njimi najmanj štirih svetnikov, preostali člani so zunanji. Pristojni so za obravnavo in pripravo gradiv za seje občinskega sveta,« je k točki med drugim pojasnil v uvodu predsednik Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja **Goran Blaško (SD)** in dodal, da je sestava stalnih delovnih teles proporcionalna glede na zastopanost strank v občinskem svetu. Svetniki so sprejeli njegov predlog, da se o stalnih delovnih telesih glasuje v paketu, saj so predlogi (po mnenju Blaška) uravnoteženi in usklajeni.

Marjan Nagode (SMC) je v razpravi izpostavil problem nesklepčnosti na sejah delovnih teles v preteklem mandatu in v izogib temu predlagal šestmesečno poročanje o prisotnosti članov odborov, da bodo ti tako bolj verodostojno opravljali funkcije. **Tina Klanjšek (Poper)** pa je v okviru pobud in vprašanj svetnikov opomnila na neurejene prevoze dijakov Srednje lesarske in gozdarske šole, kajti v Postojno prihajajo z vseh koncev Slovenije. »Srednjo šolo bomo pozvali k posredovanju podatkov o dijakih vozačih in na podlagi teh ukrepali,« je obljubil župan in pred koncem leta napovedal proračunsko sejo.

Blanka Markovič Kocen

Županov prednovoletni sprejem

Tradicionalni županov prednovoletni sprejem je prinesel tokrat poleg spominov na minulo obdobje, toplih zahval, voščil in uric prijetnega druženja tudi obilico smeha. Kulturni dom Postojna je 14. decembra postal premajhen za vse, ki so si želeli ogledati stand up predstavo **Vsi županovi možje** in Ljuba, tokratno kulturno-zabavno darilo povabljenim in gostom.

Zbrane je najprej pozdravil gostitelj, **župan Igor Marentič**. Z besedami hvaležnosti in zadovoljstva se je ozrl na minulo štiriletno obdobje in na iztekajoče se volilno leto, zarj in za njegove sodelavce še posebej naporno. Oder je nato prepustil mojstrom stand upa, da so poskrbeli za sproščeno vzdušje. Z aktualnimi šalami – precej jih je letelo na minule županske volitve – so se zvrstili Matevž Baloh, Ljuba Ljuba, Blaž Curk, Aleš Novak, Sašo Stare in Žan Papič.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Foto Ateleje Postojna.

Obiskovalce, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano kulturnega doma, je pozdravil župan Igor Marentič.

Na Osnovni šoli Prestranek upajo, da je povečana koncentracija legionele le v delu vodovodnega sistema.

Na Osnovni šoli Prestranek takoj ukrepali že ob sumu legionele

Po rednem vzorčenju pitne vode na Osnovni šoli Prestranek so z Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano (NLZOH) 3. decembra ustno obvestili ravnateljico Natašo Režek Donev o sumu povišane koncentracije legionele v odvzetem vzorcu pitne vode. Čeprav je šlo le za sum, so na šoli takoj začeli izvajati preventivne ukrepe. 10. decembra so prejeli še uradne rezultate in ti so sum potrdili. Vodstvo šole upa, da je povišana koncentracija legionele le v delu vodovodnega sistema šole in ne v njegovem celotnem sistemu, saj so vzorec vzeli samo iz ene pipe v garderobi, ki jo uporabljajo redkokdaj. Naslednje vzorčenje bo NLZOH opravil v tem tednu, kar bo prineslo tudi odgovor na to vprašanje. Z bakterijo ni okužen nihče, ukrepe za zaščito zdravja otrok in zaposlenih pa izvajajo še naprej.

Nataša Režek Donev, ravnateljica Osnovne šole Prestranek, v okviru katere deluje tudi vrtec, je pojasnila, da so prisotnost legionele odkrili v okviru rednega vzorčenja vode. Šola je v novembru skladno z internim načrtom za preprečevanje razmnoževanja legionele v hišnem vodovodnem omrežju naročila pri Nacionalnem laboratoriju za zdravje, okolje in hrano redno vzorčenje pitne vode. Vzorce so 28. novembra odvzeli na pipi v garderobi vrtca. 3. decembra so ravnateljici sporočili, da na osnovi preliminarnih rezultatov sumijo na povišano koncentracijo legionele. V šoli so takoj začeli izvajati preventivne ukrepe v skladu z internim načrtom šole in se povezali s strokovnjaki Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano, Kovoda in Petrola. Ob vseh pipah so preventivno nalepili napise z opozorilom, da voda ni pitna. Otrokom so pojasnili, da je voda sicer pitna, vendar morajo uporabljati kozarce. Otroci namreč velikokrat pijejo vodo kar pod pipo in takrat je večja verjetnost nastanka aerosolov (drobnih kapljic, ki so razpršene v zraku in vsebujejo legionele). Tudi ob tuše so namestili obvestila o prepovedi tuširanja, čeprav jih otroci dejansko ne uporabljajo. Takoj so očistili pipe in tuše, v ceveh s toplo vodo so izvajali toplotne šoke, cevi s hladno vodo pa izpirali.

10. decembra so prejeli še uradne rezultate vzorčenja. Ti so potrdili prisotnost legionele v vodovodni napeljavi v koncentracijah, ki presegajo dovoljene vrednosti. Vodstvo šole je z uradnimi rezultati seznanilo starše, otroke in zaposlene pa poučilo o ustreznem ravnanju. Pristojni iz družbe Petrol, odgovorne za ogrevanje sanitarne vode, so zamenjali obtočno črpalko.

Vodstvo šole še naprej intenzivno izvaja ukrepe za zdravje otrok in zaposlenih ter sodeluje s pristojnimi strokovnimi službami pri ugotavljanju vzroka povečane koncentracije legionele. Hkrati že nestrano pričakuje novo vzorčenje. To bo na osnovi več vzorcev vode pokazalo, ali je legionela razširjena le v enem delu vodovodnega sistema šole in vrtca ali v celotnem. Ponovni odvzem več vzorcev vode iz vodovodnega sistema šole in vrtca je predviden 20. decembra.

»Zame je najpomembnejše zdravje otrok in zaposlenih. Zato smo takoj po ustnem obvestilu povišane koncentracije legionele začeli izvajati preventivne ukrepe in se povezali s strokovnjaki. Nihče od otrok in zaposlenih se ni okužil z legionelo,« je zagotovila ravnateljica Nataša Režek Donev.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Tomaž Penko.

Predsednik sveta zavoda Uroš Petohleb, podžupan občine Pivka Boris Rebec, postojnski župan Igor Marentič, direktor bolnišnice Aleksander Merlo in minister za zdravje Samo Fakin bodo poskušali čim prej najti rešitev za razplet težav.

Merlo računa na Občino in ministrstvo

Letošnjo 30. obletnico preselitve postojnske bolnišnice iz stare stavbe na Vilharjevi ulici v zdajšnje prostore je nekoliko zagrenila aktualna finančna kriza, ki jo pogloblja še negotova situacija najdonosnejšega programa oploditve z biomedicinsko pomočjo (OBMP). Dosedanji direktor Aleksander Merlo je ob ponovni izvolitvi pred nekaj dnevi napovedal, da bo v ospredje postavil reševanje omenjene problematike, pri tem pa računa na pomoč tako Občine kot države.

11. oktobra je minilo natanko 30 let, odkar je steklo delo v novi hiši, zgrajeni s samoprispevkom občanov in z donacijami nekaterih podjetij. Že sedem let zatem je porodnišnica kot prva v Sloveniji ponudila porod v vodi, čez dobro desetletje je bil opravljen prvi porod ob pomoči epiduralne analgezije, kasneje so uredili še babiško hišo. V sklopu bolnišnice delujeta Ambulanta za klinično genetiko in Center za oploditev z biomedicinsko pomočjo, z novim letom širijo še dejavnosti na področju patološke nosečnosti.

Postojnska bolnica je z leti pridobila velik, tudi mednarodni ugled, in bi ga morali ob obletnici kronati z velikim slavljem. Žal jim je praznično leto skazilo nekaj neljubih dejstev. Bolnica je lani izplačala rekordno visoko odškodnino zaradi zapleta pri porodu pred več kot desetletjem in se znašla v rdečih številkah – tudi zaradi podcenjenega vrednotenja storitev, svoje pa je prispeval še zaplet z lastništvom stavbe. Ta je namreč v lasti Občine, zato država vanjo po zakonu ne sme vlagati, za nadaljevanje donosne dejavnosti OBMP pa morajo v pol leta urediti nov laboratorij.

V bolnici so računali, da bodo pebrečo temo lahko načeli 30. novembra po kratki slovesnosti, saj se je je udeležil tudi **minister za zdravje Samo Fakin**. Žal je bil na tesnem s časom, s problematiko pa slabo seznanjen, morda sploh ne. Povedal je, da za financiranje projekta sicer ne vidi težav, če bo Občina prenesla lastnino na državo. Žal

tega ne bo enostavno izpeljati, saj dotično ministrstvo v Občini nima primerne stavbe, potrebno bi bilo torej tudi medresorsko usklajevanje. Takšna rešitev bi bila najprimernejša tudi po mnenju **župana Igorja Marentiča**, saj bi v nasprotnem primeru pol milijona evrov vredna investicija padla na ramena Občine, ta pa denarja za to nima.

Rešitev zapleta z OBMP bo tudi prioriteta Aleksandra Merla – 13. decembra je po štirih letih direktorovanja in enem letu opravljanja nalog vršilca direktorja prevzel še naslednji mandat. Od dveh prijavljenih kandidatov je bil edini, ki je izpolnjeval vse razpisne pogoje. Kot je povedal po izvolitvi, so prioritete naslednjega obdobja investicija v nov laboratorij za OBMP, bolnišnična lekarna in novo dvigalo. Na razpis se je prijavil po prigovarjanju številnih posameznikov, a je napovedal revizijo reševanja problematike po določenem obdobju. Če Občina in država ne bosta tvorno sodelovali, bo razmislil o nadaljnjem vodenju ustanove.

Kot je še dejal, bo naredil vse, kar je v njegovi moči, da bolnišnica ostane vodilna ustanova na svojem področju. Brez jasnih dogovorov z Ministrstvom za zdravje in ZZZS glede podcenjenega plačevanja storitev ginekološko-porodničarske dejavnosti pa bo bolnico doletela po njegovem podobna usoda kot ostale zdravstvene zavode v Sloveniji.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Miklavžev in županov pozdrav.

V družbi Miklavža smo prižgali lučke

Na Miklavžev večer je na 13 metrov in pol visoki novoletni jelki sredi Titovega trga zažarelo okoli 2000 lučk. Skupaj z ostalo okrasitvijo bodo ustvarjale praznično vzdušje v Postojni vse do prvih januarskih dni. Mnogi, zbrani v središču mesta, sta pozdravila župan Igor Marentič in sveti Miklavž s spremstvom. Ta je pred tem že razveselil otroke v Kulturnem domu. Dogodek je spremljala pestra ponudba na stojnicah, že od poznega popoldneva pa so za prijetno glasbeno pričakovanje poskrbeli mladi glasbeniki in pevci.

Za uvod v večer so zaigrali mladi harmonikarji Glasbene šole Vilija Marinška, zapel je tudi zborček Črički iz postojnskega vrta pod vodstvom Nine Maver in Kristine Česnik. Otroci iz vrta so pomagali tudi pri okrasitvi manjših smrečic na trgu.

Pri ustvarjanju prazničnega vzdušja so poleg vseh treh osnovnih šol iz občine sodelovali še VDC Postojna, postojnska enota Socialno varstvenega zavoda Dutovlje, ŠENT Postojna, Društvo Vezi, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Ljudska univerza Postojna in Društvo Prostor.

Kot so povedali na Občini Postojna, vključuje letošnja okrasitev še približno 600 metrov svetlobnih cevi, 2000 metrov svetlobnih verig, okoli 100 svetlobnih krogel – postavljene so tudi na Soviču. Slednje predstavljajo silhueto spečega zmaja, krogla sama pa vzhajajoče sonce – simbol novega življenja in svetlobe, ki premaga temo in prinaša življenju novih moči. Svetleče krogle, razporejene po mestu, predstavljajo skupek pla-

Na novoletni jelki je zažarelo okrog 2000 lučk.

Kulturni dom je bil pretesen za vse, ki so pričakovali Miklavža.

netov in nas opominjajo, da smo le delček širnega veselja.

Za zamenjavo dotrajanih elementov in nakup novih ter montažo in demontažo celotne okrasitve je Občina namenila 13 tisoč evrov.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografije: Foto Atelje Postojna.

Zimsko veselje na ledeni ploskvi

Praznični utrip v centru Postojne je na Miklavžev večer dopolnilo tudi odprtje drsališča. To bo ljubiteljem rekreacije na ledeni ploskvi na voljo do konca januarja. Prve so po njej zadržale tekmovalke Drsalnega kluba Jesenice, vsi obiskovalci (otroci) pa so ta večer lahko drsali brezplačno. Za zimsko veselje skrbi že šesto leto podjetje Studio Proteus ob podpori Občine Postojna in številnih pokroviteljev. Tudi letos bodo dogajanje popestrili z otroškimi animacijami, s curlingom in šolo drsanja. Vsekakor pa upajo na bolj zimsko vreme, saj jim je lansko sezono precej pokvarilo dolgotrajno deževje.

Lani so kljub dežju izpeljali načrtovane dogodke, tudi dobrodelni curling v sodelovanju z Lions clubom Proteus Postojna. Otroci so med počitnicami drsali po nižji ceni, na drsališču so se s krofi posladkale tudi pustne maskare.

Direktor podjetja Ernest Zakarija je ob letošnjem odprtju povedal, da je pri pripravah sodelovalo 15 ljudi in so trajale kar dva meseca. Poudaril je, da postane drsališče vsako zimo prostor za druženje, tako rekoč srce mesta. Medgeneracijsko druženje na prostem podpirajo tudi na Občini, saj ostajamo po besedah župana Igorja Marentiča pozimi vse prevečkrat zaprti med štirimi stenami. Prav drsališča postajajo med ljudmi vseh starosti vedno bolj popularna, kar se je z leti izkazalo tudi v Postojni. »Veseli smo, da je drsališče med občani tako dobro sprejeto in vedno bolj obiskano, kar pomeni, da je postavitve ledene ploskve sredi Postojne v zimskih mesecih prava stvar,« je še dodal.

Zimsko veselje sredi Postojne.

Drsališče je odprto od ponedeljka do petka od 16. do 21. ure, ob koncu tedna in med prazniki pa od 10. do 21. ure. Organizirane skupine lahko drsališče rezervirajo tudi med 7. in 15. uro. Vstopnina znaša 3,5 evra z lastnimi drsalkami in 4 evre z izposojenimi. Ob nakupu karte za pet oziroma deset obiskov boste drsali ugodneje.

Tudi letos bodo dogajanje na drsališču popestrili z različnimi dogodki: ob nedeljah in sredah bodo organizirali animacijo za otroke, zvrstilo se bo več turnirjev v curlingu, med 24. in 28. decembrom bo potekala šola drsanja.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Hudičevce

Hudičevce leži na zahodnem robu spodnje pivške kotline, v neposredni bližini Razdrtega, pod katerega tudi spada. Nekaj sto metrov pred vhodom na avtocesto s postojnske smeri se od regionalne ceste odcepi na levo ob potoku Globočnjaku cesta k avtocestnemu podhodu. Na drugi strani se nam odpre pogled na zaselek, kar nam potrди napis na kritini strehe.

Sotočje dveh potokov

Potok Smolovec se neposredno za kmetijo združi z Globočnjakom v Nanoščico, ta pa od Hruševja naprej, okrepljena s Korentanom, vijuga do izliva v Pivko. Z nasprotni strani se nam odpira čudovit razgled na pobočje Nanosa, v celotno praviljično idilo pa je leta 1974 neizprosno zarezala asfaltna kača avtoceste. Simčičevi so si takrat z muko izborili podhod neposredno ob domačiji; prvotno je bil načrtovan višje, pri zaselku Gaberje. Globočnjak je redno poplavljal do izgradnje avtoceste, ko so njegovo strugo poglobili in utrdili; prej je staro hišo zalivala voda. Ob prenovi so v njej z nasutjem skoraj 80 cm dvignili višino spodnjega tlaka, kar so si lahko privoščili zaradi zelo visokega stropa. Na pročelju je na sklepnem delu oboka vklesana letnica 1680. Od prvotnega zaselka je ostala le preurejena stara hiša; sedaj je v njej obširna muzejska soba. Nekdaj zamočvirjen, z jelšami in vrbami poraščen svet ob potokih so že zdavnaj očistili in spremenili v pašnike. Vsa okolica daje vtis vzorno obdelanega prostora. Tamkajšnji mlin je mlel žito za devet okoliških vasi. Kolesa so utihnili leta 1947, saj zaradi spremenjenih razmer in visokih davkov ni bil ekonomičen. Žago, ki je začela delovati leta 1851, so po pričevanju Jerneja Simčiča zaprli s pričetkom prve svetovne vojne. Do konca druge svetovne vojne je bilo posestvo svetlačno tudi zaradi urejenega kopaljšča, kamor so se prihajali kopat tržaški turisti in domačini iz okoliških vasi. Pozimi se je spremenilo v drsališče. Zadnja velika povodenj se je zgodila

la letos, ko je iznenada narasla voda odnesla večje število koz. Pozneje jih je v eni noči pokončal volk še 11, tako da se je število znižalo na približno 40 živali. Naslednjo noč se je vrnil in pokončal še oslička, saj sta bila oba psa čuvaja na drugi strani pašnika. Trenutno imajo na kmetiji 45 krav dojlj, 15 osličkov, 17 konj in okrog 150 ovac.

Del Pavline zgodbe

Mama **Pavla Simčič** (prve dni januarja bo zakoračila že v 93. leto) je izredno prijetna sogovornica.

Življenjska zgodba skoraj 93-letne Pavle Simčič prevzame vsakega poslušalca

Njena življenjska zgodba prevzame vsakega poslušalca – pripoveduje z žarom in nič ne skriva svoje pestre, večkrat s temnimi barvami poslikane življenjske poti. Njen skriti dar pripovedovanja izhaja mogoče iz istih klopi osnovne šole v Kotljah, ki jih je s komolci drgnil Prežihov Voranc. Težki trenutki tedanjega časa, ki jih je opisal v povesti Boj na požiralniku, nemalokrat spominjajo na zgodbo mame Pavle. Majhen

košček njenega srca je ostal na strmini pod Uršljo goro; to nam izda pozorno poslušanje njene govornice, v katero se še prikade kakšna koroško naglašena beseda. Njena starša sta povila devet hčera in enega sina, potem pa je družinsko življenje surovo presekala druga svetovna vojna. Zaradi sodelovanja s partizani so nemški vojaki požgali njihovo domačijo pod Uršljo goro,

lam. Do njega, visoko v krošnji gozdnega drevesa, do koder ga niti z dvojno lestvijo ni dosegla, je prišla tako, da je posekala drevo. Na srečo je v panju dobila matico. Pove, da je današnje čase nemogoče primerjati z mukotrpnim fizičnim delom v obdobju njene mladosti. Strojev niso poznali, vsa dela so se opravljala ročno. Kosa, motika, kramp, žaga, sekira in par žuljavih

Simčičevi so nekdanj zamočvirjen, z jelšami in vrbami poraščen svet ob potokih že zdavnaj očistili in spremenili v pašnike.

očeta in štiri hčere pa odpeljali v internacijo. Sestre, med njimi tudi Pavla, so pristale v koncentracijskem taborišču Ravensbrück, osemdeset kilometrov od Berlina. Krute razmere v taborišču in pri težkem delu v oboroževalnem obratu je spremljal kanček sreče, saj so se vse štiri kot po čudežu vrnile skupaj domov. Beseda potovanje zveni danes prelepo, takrat je bilo polno strahot in trupel. Trajalo je dva meseca. Mama je ostala s šestimi otroki v domačem izgnanstvu in je verjela v njihovo vrnitev šele, ko je vsako posebej objela. Oče je preminil v taborišču Dachau.

Delo osvobaja

Pavla še zmerom rada čebelari. Svoj prvi panj je »ukradla« divjim čebe-

rok – tak je bil vsak začetek. Prijela je za vsako delo, spoprijateljila se je celo z motorno žago. Ko se je lotila »rajhanja« hiše, je po prepričevanju moža Janka prekinila začeto delo zaradi nekajdnevnega izleta. Saj te bo počakalo, ji je pomirjujoče dejal. In me je res, doda danes v smeju. Pavla je živi žar oči in rok, zato ni čudno, da je bila pionirka, ko je začela v sedemdesetih letih ponujati na posestvu prenočišča in prehrano. Iz tega se je razvil kmečki turizem; sčasoma so jih začele posnemati še druge kmetije. Ves čas pa je neumorno zbirala stare predmete in orodje – na posestvu s tako dolgo tradicijo jih zagotovo ni manjkalo. Zavestno je ohranjala kulturno dediščino. Zbirka je prerasla v pravi muzej; zapolnjuje že celoten prostor stare hiše in si ga z

Zgodba o nastanku imena Hudičevce

Baron Rossetti je imel na posestvu oskrbnico, odločno žensko, o kateri so krožile govornice, da se ne boji niti Boga niti samega hudiča. Pri sebi je vedno nosila orožje in bila strah in trepet za vsakega nepovabljenega obiskovalca. Ko je hudo zbolela, so vaščani v skrbeh za njeno življenje pripeljali na posestvo duhovnika, vendar ga ni sprejela. Vztrajni dušebrižnik se je v strahu, da njena duša ne bi šla v pekel, preoblekel v hudiča in s to pretvezo skušal prepričati oskrbnico, da ga sprejme. Ker je mislila, da je sam hudič prišel po njeno dušo, ga je ustrelila. Od tedaj naprej temu kraju pravijo Hudičevce. Kdo bi vedel, ali je poimenovanju botrovala hudičeva oskrbnica ali smrt v hudiča preoblečenega župnika?

Gostje imajo v Hudičevcu veliko možnosti za igro, sprostitvev in rekreacijo.

zanimanjem ogledajo turisti in šolske skupine. Osrednja izpostavljena starina je svetlomodra in umazano bela progasta zimska zaporniška obleka, v kateri je Pavla dva meseca hodila iz taborišča do doma. Med obilico lesenega orodja in raznimi pripomočki, ki so jih uporabljali stari starši, so tudi preša za mošt iz leta 1780, 120 let star čebelji panj, lesena skrinja z letnico 1739 in kovinske žage iz doma gnane vodne žage. Na polju so se lahko posvetili delu kljub malemu otroku tako, da so uporabljali nekakšno veliko leseno pručko z luknjo na sredini. Posadili so ga vanjo do podpazduhe; tako je le nemočno opazoval delovne starše, ubežati pa ni mogel.

S harmoniko gre lažje

Sarajevo, Bormio, Crans Montana, Calgary, Lillehammer, Nagano, Vail, Saalbach, Marioka, Albertville ... Ne, to niso kraji, iz katerih prihajajo turisti na kmečki turizem v Hudičevcu, ampak zimska smučarska prizorišča olimpijskih iger in svetovnih prvenstev, ki jih je v družbi ptujskih kurentov s harmoniko obdelal **Emilijan Simčič**. Pove, da so ta tekmovanja

na srečo potekala pozimi, saj je bilo le tako mogoče za dva tedna zapustiti družino in delovno okolje. Verjamem pa, da je bilo takšnih in drugačnih zgodbic na teh potovanjih za dober filmski scenarij. Tudi ata Janko si je vse življenje želel raztegovati meh harmonike, a so mu potreben čas za učenje vedno vzele druge zadolžitve. Šele v osemdesetih letih, na pragu četrtega življenjskega obdobja, je našel čas in se поблиže spogledoval s harmoniko. Kaj ko je igral vedno ene in iste, je šaljivo pripomnila mama Pavla. Sam pa je v šali rad poudaril, da jih je za eno »švoh« krajevno skupnost, kadar se zbere vsa družina na kupu.

Za kmečki turizem je potrebnih veliko rok

Družina mame Pavle je štela deset otrok. Tudi družina njenega sina **Emilijana** in snaha **Katja Simčič** je enako velika. Deset otrok ob porazdelitvi del in zadolžitve pripomore k lažjemu obvladovanju celotnega procesa, ki ga zahtevata kmetovanje in vodenje turistične kmetije. Obiskovalcem kmetije veliko pomeni pozornost domačega osebja,

Osebna izkaznica Hudičevca

Število prebivalcev: **variabilno,**
trenutno okrog 10

Hišna številka: **1**

Predstavnika družinske skupnosti: **Emilijan in Katja Simčič**

Nadmorska višina: **550 m**

da se trudi biti gostom nenehno na razpolago. Otroci so večinoma že v odraslih letih, vsak lahko prispeva svoj delež. Problemov z varstvom otrok niso poznali tudi zaradi njihovega starostnega razpona. Celodnevne vpletenosti v delovni tokokrog in samorastništvo pa je vsem pripomoglo k zgodnejši samostojnosti. Kmetija trenutno ponuja trem redno zaposlitev. Posestvo so dolga

se jih večina vrne predvsem zaradi hrane, ki je »hudičevsko« dobra. Katja, »ta glavna« v kuhinji, ve, kaj gostu pomeni dobro obložen krožnik doma pridelane, skrbno pripravljene hrane. Kuhinja temelji na jedeh iz mesa na ekološki način doma vzrejenih živali. Po stari navadi jih lahko pomažemo s kruhom iz krušne peči in potešeni počakamo na sladico.

Muzej si z zanimanjem ogledajo turisti in šolske skupine.

leta posodabljali, dozidavali in povečevali kapaciteto. Danes tržijo 7 sob in 5 apartmajev, velik poudarek je na športno-zabavni ponudbi. Že ob prihodu lahko opazimo travnato nogometno igrišče, balinišče, zelo velik trampolin, plezalno steno, razna otroška igrala, ne manjka niti košarkarski koš. Zahtevnejši gostje si lahko privoščijo finsko savno ali namizni tenis. V idilični naravi je za mnoge dovolj že pohajkovanje na svežem zraku, lahko pa se odločijo tudi za planinarjenje ali kolesarjenje. Še zlasti pozimi imajo čedalje več obiskov zaradi sankališča – pripravijo ga na bližnji vzpetini. Otroci, šoloobvezni in tudi iz vrtcev, se z zanimanjem udeležijo še vodenega obiska po muzeju. Med stacioniranimi obiskovalci prevladujejo zahtevni turisti iz Izraela. Njihovo priporočilo gre od ust do ust, vendar

Načrti in želje

Dobro tlakovana večletna tradicija ne potrebuje veliko filozofije in načrtov. Le pridno in pošteno je treba slediti začrtani poti in vzdrževati raven kakovosti. Emilijan in Katja pri obilici naraščaja upravičeno upata, da bo nekaj otrok ostalo doma in mogoče še nadgradilo ustvarjeno tradicijo dveh generacij.

Pred pol stoletja je posestvo nosilo hišno številko 47, nato so vrstni red v Razdrtem zamenjali. Sedaj je na hišni tablici št. 1, so torej prvi na vasi. Kot sem dejal v šali Emilijanu ob slovesu, sedaj nekako razumem nauk iz svetega pisma: in zadnji bodo prvi in prvi bodo zadnji.

Besedilo Marino Samsa; fotografije: Foto Atelje Postojna.

Košček zgodovine

Knežja družina Porcia je zemljišče, na katerem stoji danes posestvo, skupaj z ostalimi nepremičninami prodala baronu Johannu Bernardu Rossettiju (1630–1687). Ta je že takrat zgradil na tem mestu letno rezidenco s kopališčem ter hitro dogradil še mlin in žago. Področje je zaradi odlične vodnatosti že zgodaj pridobivalo na veljavi. Po pisnih virih je družina Rossetti posestvo podarila kuratni cerkvi v Razdrtem. Ta je bila lastnica do leta 1720, ko ga je odkupil prvi izmed prednikov zdajšnje družine Anton Bole. Na posestvo se je preselil iz Slavine. Leta 1910 se je na domačijo priženil Nerje Simčič iz Brezj pri Nanosom in si z Ivano Bole ustvaril družino z osmimi otroki. Potrdilo o plačani kupnini oziroma zadolžnici iz leta 1915 (v znesku 420 kron) si lahko ogledamo na vhodni veži v domačijo. Istočasno lahko listino izpostavimo kot vzorčni primer lepopisja tedanjega obdobja. Posestvo je nato prevzel njun sin Janko, rojen leta 1925. Nedavno se je za večno poslovil od njemu tako ljube domačije. Njegovi starši so končali zadnjo veliko prenovo posestva leta 1935. Janko Simčič je kmalu po vojni na Kmetijski šoli v Poljčah na Gorenjskem spoznal bodočo ženo Pavlo Srebrne s Koroške. Leta 1950 sta se poročila in rodilo se jima je pet otrok. Najmlajši med njimi, Emilijan Simčič, je skupaj z ženo Katjo (Rihtarjevo iz Stran) prevzel kmetijo in z desetimi otroki nadaljujeta že vpeljano dejavnost sožitja turizma in kmetijstva; leta 1980 jo je začela mama Pavla.

Člane Društva Drobnavratnik čakajo novi izzivi.

»V imenu narave – za naravo« že petnajst let

Prav na dan ustanovnega občnega zbora, 6. decembra, so se v dvorani postojnskega Inštituta za raziskovanje krasa zbrali člani pred petnajstimi leti ustanovljenega Društva Drobnavratnik, njihovi prijatelji in somišljeniki ter gostje, ki so pripomogli k ustanovitvi društva in ga vsa ta leta podpirajo. Društvo – ime so si nadeli po drobnem jamskem hroščku, ki ga je leta 1831 pod Kalvarijo v Postojnski jami nepričakovano našel Luka Čeč – deluje na območju šestih notranjskih občin. Člani društva, v skrbi za naravno in kulturno dediščino tega območja lokalne skupnosti, nenehno spodbujajo k spoznavanju in doživljanju te ter njenemu ohranjanju.

Zbrane v dvorani je najprej pozdravil župan občine Postojna Igor Marentič in poudaril, da je delovanje Društva Drobnavratnik v današnjem času, ko ljudje vse prevečkrat nekontrolirano posegamo v naravo, še kako pomembno in potrebno. Svoje sodelovanje in povezanost z društvom sta v nadaljevanju pred-

stavila še mag. Breda Ogorelec z Ministrstva za okolje in prostor in mag. Teo Hrvoje Oršanič, direktor Zavoda RS za varstvo narave. Pregled zgodovine varstva narave na Slovenskem je pripravil član društva Tadej Kogovšek, sicer zaposlen na Zavodu za varstvo narave, ob številnih fotografijah pa je preho-

jeno petnajstletno pot društva orisala predsednica mag. Špela Habič. »Na območju občin Postojna, Pivka, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Cerkljica in Bloke je veliko enkratnih kraških pojavov, ohranjenih naravnih območij in spomenikov kulturne dediščine, sta razgibana kulturna krajina in izjemna biotska pestrost. S prostovoljnimi deli, z izvajanjem projektov ter v sodelovanju s številnimi organizacijami, z domačini in s strokovnjaki si prizadevamo za širjenje znanja, spodbujanje dialoga in dvig naravovarstvene zavesti ter izboljšanje stanja v prostoru, zlasti v najbolj ohranjenih delih narave,« poudarja Habičeva.

Prva leta delovanja društva so bila v smislu prej povedanega morda malo manj aktivna, saj so se (takrat še neizkušeni) veliko ukvarjali s papirologijo, a so že v sezoni 2005/06 organizirali vrsto zanimivih predavanj. Z leti se je večalo tako število članov društva kot aktivnosti, h katerim so pristopili. Habičeva tako izpostavi poučno interaktivno razstavo z naslovom *Rajski vrtovi pod Snežnikom*. Z njo so leta 2010 predstavili tamkajšnje izjemno biotsko pestrost in gostovali širom Slovenije. V letih 2012–13 so se z različnimi aktivnostmi vključili v proces ustanavljanja Krajskega parka Pivška presihajoča jezera, razglašena leta 2014. Naslednji dve leti so bili dejavni v projektu *Spoznaj Pivška presihajoča jezera s kolesi*. »Med drugim smo

izvedli dve naravovarstveni akciji za izboljšanje travnikov, ki so življenjski prostor ogroženih živalskih vrst (npr. metuljev), pripravili izobraževanje za lokalne turistične vodnike, voden izlet na kolesih, natečaj za lesene izdelke z razstavo ter izdelali študijo usmerjanja obiskovalcev na območju parka,« se spominja Špela Habič. Društvo se vključuje tudi v postopke prostorskega načrtovanja in drugo aktualno dogajanje v prostoru. Leta 2011 so pripravili širši posvet o vplivu Osrednjega vadišča Slovenske vojske na okolje ter pripravljavcem državnega prostorskega načrta poslali obsežne pripombe na osnutek DPN OSVAD. Tudi letos spomladi so v ponovljenem postopku državnega prostorskega načrtovanja OSVAD pripravili posvet o problematiki ogroženosti pitne vode v zaledju zajetja Malni za občini Postojna in Pivka. V zadnjem obdobju organizirajo tudi lažje poučne in zabavne sprehode v naravi za družine in vse ljubitelje narave. Z njimi želijo lepote in zanimivosti doživljanja narave približati tudi najmlajšim. »Vesolja in vsebin za delovanje društva v prihodnje nam ne bo zmanjkalo,« zagotavlja Habičeva in skupaj z ostalimi člani vabi k sodelovanju vse, ki bi želeli v dobri družbi in sproščenem okolju deliti svoje navdušenje nad čudovito naravo in kulturno dediščino, ki nas obkroža.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Tomaž Penko.

Lara Valentič o mikroplastiki v naših kraških vodah

Društvo Drobnavratnik ima že vrsto let pomembno vlogo pri ozaveščanju na področju okoljevarstva. Pogosto opozori na aktualne, zanimive, strokovne naravovarstvene vsebine, ki so poučne, predvsem pa koristne za širšo javnost. Konec novembra je društvo v sodelovanju s Knjižnico Bena Zupančiča Postojna organiziralo predavanje Postojnčanke Lare Valentič, mlade raziskovalke na Inštitutu za raziskovanje krasa Postojna, z naslovom *Analiza mikroplastike v izbranih površinskih in podzemeljskih kraških vodah*.

Predavanje pravzaprav opredeljuje njeno magistrsko raziskovalno delo (na Fakulteti za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici) in je prvo tovrstno na tem področju in območju. Lara je namreč na porečjih rek Reke in Pivke na površju in v podzemnih tokovih odvzela skoraj sto vzorcev ter z analizami ugotovila v tretjini primerov prisotnost vlaken mikroplastike. Svoja raziskovanja bo, kot je povedala, študijsko še nadaljevala in nadgrajevala z doktoratom.

Na predavanju nas je mlada ekologinja soočala tudi z zaskrbljujočimi podatki na globalni ravni in z dejstvi, da je mikroplastika že prisotna v tkivu rib, morskih sadežih, celo v ustekleničeni vodi in posledično tudi v človeku.

Proizvodnja sintetičnih polimerov (po domače plastike) se je začela pred več kot stoletjem in že dosega 311 milijonov ton letno. Ocenjeno je, da se v morja in oceane vsako leto odvrže 6,4 milijona ton odpadkov. To predstavlja najhitreje rastočo obliko onesnaževanja planeta. Odpadna plastika se akumulira v okolju na »vročih točkah« odpadkov oziroma »otokih smeti«; ti vsebujejo več kot 3,5 milijona kosov odpadkov na km². Če ne

Lara Valentič je prva raziskovalka mikroplastike v kraških jamah.

bomo ukrepali, je povedala, bo leta 2050 plavalo v svetovnih morjih več plastike kot rib.

Dosedanje raziskave problema mikroplastike so se osredotočile večinoma na morja in oceane, zelo malo pa je znanega o onesnaženju z njo v ostalih okoljih in ekosistemih. Raziskav in analiz v kraškem ekosistemu do sedaj sploh še niso opravili, zato je raziskava Lare Valentič o prisotnosti mikroplastike v kraškem okolju na postojnskem in škocjanskem območju prva tovrstna na svetu. Njeno delo je torej pionirsko, saj se problematiki mikroplastike v kraških jamah doslej niso posvečali. Na predavanju smo slišali, koliko se je nahaja v našem okolju – tudi v vodi, ki priteče v naše pipe – katere vrste mikroplastike se pojavljajo in predvsem, kako lahko tovrstno onesnaževanje preprečujemo.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

Aleksander Merlo

Ime Merlo je postalo skoraj sinonim za postojnsko Bolnišnico za ženske bolezni in porodništvo. Pod njegovim vodstvom se je razvila v ugledno, mednarodno priznano ustanovo. Njegova strokovnost in zavzetost sta magneta za pacientke in vzor generacijam mladih zdravnikov. Šolanje na Medicinski fakulteti na Reki je nadgradil s štirimi desetletji prakse, strokovno izpopolnjevanje je v medicinskem poklicu tako rekoč doživljenjska nuja. Odlično znanje francoščine mu omogoča prebiranje strokovne literature v jeziku naroda, ki ga neizmerno občuduje. Ljubezen do vsega francoskega in trud za povezovanje obeh narodov je pred tremi leti kronal tudi viteški naziv. Kaj bistvenega mu ta ni (do) prinesel; njegovi aduti so strokovnost, visoki etični standardi in predvsem izjemna predanost delu, pacientkam in ustanovi, ki je njegov drugi dom skoraj 37 let.

19 let je bil na njenem čelu; po letu opravljanja nalog vršilca dolžnosti direktorja pravkar začena svoj tretji zaporedni mandat. »Njegovih« otrok je približno toliko, kot je trenutno prebivalec postojnske občine. Okoli 16 tisoč porodov pa lahko prištejemo še nešteto operacij, postopkov zdravljenja neplodnosti, pregledov in spremljanja tveganih nosečnosti. Če bi začel znova, ne bi spreminjal ničesar. »Začel sem v zdravstvenem domu v Postojni, kjer sem kot splošni zdravnik poskusil marsikaj. To je težko delo. Splošni zdravniki so zelo pomemben člen v zdravstveni verigi.« Nikoli ga niso mikale velike ustanove; majhnost in intimnost postojnske bolnišnice mu je pisana na kožo, čeprav je prav zaradi tega pogosto tarča »velikih« in je bilo treba njeno življenje v preteklih desetletjih reševati že nekajkrat.

Specialist ginekolog in porodničar je pred nekaj dnevi na prigovarjanje kolegov vendarle prevzel še en direktorski mandat. Zadnje leto je bolnico vodil kot vršilec dolžnosti, saj na prejšnjem razpisu kandidatov ni bilo – po Merlovem mnenju zato, ker ima direktor zelo majhen maneverski prostor, a je hkrati odgovoren za vse. »Dnevno si lahko *malretiran* z vseh strani, še posebej če opravljaš delo ginekologa in direktorja hkrati. Realizacija je ogromna, plačilo pa za nekaj razredov nižje, kot ga imajo ostali zdravniki. Od države je nekorektno, da v toliko letih ni mogla popraviti teh neumnosti,« pokritizira po njegovem zgrešeno politiko. Sviri pred tem, da se na dolgi rok lahko zgodi, »da bodo sposobni ljudje skrito gledali to propadanje zdravstvenega sistema.«

Po njegovem je idealno, da hišo vodi nekdo »od znotraj«, ki dobro pozna njene specifične proble-

me, še zlasti, ker ta deluje samostojno, brez donosnejših branž medicine, ki bi popravljale proračun. »Taka majhna ustanova potrebuje močno osebo, da bo vodila prepoznavno malo hišo naprej. Če začne število porodov padati, je to začetek konca,« sviri. Vseeno pa ne pozabi izpostaviti operative, v katero vlagajo izjemno veliko energije. »Na tem področju smo zelo močni. Oploditve z biomedicinsko pomočjo pa so pika na i, dodana vrednost.« Prav zato želijo to dejavnost, ki visi zaradi neustreznih prostorov in opreme trenutno na nitki, na vsak način ohraniti.

Podcenjenost storitev, demoniziranje stroke v razvpitih sodnih primerih in pritiski nekaterih alternativnih skupin mečejo senco tudi na to, sicer lepšo vejo medicine. Predlanska sodba v primeru novogoriške družine je bolnišnico olajšala za skoraj milijon evrov; sicer bi jih lahko porabili za nujne investicije. Merlo je primer kot direktor »podedoval«, zato težko ocenjuje, kaj se je v porodnišnici dogajalo pred trinajstimi leti. Po njegovem je to eden tistih nesrečnih primerov v porodništvu, ki niso plod *šlamparije* ali neznanja. »Kot general po bitki lahko rečem, da je bila napaka v tem, da se nobena stran ni odločila za mediacijo,« pravi in še vedno trdi, da bi morala država za takšne primere ustanoviti odškodninski sklad.

Primer je po Merlovem vplival tudi na razvoj porodničarske stroke. »Tudi zato se ženske pogosteje odločajo za carski rez, čeprav neupravičeno. Moralo bi jih biti čim manj, to je ena od najtežjih oblik rojevanja, zgodi se lahko marsikaj nepredvidenega.« Zdravnik sicer opaža, da se »ženske danes zavedajo možnosti v sistemu in jih tudi pridno izkoriščajo.« To velja tudi za (pre)

dolge bolniške dopuste, ki jih nekatere zahtevajo že na začetku nosečnosti, čeprav za to ni nobenega razloga. Država bi morala narediti red tudi na tem področju. Prepričan je, da bo v nasprotnem primeru za delo v porodništvu težko dobiti ljudi. Ob tem izpostavlja še vedno velike prednosti in privilegije, ki jih Slovenija nudi nosečnicam in porodnicam.

Sive lase povzročajo stroki tudi skupine, ki želijo del storitev prenesti iz porodnišnic v zasebne, po Merlovem zelo nevarne vode. V mislih ima predvsem porod na domu, tega uradna medicina ne podpira. »Zdravniška stroka se bo zato morala kmalu jasno upreti, saj se takih hazardov ne moremo iti. Po drugi svetovni vojni smo se ob toliko smrtih žensk in novorojencev namreč predolgo *matrali*, da smo porode spravili v porodnišnice. Tega plusa država sedaj ne sme uničiti, zato pamet v roke!« je odločen ginekolog, ki je razvoj in (alternativno) ponudbo porodnišnice sicer skupaj z ekipo vedno poskušal prilagajati željam žensk oziroma parov.

Strokovnost in menedžerske sposobnosti po Merlovem ne zadostujejo za vodenje take ustanove. »Delo in hišo moraš imeti rad, pa dobro moraš poznati situacijo, tudi politično. Na področju zdravstva se bodo v naslednjih letih gotovo dogajale neke spremembe. Boriti se bo treba za prepoznavnost in adekvatna plačila. Z radikalnim nižanjem cen storitev je ustanova obsojena na minus.«

Vprašanjem o odhodu v pokoj se Merlo z nasmeškom izogiba, čeprav starostne pogoje pri dobrih 66 letih že izpolnjuje. Pogosto nečloveške obremenitve še vedno zdrži brez težav. »Mi smo bili tako naučeni delati in ta *dril* gre naprej, dokler mi zdravje služi. Volje še nisem izgubil.« Adrenalin ga spremlja v službi in v prostem času, na potovanjih, pri osvajanju gorskih vrhov ali potapljanju v morske globine. To je po njegovem tudi stvar karakterja. »Če ne bi bilo tako, bi bil verjetno dermatolog,« se pošali in priznava, da je včasih doma sesut prav zato, ker adrenalin pade. »Tisti, ki dela premalo, nima kilometrine in k takemu se jaz ne bi šel zdraviti,« je prepričan.

Bolnici bi morda prav zdaj, tako kot pred leti, koristil njegov ponoven izlet v politiko, a Merlo je po dveh mandatih v Državnem zboru z njo opravil. Na tisto obdobje gleda danes kar malo s ponosom. »Mislim, da je bila LDS sila, ki je Slovenijo postavila na pravo mesto, čeprav je šlo kasneje, ko je pokojni Drnovšek pričel spuščati stvari iz rok, tudi kaj narobe. Danes ga vidim kot močnega politika, ki je znal brzdati deviantne ideje. Ko pogledam nazaj, pri meni dobiva dodatne točke.«

Ob omembi viteškega naziva (prejel ga je za poglobljanje francosko-slovenskih odnosov) zamahne: »Sem že toliko star, da mi nagrade ne pomenijo več veliko.« Znanje francoskega jezika mu služi za strokovno izobraževanje, *šarmiranje* pacientk pa mu uspeva tudi brez francoščine, saj je od nekdaj izjemno priljubljen. »Ni mi treba nič šarmirati, ker me rabijo,« se zasmee. »S svojimi pacientkami imam večinoma dobre odnose. Povpraševanja je še veliko, ampak več kot toliko preprosto ne zmorem.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

V Kočah je Miklavž obdaroval veliko otrok, tudi najmlajšega, ki se je rodil pred nekaj tedni.

V Orehku so se Miklavž, njegovo spremstvo in otroci razveselili uprizoritve pravljice Pekarna Mišmaš.

Otroke je že obiskal Miklavž

Vse, ki so bili med letom pridni, je tudi na Postojnskem že obiskal prvi izmed treh decembrskih dobrih mož s svojim spremstvom. Sv. Miklavž ali Nikolaj po izročilu obdaruje predvsem otroke, obišče pa jih na predvečer svojega godu (praznuje ga 6. decembra). To je eden najbolj priljubljenih svetnikov, običaj obdarovanja pa izhaja iz Miklavževe radodarnosti in solidarnosti. Premoženje, ki sta mu ga zapustila starša, je namreč razdelil med reveže, sam pa je postal redovnik. V Sloveniji mu je posvečenih okrog 200 cerkva, v naši bližnji okolici so tri – v Landolu, Orehku in Palčju.

Povsod tam, kjer se je letos na Postojnskem ustavil Miklavž, je otroke nagovoril, se pozanimal, ali si morda kdo izmed njih zasluži palico, na koncu pa je mednje razdelil darila in se odpravil na obisk k otrokom v druge kraje.

V **Kočah** se je miklavževanje odvijalo v vaški cerkvi sv. Marjete, s pesmijo sta ga uvedla Anžej in Anja. Miklavž je imel kar precej dela, saj je obdaroval 43 otrok, starih do 10 let.

Teden dni pred Miklavževim obiskom so v vaškem kulturnem domu v **Slavini** organizirali delavnico izdelave adventnih venčkov. Pod budnim očesom mentoric Mateje in Martine so jih izdelali kar precej; z venčki so otroci razveselili tudi starejše vaščane in jim tako polepšali praznične dni. Delavnico izdelovanja božičnih okraskov pa so v Sla-

vini izvedli na dan, ko jih je obiskal Miklavž. Tudi on se je skupaj z angeli in navihanimi parkeljmi oglasil v kulturnem domu in obdaril vse otroke. Za darila sta poskrbela krajevna skupnost in župnišče.

V kulturnem domu v **Orehku** je Miklavž obiskal otroke 7. decembra. Organizatorja – krajevna skupnost v sodelovanju z Občino Postojna in ŠKD Orehek – sta v goste povabila člane Kulturnega društva Grad iz Dolnjega Zemona pri Ilirski Bistrici. Ti so uprizorili eno najlepših pravljic Svetlane Makarovič *Pekarno Mišmaš*. Tudi v Orehku je Miklavž obdaroval veliko otrok. Njim so se na pogostitvi s toplim čajem in slastnimi piškoti z veseljem pridružili tudi starejši.

Miklavž ni pozabil niti na otroke iz Hrašč, Malega Otoka in naselja Pri Smrekcah. Na prvo decembr-

Miklavževih daril so bili veseli tudi otroci v Hraščah.

sko soboto je prišel v spremstvu angelčkov in parkljev v dvorano kulturnega doma v **Hraščah**. Vse zbrane je pozdravila Tatjana Ostaneček Posega, nato so medse skupaj glasno priklicali Miklavža. Obdaril je 68 pridnih otrok in jim obljubil, da se vrne tudi prihodnje leto. Zahvala za organizacijo in izvedbo miklavževanja v Hraščah gre Krajevni skupnosti Hrašče in župniškemu uradu Postojna ter skupini aktivnih Miklavževih pomočnic.

V **Planini** sta za miklavževanje poskrbeli Mirjam Žnidaršič in Hana Šemrl. Miklavžu sta pri nakupu daril pomagali župnija Planina in

Občina Postojna. Miklavževoga darila se je razveselilo skoraj 70 otrok, zbranih v kulturnem domu v Planini 4. decembra. Vendar je tudi Miklavža čakalo presenečenje. Šolarji so posebej za to priložnost pod mentorstvom Hane Šemrl pripravili predstavo, ki je prvega od treh decembrskih dobrih mož zelo navdušila. Zato so lahko v Planini prepričani, da se Miklavž vrne ob letu osorej..

Besedilo: Alenka Čuk in Ester Fidel; fotografije: Martin Lenarčič, Sonja Klanjšek, arhiv Kulturnega društva Slavina, arhiv KS Hrašče in Foto Atelje Postojna.

Z okraski iz naravnih materialov, ki so jih na delavnici izdelovali mladi in starejši, bodo letos okrasili tudi predverje slavinskega kulturnega doma.

V Planini so se otroci, ki se niso bali parkeljnov, z Miklavžem in njegovim spremstvom postavili pred fotografski objektiv.

Na letošnjem Prazniku luči in pozdravu zimi je narava poskrbela za magično snežno kuliso.

Čarobni zimski dogodek za najmlajše

Prireditev Praznik luči in pozdrav zimi je letos potekala v pravih zimskih razmerah. Prizorišče so okrasile bele snežinke, za dodaten čar z ognjem in lučkami so poskrbeli organizatorji – Občina Postojna, Vrtec Postojna in Društvo prijateljev mladine občin Postojna in Pivka ter SGLŠ Postojna. Mraz otrok sploh ni motil. Po sprehodu skozi čarobni park Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna so se s pravljničnimi bitji podali proti Titovem trgu.

13. december je prinesel v Postojno pravo zimo. Temperature so se spustile pod ledišče in mesto je pobelil sneg. Kulisa je bila za tokratno prireditev Praznik luči in pozdrav zimi resnično magična.

V parku Srednje gozdarske in lesarske šole so otroke pričakali dijaki, oblečeni v **palčke Gozdarčke** in jim prižgali svečko v lanterni. Sprehod skozi park je bil kot potep po pravljični deželi; postavljena so bila manjša ognjišča, vse je bilo okrašeno z lučkami. Otroci so videli mlade glasbenike – **učence Glasbene šole Postojna**, ki jih je sicer pošteno zeblo v prste. V parku so bili **lajnar, živi kip in stric z gongom**. Zadišalo je tudi po palačinkah. Nato so dobre vile počasi vodile četico otrok s starši v objemu pesmi po Tržaški cesti. Nekateri so še kar veselo prepevali praznične pesmice, ko so prispeli na Titov trg. Pod adventno smrečico je otroke iz postojnskega vrta zabaval **čarovnik Grega**, pozdravil jih je tudi **župan Igor Marentič**.

Za pester glasbeni program v parku SGLŠ in na Titovem trgu so poskrbeli: **pevka ljudskih pesmi Ljoba Jenče, pevka skupina Šiške, vokalni skupini Mavrica in Elum, Jerneja Sojer Smerdu ter otroški pevski zbor iz Vrtca Postojna**.

Zimski veter in mraz bi marsikoga pregnala na toplo, a otroke je to še najmanj skrbelo. Kogar je zeblo, se je lahko na stojnici pogrel s toplim čajem. Najmlajši pa so se razveselili tudi brezplačnega drsanja.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Adventni venec na Repačah

Na letošnjo prvo adventno nedeljo, 2. decembra, so prizadevni člani Turističnega društva Podgura takoj po maši že šestnajstič zapored prižgali prvo svečo na velikem adventnem vencu, postavljenem na Repačah, kot se imenuje predel na vhodu v Studeno.

Turistično društvo Podgura je ta lep, sedaj že tradicionalen običaj, prvič predstavilo že leta 2001. Venec, spleten iz smrekovih vej, nastaja ob prijetnem druženju, klepetanju, petju in seveda pletenju venca iz smrečja v prostorih gasilskega doma. Pred letom so staro ogrodje zamenjali z močnejšim kovinskim. Tako je ob postavitvi zaradi teže in velikosti potrebnih kar nekaj močnih rok. Adventnih venčkov s štirimi svečami na našem območju v polpreteklosti nismo poznali. Adventni čas, obdobje duhovne in zunanje priprave na božič, je bil nekoč v glavnem v znamenju posta. V šegah, ki so bile povezane z njim, sta se prepletali krščanska simbolika ter človekova prastara želja po svetlobi v najtemnejšem obdobju leta in pomladi, rastju, ki simbolizira rodovitnost tako na polju, v hlevu in družini. Studenčani so ostali zvesti stari navadi.

Za krajši kulturni program je poskrbel **cerkveni pevski zbor, župnijski vikar v župniji Postojna in župniji Studeno Bogomir Trošt** pa je po kraj-

Adventni venec je blagoslovil župnijski vikar Bogomir Trošt.

šem nagovoru venec blagoslovil in zaprosil za božjo naklonjenost prošnjam. V prijetnem vzdušju so vaščani nazdravili, prigriznili in zapeli.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Po Tržaški cesti se je v novoletnem sprevodu leta 1959 sprehodil tudi zmaj v spremstvu torbarjev.

»Siva kučma, bela brada«

Veliko zgodbic in pesmic kroži o njem, morda najbolj znana pa je Bitenčeva Siva kučma, bela brada. Kdo ga ne pozna? Dedka Mraza, tretjega decembrskega prinašalca daril, »smo po drugi svetovni vojni prevzeli od Rusov, skupaj z njegovo ikonografijo, nekoliko popravljeno z bolj 'slovenskimi' oblačili,« piše v knjigi *Šege na Pivškem* etnologinja Notranjskega muzeja Magda Peršič.

Njegovo podobo je leta 1952 oblikoval in poslovenil slikar Maksim Gaspari. Pokril ga je z značilno polhovko in oblekel v plašč iz ovčje kožuškovine.

Dedek Mraz je začel obiskovati otroke po Sloveniji pred natanko 70 leti. V povojni Jugoslaviji so v slovenski prestolnici organizirali praznovanje novoletne jelke po sovjetskem zgledu že leta 1947, naslednje leto pa se je praznovanju pridružil še dedek Mraz. Praznovanje novega leta je začela spodbujati tedanja oblast tudi zato, ker so zaradi verskih vsebin začeli opuščati praznovanje božiča. Program ob prihodu dedka Mraza se je z leti spreminjal. Sprva so bili skromno obdarovani vsi otroci – najprej na osrednji prireditvi, potem pa še v delovnih kolektivih, šolah ... Večji poudarek je bil na vsebini same kulturne prireditve. »Tako lepega spremstva, kakršnega je imel decembra 1959 dedek Mraz v Postojni, še ni bilo,« je v začetku januarja 1960 poročal *Slovenski Jadrán*. Njegovi spremljevalci v sprevodu so predstavili pestro »gospodarsko dejavnost«; pred njim je lomstil zmaj s torbarji, za njim so se pomikali palčki, snežinke in živali. Mojca in Kecek sta množici cicibanov in pionirjev delila bonbone in piškote. Za dedka Mraza in spremstvo so pripravili na Trgu padlih borcev posebno tribuno; obkrožal jo je pravljični gozd, tega so razsvetljevale rakete in bengalični ogenj. Dedek Mraz je vsem zaželel srečno novo leto, nato pa je obiskal še šolsko mladino in delovne kolektive ter tudi tam razdelil darila.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: fototeka Notranjskega muzeja Postojna.

Pogovor z Deso Muck – povezovala ga je Dragana Čolić – je v knjižnico privabil številne obiskovalce

Desa je dala pečat prazniku knjižnic

Teden in še posebej Dan splošnih knjižnic (obeležili smo ga 20. novembra v Knjižnici Bena Zupančiča Postojna) sta bogato in prijetno odzvanjala na najrazličnejših dogodkih, kulturnih prireditvah in razstavah. Dan splošnih knjižnic je bil tudi dan brezplačnega vpisa v knjižnico in Teden hkrati priložnost za dober teden dni, ko so obiskovalcem in bralcem podarjali svoje odpisane knjige; teh je bilo tokrat prek dva tisoč. Poseben dogodek pa je bil gotovo obisk priljubljene pisateljice Dese Muck.

Deso poznamo tudi kot dramaturginjo, gledališko in filmska igralko, voditeljico in vsestransko ustvarjalko. Literarno pogovorni večer **Takole bom rekla** (poimenovan po naslovu istoimenske, nedavno izšle knjige – zbirke 62 kolumn, ki jih je napisala za različne revije med leti 2008 in 2015) je odlično vodila **Dragana Čolić**. V njem smo spoznavali Desino življenjsko in ustvarjalno pot; to je razgrinjala pred obiskovalci sproščeno in duhovito. Beseda je tekla v dinamičnem slogu – zanimivo, iskriivo in čisto resno o življenju, o odnosih, moških in literaturi, ob čemer ni manjkalo odkritosrčnih poudarkov, spominov, spoznanj, modrosti in idej. Njena iskrenost in sočutje poživita duha in nudita uteho, ker zna in zmore s humorjem osmisлити ta nori svet. Ob tem je poudarila, kako zahtevno in težko delo je pisanje oziroma pisateljevanje. Ni pa skrivala niti veselja, da sta se letos poleti srečno poročila s Postojnčanom Igorjem Blažino. Večer je lepo dopolnila mala razstava njenih številnih knjižnih del in z njo dala vedeti, kako široko, plodno in izbrušeno je njeno pisateljsko pero, saj so dela namenjena različnim generacijam. Prav zaradi te njene nepotvorjene človečnosti jo imajo bralci in nasploh Slovenci radi, čemur pritrjuje dejstvo, da je naša najbolj brana pisateljica. Čolićeva je pogovor sklenila z mislijo, da človek v njej kmalu začuti prijateljsko toplino in da je Desa pravzaprav naš dragocen nacionalni zaklad.

Knjižnica je v praznovanje tega tedna umestila še **jubilejno Vilharjevo leto**. To je slikovito odmevalo v različnih kulturnih vsebinah in ustvarjalnosti. Lep odziv je pripravila tudi OŠ Miroslava Vilharja s sklepno razstavo **Naš Vilhar**; predstavljala je izbrana likovna in fotografska dela učencev.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Valter Leban.

Na Radiu Koper se je ob podpori mentorjev predstavilo štirinajst učencev Glasbene šole Postojna.

Nastop GŠ Postojna na Radiu Koper

Pod naslovom Klasično, mladostno in živo potekajo v Studiu Hendrix na Radiu Koper enkrat mesečno oddaje, na katerih se predstavijo primorske glasbene šole. 22. novembra so nastopili v živo izključno s slovensko glasbo učenci Glasbene šole Postojna.

Nastop je bil poseben že zaradi tega, ker so izvajali samo skladbe, ki so tesno povezane z Notranjsko oziroma s Postojno. **Štirinajst izvajalcev različnih starostnih skupin je predstavilo skladbe skladateljev Miroslava Vilharja, Alojza Srebotnjaka in Vilka Ukmarja.**

Mladi glasbeniki so zaigrali na klavir, violino, kitaro in prečno flavto, trije pa so zapeli. Nastope je povezovala radijska voditeljica Janja Lešnik in v enourni oddaji spregovorila z izvajalci in tudi nekaterimi njihovimi učitelji. **Ravnatelj Edvard Popit** je predstavil delovanje glasbene šole, njenih osem oddelkov in dva orkestra skozi dobrih 70 let obstoja. O tridesetletnem jubileju godalnega orkestra so poslušalci

zvedeli v pripovedovanju **dirigente in učiteljice violine Marinke Kukec Jurič. Profesorica kitare Nataša Črnugelj** je spregovorila o postojnskem mednarodnem kitarškem festivalu. Skrbno pripravljena in izpeljana oddaja je zaradi prenosa v živo pri nekaterih nastopajočih nekoliko dvignila tremo. Mogoče je bil prav to vzrok za brezhbno izpeljane nastope celotnega ansambla.

Za vse nastopajoče je bila oddaja zanimiva izkušnja. Vsi, ki bi radi podoživeli nastope mladih glasbenikov, si oddajo lahko ogledate na spletni strani Radija Koper ali spletnih straneh GŠ Postojna.

Besedilo Marino Samsa; fotografija: arhiv Radija Koper.

Poklon nastopajočih.

Baletna produkcija napolnila dvorano

V Kulturnem domu Postojna se je v začetku decembra predstavilo vseh devet postojnskih skupin Baletnega društva Postojna. V sklopu produkcije so otroci prikazali napredek na vajah. Dogodek je privabil veliko ljudi, saj v dvorani ni bilo niti enega prostega sedeža.

Ko se je zunaj stemnilo, so mlade baletne plesalke stopile na oder postojnskega kulturnega doma. Dvorana je v nedeljo, 9. decembra, pokala po šivih ob tokratni letni produkciji Baletnega društva Postojna. Skrbi, da bi komajda zapolnili sedeže kulturnega doma, so bile očitno odveč, je povedala soustanoviteljica društva **Sergeja Širca**. »Nekateri so morali celo stati ob strani,« je dodala.

Nadobudne plesalke so pokazale svojim sorodnikom v velikem slogu, česa so se na vajah naučile. Nastopilo je vseh devet postojnskih skupin, od predšolskih otrok do najstarejše plesalke, ki ima 17 let. V postojnskih skupinah pleše pod okriljem **Mire Marič** in **Ane**

Vogrin 72 otrok. Produkcija je obsegala vaje, ki temeljijo na baletnem programu Ministrstva za šolstvo. Učiteljici sta pripravili eno točko sodobnega baleta, ostale so bile v klasični tehniki.

V dvorani je bilo tudi praznično vzdušje. Ob koncu produkcije so plesalke našle pod jelko darila. Morda jih je tam pustil tokrat nekoliko bolj zgodaj prav dedek Mraz. V kar štirih občinah skrbi društvo za 135 otrok, ki uživajo v baletu. Ob koncu še enega leta, polnega plesnih užitkov, se zahvaljujejo postojnski Občini, saj je njihov največji pokrovitelj.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Dejan Damiš.

Mešanemu pevskeemu zboru Postojna so se ob zaključku koncerta pridružili mnogi, ki mu pomagajo na njegovi pevski poti.

Preproste besede

Naslov jubilejnega koncerta Mešanega pevskega zboru Postojna (MePZ) je povezan z istoimensko pesmijo Toneta Pavčka. Uglasbil jo je Rado Simoniti in je bila del repertoarja slavnostnega koncerta ob 35-letnici zboru. Na prvo decembrsko soboto je postojnsko občinstvo izrazilo svoj ponos na zbor s številčno udeležbo in z gromkimi aplavzi. Jubileju zboru so se poklonili tudi številni gostje, med njimi njegov ustanovitelj in dolgoletni umetniški vodja Ivo Jelerčič.

Osrednji gost večera je bil skladatelj Aldo Kumar; na koncertu je poslušal tudi tri svoje skladbe v izvedbi MePZ Postojna. Prvi del koncerta je bil preplet pesmi in pogovora s primorskim skladateljem, znanim po obsežnem in raznolikem ustvarjalnem opusu. Povezovala ga je Ana Erčulj, umetniška vodja vokalne skupine Gallina. Iz pogovora je velo njuno znanstvo in prijateljstvo, saj skladatelj sodeluje tudi s to skupino. V sproščenem pogovoru je nanizal drobce iz svojega ustvarjalnega dela, hudomušno opisal začetke svojega znanstva z zborovodjo, maestro **Matjažem Ščekom** in predstavil njuno sodelovanje, ki se zdaj prepleta tudi s postojnskim zborom. Pesem Srečka Kosovela *Tihi so obrazi* je v jubilejnem letu MePZ Postojna uglasbil prav zanj in jo očitno zadovoljen slišal prvič. Postojnski poslušalci pa so jo lahko slišali že v

novembru, ko jo je zbor premierno predstavil na koncertu v okviru cikla U3nek. Na jubilejnem koncertu smo lahko prisluhnili še dvema skladbama, ki sta plod Kumarjeve uglasbitve del dveh izjemnih slovenskih poetov – Toneta Pavčka *In segla je za hip v cvetoči lan* ter Gregorja Strnišča *Vsi potoki, vse reke*.

Koncert je predstavljal vrhunec dveletnega sodelovanja zboru z maestro Matjažem Ščekom. V njegovem prvem delu smo prisluhnili tudi Pesmi Ariel's Madrigal – na Shakespearovo besedilo jo je v letu 2017 uglasbil za MePZ Postojna **Roberto Brisotto**. Skladatelj mlajše generacije živi in ustvarja v Italiji. Drugi del so pevke in pevci začeli s skladbo, ki je bila svojstveni poklon osrednjima jubilejema v postojnski občini – 200-letnici rojstva Miroslava Vilhar-

ja in 200-letnici odkritja Postojnske jame. Zapeli so skladbo Miroslava Vilharja Postojnska jama. V lanskem letu jo je za postojnski zbor uglasbil skladatelj **Andrej Misson**. Zborovodja Matjaž Šček je med deset pesmi jubilejnega koncerta umestil tudi skladbo našega rojaka Vilka Ukmarja Opolnoči (pesem Srečka Kosovela).

Ob zaključku koncerta se je **predsednica MePZ Postojna Pia De Paulis Debevec** iskreno zahvalila vsem, ki so zboru pomagali na njegovi 35-letni poti: najprej ustanovitelju zboru in njegovemu dolgoletnemu vodji **Ivu Jelerčiču**, prav tako **Mateju Penku** in **Mirku Ferlanu**, saj sta nadaljevala Jelerčičevo delo. Najlepši odraz rezultatov sodelovanja s sedanjim zborovodjem **Matjažem Ščekom** pa je bil jubilejni koncert. V zgodovini postojnskega zboru bodo po njegovi zaslugi pustile pečat mnoge novitete, ki so plod njegovega sodelovanja z mladimi perspektivnimi, pa tudi že uveljavljenimi skladatelji. Stisk roke in iskrena zahvala predsednice zboru sta bila namenjena tudi vsem podpornikom zboru, ki so se ob koncu prireditve zbrali na odru. Čestitke za nadaljnje uspešno delo pa so jubilanu izrazili tudi predstavniki mnogih pevskih sestavov.

Zbor bo tudi v 36. letu in mnogih naslednjih uresničeval vizijo njegovega ustanovitelja Iva Jelerčiča. Ta je v oktobru 1983 skupino mladih postojnskih pevcev povabil k sodelovanju zato, da bi tudi Postojna dobila kakovosten zbor, ki bo poustvarjal na najvišji ravni. Tej viziji se vse doslej niso izneverili niti pevke in pevci niti zborovodje, ki so nasledili Jelerčiča. To ne nazadnje potrjuje vrsta priznanj, ki jih je zbor prejel doma in v tujini, med drugimi zlato plaketo na državnem tekmovanju Naša pesem leta 2007, 1. mesto v kategoriji veliki mešani zbori na tekmovanju v Pragi leta 2011, 1. mesto v kategoriji mešanih pevskih zborov z zahtevnim programom v Budimpešti leta 2015 in 1. mesto ex aequo v Materi leta 2017. V treh desetletjih in pol je ponesel ime Postojne ne le čez občinske meje, marveč tudi v tujino ter v zahvalo prejel občinsko priznanje 23. april in Vilharjevo priznanje.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Čajanka z Elumom

Decembrsko dogajanje je 12. decembra dopolnila tudi Vokalna skupina Elum s Čajanko; pripravila jo je v atriju Inštituta za raziskovanje krasa. Srca obiskovalcev so v hladnem večeru pogrele pesmi iz Elumovega repertoarja, dlani in grla pa topel čaj, ki je upravičil naziv prireditve. Praznični vonj so pričarali tudi sveže pečeni piškoti.

Letni koncert so pevke ovile v praznično prevleko, saj je izzvenel ob novoletni jelki in v zelo sproščenem vzdušju. V času, ko so bile pevke študentke, so podobne koncerte vsako leto izvedle v stari Ljubljani, letos pa prvič v Postojni. Elumove vrste je sicer razredčila bolezen, a je tudi v okrnjeni zasedbi pod vodstvom **Karoline Repar** in ob glasbeni spremljavi **Blaža Podobnika** razveselil zvesto občinstvo. Pevke so za uvod zapele »zimsko« Let it snow, nato pa predstavile del svojega železnega repertoarja – avtorske priredbe ljudskih pesmi ter slovenskih in tujih popevk. Zapele so tudi pesem *Vsi potoki, vse reke*; na besedilo Gregorja Strnišča jo je uglasbil Aldo Kumar. Z njo so v novembru sodelovale na regijskem tekmovanju Sozvočenja v Goriških Brdih.

Obiskovalci so izrazili upanje, da se »mule« s Čajanko ne bodo vrnila v Ljubljano, saj so luštni, sproščeni decembrski dogodki še kako dobrodo-

Elumova Čajanka je lepo popestrila praznični december v Postojni.

šli v Postojni. Če pa bodo program še bolj božično obarvale, bo zadovoljstvo popolno.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Matej Škrj.

Knjižna prvenca postojnskega para

V letošnjem letu smo bili na Postojnskem deležni kar nekaj novih knjižnih del. Zanimivo je, da so za plodno knjižno bero tokrat zaslužne pretežno ženske. Ob koncu leta je luč sveta ugledal tudi roman Sare Zupan *Zapiski nore sladostrastnice*, še ene Postojnčanke, ki je hkrati življenjska sopotnica Petji Kuželu, avtorju (prav tako nedavno izšle) knjige *Vrnitev, pisma bivšega odvisnika*.

Prav pisma so Petjo z Obale pripeljala do srečanja s Saro, in to ju je kmalu povežalo za skupno pot in družinsko življenje v Postojni. Spoznala sta se v Ljubljani, kjer je bil Petja po nesreči leta 2008 na rehabilitaciji. Svojo zgodbo o tem, kako se je po usodnem padcu in poškodbi izvil iz primeža drog in alkohola, je namreč opisal v knjigi *Vrnitev*. Gre za iskreno pripoved v obliki pisma, ki mu je, kot odkrito priznava, pomagala pri duhovni katarzi in na poti v "trezno" življenje. V njej se vrstijo številna elektronska pisma, ki jih je pisal in pošiljal enkrat tej, drugič drugi osebi. Najpogosteje jih naslavlja na sestrično, pogosto piše tudi dekletu, ki jo je spoznal prav zaradi svoje knjige – Sari, piše tudi drugim osebam, sorodnikom in prijateljem. Knjigo sestavlja obsežna spletna korespondenca. Ta nam na neposreden in osebni način

razkriva podrobnosti o avtorjevem življenju in njegovi preteklosti, zaznamovani z odvisnostjo in vsem, kar nekako spada zraven, pa tudi o njegovi sedanosti, o njegovem novem življenju in postopni izgradnji novega človeka.

Sara Zupan je diplomirala iz primerjalne književnosti in bila predsednica Mladinskega kluba Društva slovenskih pisateljev. Na tem naslovu jo je našel Petja za pomoč pri urejanju in lektoriranju svoje knjige, najprej izdane le v 50 izvodih v samozaložbi s pomočjo njegovih sorodnikov. Namenjena je bila predvsem njegovemu ožjemu oziroma bolj osebnemu krogu ljudi.

Sara pravi, da se s pisanjem ukvarja že od svojega osmega leta; to je njeno veliko veselje in na nek način tudi življenjsko poslanstvo. Njen prvenec *Zapiski nore sladostrastnice* je roman in dnevnik študentke književnosti, ki svoja razmišljanja o svetu in literaturi prepleta z mukami in s srečo neizživete ljubezni. Pri tem pogosto zapade v patetiko, česar se zaveda tudi sama, a nekako ne more izstopiti iz tipično ženskega dojemanja ljubezni, v katerem je ljubljeni moški središče njenega veselja. Ko je po mnogih preobratih že videti, da se bo njeno hrepenenje izpolnilo, se vse obrne v drugo smer.

Roman je do neke mere biografski – zanima osebna zgodba, naslov pa pravzaprav izvira iz Sarine ljubezni do zdravih sladice. Ker je Sara potrkala na prava vrata, je tako založba Primus izdala njeno in Petjevo knjigo skoraj sočasno.

Sara in Petja sta letošnje leto zaznamovala vsak s svojim prvencem.

Januarja prihodnje leto bosta svoja knjižna prvenca predstavila na literarnem večeru tudi v Knjižnici Bena Zupanciča Postojna. Mimogrede, Sara ima svoj blog in je tudi velika borka za pravice živali. Nedavno je končala svojo drugo knjigo in ravno piše že tretjo.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: osebni arhiv Sare Zupan.

Vilharjeve samospjeve je zapelo devetnajst mladih pevcev.

Ob sklepu leta še koncert Viharjevih samospjevov

V organizaciji Društva slovenskih pevskih pedagogov (DSPP) in ob sodelovanju Glasbene šole Postojna se je v tamkajšnji dvorani Alojza Srebotnjaka odvil v petek, 7. decembra, še zadnji izmed dogodkov, ki so bogato zaznamovali letošnje jubilejno leto Miroslava Vilharja. Poslušalci smo lahko prisluhnili izvedbam samospjevov Miroslava Vilharja, dogodek pa je obogatil pogovor povezovalke večera Polone Škodič in dr. Aleša Nagode z Oddelka za muzikologijo Filozofske fakultete (FF) v Ljubljani. Dr. Nagode je namreč na pobudo članov DSPP uredil, notografiral in preučil v rokopisu ohranjene Vilharjeve samospjeve.

Na vprašanje Polone Škodič, ali v današnjem času lahko srečamo podobno »dušo, polno ustvarjalnega zanosa, kot je bil Vilhar,« je dr. Aleš Nagode poudaril, da po-

stavlja sodobni čas z vedno večjo specializacijo literarni in glasbeni produkciji bistveno večje zahteve. »Vilhar, človek mnogih obrazov,« pa je v svoji dobi lahko bil takšna

osebnost. Po krajšem sprehodu skozi Vilharjevo življenje se je dr. Nagode ustavil ob njegovih samospjevih. Nastajali so od srede 40. let 19. stoletja, zadnji pa med letoma 1861 in 1863. Vilhar jih je izdajal v samozaložbi; za svoje »narodne« projekte je zapravil večino družinskega premoženja. Ohranjene tiskane izdaje so zelo redke. Te pesmi so »Vilharjev odraz iskanja neke srednje poti. Na eni strani je hotel pisati poljudno, privlačno glasbo, na drugi strani pa ji je hotel dati nekaj svetovljanskega bleska. Njegove melodije zvenijo nekako vmes med alpskimi melodijami in italijansko belkantistično opero.«

Kot je povedal dr. Nagode, je pomembno, da bodo Vilharjevi samospjevi skupaj s celotnim Vilharjevim glasbenim opusom izdani v novi seriji notnih izdaj. Pripravlja jo Oddelek za muzikologijo pod krovnim naslovom *Zbrana dela slovenskih skladateljev*. Izdaja bo zainteresirani javnosti na voljo z odprtim dostopom na spletnih straneh FF brezplačno. Na vprašanje, kako se Vilharjevi napevi dotaknejo mladih glasov, je dr. Nagode odgovoril, da velja podobno kot za literarna dela tudi za starejšo glasbeno literaturo – čas, v katerem so ta dela nastajala, se predstavnostno zelo odmika

in mladi pevci se s takratnim peptjem težje identificirajo. Ob koncu pogovora je naglasil, kako je lepo, da smo se kot prebivalci okolja, v katerem je Vilhar živel in deloval, lotili tako obsežnega obeleževanja njegove obletnice. »Upam, da bo to obeleževanje imelo trajen odmev in bo pripeljalo do tega, da bo Vilharjevo delo v sodobni slovenski glasbeni javnosti bolj znano in razumljeno.«

Zanimanje za Vilharjeve samospjeve je precejšnje, to so v nadaljevanju večera dokazali mladi pevci. Na odru se jih je zvrstilo kar 19, vsi pa so učenci solopetja na različnih slovenskih glasbenih šolah – od Maribora in Murske Sobote do Kranja, Škofje Loke, Ljubljane in nam bližjih Logatca, Cerknice in Ajdovščine ter ljubljanskega in mariborskega konservatorija za glasbo in balet. Barve postojnske glasbene šole je s pesmijo *Oj, da bi znala* »zastopal« mladi tenorist Gregor Gorup. Petja se uči pri mentorici Heleni Maurič Jelovšek. V odmoru med obema deloma koncerta so predstavniki nadzornega odbora DSPP podelili dr. Ireni Hočevar Boltežar plaketo častne članice društva.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: David Kunc.

Goldinarji so na odru glasbene šole predstavili svojo repertoarno raznolikost in glasovno usklajenost.

Goldinarji so skupaj že poldrugo desetletje

Goldinarji, dvanajstčlanska moška vokalna skupina – dobro poznana tudi izven meja obeh občin, iz katerih prihajajo pevci, ki jo sestavljajo – je z dobrodelnim koncertom obeležila svojih prvih petnajst let delovanja. Občinstvu so zapeli v soboto, 8. decembra, v dvorani Glasbene šole Postojna.

Goldinarji so se z organizacijo koncerta postavili ob bok trem decembrskim dobrim možem, kot je šaljivo pripomnila povezovalka prireditve **Dragana Čolić**. Na koncertu zbrane prostovoljne prispevke so pevci namreč namenili družini, ki se je znašla v nezavidljivem položaju. Poslušalce v dvorani so Goldinarji najprej ogreli s črnsko duhovno *Go, Tell It On The Mountain*, v nadaljevanju pa so prvi del programa zapolnile pesmi, ki so pevce pred petnajstimi leti tudi povezale – »zimzelene« dalmatinske priredbe različnih avtorjev. Med njimi je bila tudi Montenova *Moja poslednja i prva ljubavi*; z njo se je kot solist predstavil njihov **umetniški vodja Igor Hodak**. V drugem delu koncerta je občinstvo lahko prisluhnilo slovenskim ljudskim in popularnim

pesmim, od Vrabčeve *Zdravljice* do Hrušovarjevega *Dneva ljubezni* in Mlakarjeve *En glaž vina mi dej*. Tako v prvem kot drugem delu so se (nekajkrat tudi ob nežni spremljavi kitare) kot solisti predstavili skoraj vsi člani sestava. Pevce je z gromkimi aplavzi seveda nagradilo občinstvo, čestitke ob jubileju so jim predali predstavniki nekaterih postojnskih pevskih sestavov, za njihovo dolgoletno udejstvovanje na glasbenem področju pa jim je čestitala tudi **vodja postojnske izpostave JSKD Silva Bajc**. Za več kot pet-, deset- in petnajstletno udejstvovanje na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti so pevci prejeli priznanja in značke različnih žlahtnosti. Za »češnje na smetani« oziroma presenečenje v sklepnem delu večera pa so tako kot ob 10-le-

tnici skupine poskrbele njihove življenjske sopotnice. Ubrano in sproščeno so se najprej same »sprehodile« čez *Šušarski most*, za zaključek pa z Goldinarji zapele še narodno *Škrjanček poje, žvrgoli*.

Vokalna skupina Goldinar deluje kot ena od sekcij pod okriljem Kulturnega in športnega društva Bakla in ima korenine v Mladinskem pevskem zboru Ignis. Pred petnajstimi leti so povezali sedem fantov s Postojnskega in Pivškega, sedem prijateljev, ki danes v profesionalnem življenju opravljajo sicer različne poklice, prav mladostna navdušenost, strast in veselje do glasbe oziroma petja – takrat predvsem priljubljenih dalmatinskih pesmi. Z leti so tem melodijam dodali še bogat nabor domačih ljudskih in umetnih (v zadnjem obdobju jih postavljajo v ospredje) ter različne priredbe popularnih, pa tudi cerkvenih, božičnih in renesančnih skladb.

V letošnjem letu so se posebej posvetili pesmim Miroslava Vilharja in jih maja skupaj s članicami zasedbe Elum predstavili na koncertu na Trgu padlih borcev v Postojni. Goldinarji predvsem radi poejo, svojo kakovost pa velikokrat »preverijo« tudi na različnih tekmovanjih. S svojim petjem so tako prepričali člane žirij na Slovaškem in Ptujju (v najstarejšem slovenskem mestu so dobili nagrado za najbolj perspektivne debitante na Reviji izbranih malih pevskih skupin Slovenije). Dobro so se odrezali tudi na pevskem tekmovanju Naša pesem v Mariboru, saj so osvojili bronasto priznanje. Dve zlati jim je lani podelila žirija na tekmovanju Istramusica v Poreču, s plaketo za delo na področju glasbene ustvarjalnosti pa jih je nagradila tudi Občina Postojna. Njihovega prvega umetniškega vodjo Dominika Jurca je leta 2011 nasledil Miha Bole, zdaj pa že nekaj let sodelujejo z Igorjem Hodakom.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Valter Leban.

Miroslav Vilhar, »mož preobilnih zaslug«

Leto 2018 je bilo v veliki meri posvečeno Miroslavu Vilharju. Med številnimi dogodki, s katerimi smo se v postojnski občini poklonili 200-letnici rojstva pesnika, skladatelja, dramatika, časnikarja, politika in narodnega buditelja, je tudi razstava *Miroslav Vilhar, »mož preobilnih zaslug«*. Pripravila jo je kustosinja Alenka Čuk, odprli pa so jo 3. decembra v Vilharjevi sobi Notranjskega muzeja Postojna.

Kustosinja Alenka Čuk je strnjeno predstavila Vilharjevo življenje in neizbrisno sled njegovega pesniškega, skladateljskega in političnega udejstvovanja. »Kot buditelja in prvega kulturno-političnega voditelja so ga cenile in spoštovale tudi poznejše generacije. Njegovi rojaki smo večkrat oživili spomin nanj – tako na primer s postavitvijo spominske plošče in kar treh spomenikov, s poimenovanjem trga in ulic, kulturnega društva in šole. Spomnili smo se ga ob več okroglih obletnicah,« je poudarila Čukova. S še danes priljubljenimi Vilharjevimi pesmimi je njeno pripovedovanje dopolnjeval 25-članski **Mešani pevski zbor Arsopoje**, štirje njegovi člani – **Polonca Kolar, Aleš Po-**

redoš, Metka Oder in Jurij Pahor – so Vilharjeve pesmi tudi recitali. Posebnost zbora je v tem, da so vsi pevci zaposleni na Agenciji za okolje, vendar jih ne povezuje le služba, ampak tudi ljubezen do petja. Zbor, ki ga vodi Florijana **Uлага iz Planine** (dolga leta je vodila mešani zbor in Vokalno skupino Unica), deluje poldrugo leto.

Razstava je ponudila slikovno in dokumentarno gradivo ter predmete, povezane z življenjem in delom Miroslava Vilharja. Izbrano gradivo, ki so ga postojnski muzealci po drobcih zbirali vse od ustanovitve muzeja naprej, je danes hranjeno v Kulturno-zgodovinski zbirki Zgodovinskega oddelka in

Kustosinja Alenka Čuk in pevci Mešanega pevskega zbora Arsopoje so obiskovalce povedli v Vilharjev čas.

Zbirki notranje opreme Etnološkega oddelka Notranjskega muzeja. Nekateri izmed teh predmetov so bili od leta 1956 že razstavljeni v *Spominski sobi Miroslava Vilharja* v takratnih muzejskih prostorih na Titovem trgu.

Muzej je ob odprtju razstave izdal tudi razglednico s strelsko tarčo, ki jo je po Vilharjevem naročilu naslikal neznani mojster. Naslikana tarča je spomin na njegov dosežek na

enem od tridnevniških strelskih tekmovanj, organiziranem leta 1862 ob tristoletnici ljubljanskega ostrostrelskega kluba. V tistem času je Vilhar z družino namreč živel v Ljubljani in po naravi družabni mož je bil tudi član kluba. Na tarči je pomenljiv napis: *Tudi slepa kura najde zerno*. Zapis velja za enega prvih na tarčah v slovenskem jeziku.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Nika Čuk.

Monografijo *Pripoved o življenju in delu Miroslava Vilharja* sta predstavili avtorica Brigita Tornič Milharčič in povezovalka Sidonija Zega, z glasbo pa so jo dopolnili Mojca Bedenik, Jure Počkaj in Snježana Pleše.

Postojna na slovenskem knjižnem sejmu

Na 34. slovenskem knjižnem sejmu, največjem in najpomembnejšem slovenskem knjižnem dogodku, se je letos ob več kot 100 založniških predstavila kot mesto v gosteh tudi Postojna. Letošnji knjižni sejem je bil ob 100-letnici smrti pisatelja Ivana Cankarja velik poklon velikanu slovenske literature, Postojna pa se je s svojim programom dostojno poklonila še enemu jubileju – 200-letnici rojstva skladatelja, pesnika, dramatika in narodnega buditelja Miroslava Vilharja. Na uvodni slovesnosti ob odprtju sejma je goste nagovoril tudi postojnski župan Igor Marentič.

Med 20. in 25. novembrom se je v Cankarjevem domu v Ljubljani predstavilo več kot 100 založb, svojo stojnico pa je imela v drugem predverju tudi Postojna. Pripravila jo je organizacijska enota Turizem Zavoda Znanje Postojna v sodelovanju z družbo Postojnska jama, d. d. Stojnica je namreč opozarjala ne samo na 200-letnico rojstva Miroslava Vilharja, ampak na še en izjemen jubilej, odmeven doma in v tujini – na 200-letnico odkritja najlepših delov Postojnske jame.

Sejemski nastop je temeljil na predstavitvi turistične ponudbe, v okviru katere so bili izpostavljeni tudi številni lični izdelki naših ustvarjalcev. Razstavljene knjige, ki so izšle v preteklih letih, in najno-

vejša monografija o Miroslavu Vilharju pa so nazorno dokazovale, da so tudi na Postojnskem mnoge zgodbe in legende ter zanimivosti ujete med platnice knjig. Zato bodo še dolgo razveseljevale male in velike bralce. Med legendami, ki so dobile svoje mesto tudi v knjigi, je pastirček Jakob. Že nekaj časa je v obliki lutke delal družbo županu **Igorju Marentiču** v njegovi pisarni, v času sejma pa se je preselil na postojnsko stojnico in vzbujal pozornost številnih obiskovalcev.

Na 34. slovenskem knjižnem sejmu je bilo na ogled več kot 20000 knjig, od tega 3000 novitet, postregel pa je tudi z več kot 300 dogodki. K pestremu dogajanju je prispevala tudi Postojna s sedmimi dogodki. Največ se jih je zvrstilo na Cicifestu, ta

je namenjen najmlajšim. **Notranjski muzej, organizacijska enota Zavoda Znanje Postojna**, je otroke povabil na ustvarjalno delavnico **Ekperimentalni laboratorij kraških pojavov**; vodila jo je **Andreja Posega**. V okviru iste delavnice so otroci uživali še v poslikavi obraza. Glasbeni pravljici **Lunino kraljestvo** in **Tri goske** (otroke razveseljujeta v različnih izvedbah že več kot 20 let) je predstavila avtorica **Brigita Tornič Milharčič** v sodelovanju z **Baletnim društvom Postojna**. Animacijska delavnica **DO-RE-MI na 1, 2, 3** je otroke vodila v odkrivanje sveta glasbe in spoznavanje prvih not na drugačen način. Izvedla jo je **Jerneja Sojer Smerdu**,

govor z avtorji pa je zaradi boleznih žal odpadel. **Gledališka skupina Ščuka** se je 200-letnici rojstva Miroslava Vilharja poklonila z uprizoritvijo njegove igre **Jamska Ivanka**. Premiero romantične zgodbe je namenila domači Planini, na knjižnem sejmu pa je postojnske barve zastopala z uprizoritvijo na odru Kosovelove dvorane v Cankarjevem domu. Spomin na Vilharja je oživel tudi na forumskem odru. Lepo obiskano predstavitev monografije *Pripoved o življenju in delu Miroslava Vilharja* je ob pogovoru avtorice **Brigite Tornič Milharčič** in povezovalke **Sidonije Zega** dopolnila glasba. Vilharjeve pesmi so izvedli sopranistka **Mojca**

S ponudbo na lično urejeni stojnici sta k njej vabila obiskovalce predstavnik Zavoda Znanje in Postojnske jame, d. d.

sicer tudi avtorica pravljico-didaktične knjige *DO-RE-MI na 1, 2, 3: Pisana družčina v gozdu*. Postojna je zaznamovala tudi oder Kulinarčfesta. **Učenci kmetijskega krožka Osnovne šole Miroslava Vilharja** so z mentoricama **Andrejo Premrl** in **Karmen Tomažič** pripravili krompir v zevnici, našo tipično jed. Obiskovalci knjižnega sejma so lahko spoznali tudi furmane. **Društvo Kolut** je v Klubu Cankarjevega doma predvajalo **prvi del filma Dediščina furmanstva**, po-

Bedenik, baritonist **Jure Počkaj** ter pianisti **Ivo Gustinčič**, **Mia Rebec** in **Snježana Pleše**.

Obiskovalci knjižnega sejma so po zaslugi prizadevnih postojnskih organizatorjev in nastopajočih spoznali Postojno še v nekoliko drugačni, zanimivi luči. Njihovi odzivi dokazujejo, da je bila predstavitev uspešna.

Besedilo: Ester Fidel; fotografiji: arhiv Občine Postojna.

»Voda« v atriju Zavarovalnice Triglav

Zavarovalnica Triglav v Postojni pogosto odstopi svoje galerijsko predverje različnim umetniškim izložbam. V četrtek, na Miklavžev dan, so svoje keramične izdelke postavile na ogled udeleženske študijskega krožka, poimenovane Varuhinje gozda. Razstavo si bo mogoče ogledati do konca januarja.

Organizator dogodka je HNUM, društvo za širjenje vseživljenjskega učenja iz Postojne. K postavitvi eksponatov z delovnim naslovom **Voda** je poleg Občine Postojna pripomogla Območna enota Zavarovalnice Triglav, zato je nekaj uvodnih razmišljanj o poslanstvu umetnikov in pomembnosti vode strnil **direktor enote Jože Celin**. **Flora Otoničar** (stalno in vztrajno bedeča nad delovanjem društva) je obiskovalcem orisala potek trimesečne ustvarjalne delavnice od idejne zamisli do zaključnih izdelkov. Ti skušajo na različne načine prikazati prisotnost vodnega elementa. Desetina ustvarjalok na svojstvene načine nagovarja gledalce s prisotnostjo vode, naj si bo s figuraliko, z vodnimi vilami in živalmi ali s pomočjo asociacij. Med drugim si lahko ogledate tudi zanimivo ponazoritev osemnajstih pivških presihajočih jezer. Za glasbeno noto prireditve je poskrbela mlada

Ustvarjalnost Varuhinj gozda je pohvalil tudi Jože Celin, direktor postojnske območne enote Zavarovalnice Triglav.

glasbenica **Katjuša Bitto Stefanovski** in prisotnim polepšala trenutke s skladbama na flavti.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija Tomaž Penko.

Zadovoljna Kšoppova ekipa na koncertu ob 25-letnici kluba.

25 let spominov za KŠOPP

Mladi so pred četrto stoletja iskali svoj prostor v Postojni. Rešitev se je ponudila v obliki kluba študentov, a pot je bila trnova. Ob obletnici je čas za pregled vseh aktivnosti in spominov, ki so jih napisali. Študentje svoje zgodbe na tej točki ne zaključujejo, ampak računajo na nove podvige.

Devetdeseta leta so bila obdobje sprememb na stari celini, premiki so bili tudi na domači občinski ravni. Dijaki in študenti so v Postojni težko našli svoj kotiček. »Takrat smo se počutili, kot da ne spadamo sem. V občini ni bilo nobenega lokala, kluba, prostora, kjer bi se lahko dobivali in se družili,« pravi **Maksimilijana Ipavec** – ena od ustanoviteljev postojnskega študentskega kluba (PŠK – tako se je imenoval na začetku). Maksimilijana je danes novinarka Primorskih novic in članica Ženskega pevskega zbora Kombinac. Našeteje lahko kar lepo število imen ljudi, ki so pomagali postaviti klub na noge. Besedilo bi lahko zapolnili zgolj z navajanjem vseh takrat in kasneje sodelujočih posameznikov. Zgledovali so se po ilirskobistriškem Mladinskem klubu Nade Žagar in nekdanjem MKC Koper. Po pregledu četrto stoletja spominov pa se vse nekako zlije v stičišče pri gonilni sili **Samu Veselu**.

3. aprila 1993 je prišel težko pričakovani dan, ustanovni občni zbor novonastalega društva. To sicer ni pomenilo, da so ga isti dan tudi registrirali. Po večmesečnih obljubah in zagotovilih pristojnih na postojnski Občini so jim vpis v register društev na koncu zavrnil. Med ustanovitelje je bil tudi **Aljoša Štampar**, v tistem času študent prava. Z njegovo pomočjo so se pritožili na Ministrstvo za notranje zadeve in bili uspešni. Občinska odločba o zavrnitvi vpisa je bila razveljavljena. Klub je sicer v tistem času že začel s svojimi aktivnostmi. Na športnem igrišču za Šolskim centrom Postojna so v le nekaj tednih po ustanovitvi pripravili prvi koncert. Z registracijo društva so se težave komaj začele; ob iskanju prostora za mladinski klub na Občini zopet ni bilo posluha. Tako so dobili svoj nabitnik kar na domačem naslovu Sama Vesela, njihovega predsednika prvi dve leti delovanja. Sestanke so imeli, kjer je bilo mogoče, tudi koncerte so prirejali pred ali za marsikatero izobraževalno ali kulturno ustanovo. Ko je Pivka postala samostojna občina, je PŠK postal Klub študentov občin Postojna in Pivka (KŠOPP). Leta 1995 je dobil svoje prve prostore v mansardi Knjižnice Bena Zupančiča, ob deseti obletnici

so se preselili na Vilharjevo 14 in tam jih najdemo še danes.

»Nismo samo žur in pitje, smo tudi resna organizacija,« sporočajo v KŠOPP. Privednik študentski je v očeh nekaterih sinonim za pijančevanje, vendar ima klub za sabo številne odmevne projekte. Njihova ciljna skupina niso vedno le študentje. Začeli so festival Zmaj 'ma mlade; minulo poletje je potekal že 22. leto. Lokalni študentski klub je ustanovil Mladinski center Postojna, sodelovali so pri ustanovitvi krovne organizacije študentskih klubov Slovenije, poznani pod kratico ŠKIS. S svojimi aktivnostmi pomagajo tudi ranljivejšim posameznikom v lokalni skupnosti. Zadnja leta pripravljajo Dobrodelni rocktober, tega so začeli aktivisti nekdanjega Leo kluba Postojna. Aktualni predsednik **Miha Inocente** zagotavlja, da zbrana sredstva pridejo v prave roke, in dodaja: »Dokler bom jaz v Postojni, bo ta projekt živel.«

Pravi vodja ni tisti, ki sam cilja na ta položaj, ampak ga prepoznajo drugi. Tako je prišel na čelo kluba Miha Inocente. »Imamo pristen odnos. Konec koncev smo kot ena družina.« Ima tudi novoletno željo, pri mladih bi rad videl več aktivizma. Kako pa vidi prihodnost KŠOPP? Želijo si lastne pisarne. Manjka jim skladišče, saj trenutno shranjujejo stvari za klub in dogodke na različnih krajih, tudi doma. Upajo na obnovo stare porodnišnice, da bi se jim te želje lahko uresničile. Sanjajo o prostoru, kamor bi se mladi lahko zatekli in se tam družili po šoli, odraščali s klubom in ustvarili svoje lepe spomine. Miha navaja kot primer dobre prakse Hišo mladih v Ajdovščini.

Samo Vesel se ob obletnici zahvaljuje vsem, »ki so bili dovolj nori, da so se pustili prepričati in se spustili v to avanturo.« Ta se s številko 25 ne bo končala, 25. decembra se zgolj nadaljuje. Prav na božični dan vabijo na občni zbor; volili bodo novega predsednika ali predsednico in začeli pisati nove zgodbe.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografije: Tomaž Povodnik.

Maks je za volanom bibliobusa preživel skoraj štiri desetletja.

Maks Valič je predal volan bibliobusa

Leta 1980 je za volan naše potujoče knjižnice – bibliobusa *Knjižnice Bena Zupančiča Postojna* sedel mlad Maksimiljan Valič - Maks in v domala štirih desetletjih postal prava legenda med knjižničarji slovenskih potujočih knjižnic. Pravzaprav lahko rečemo, da je skoraj vso svojo delovno dobo preživel na bibliobusu s popoldanskim urnikom. V teh dneh se je poslovil od volana in knjižnih polic, pa tudi od zveste sodelavke Senije in številnih bralcev, saj odhaja v zaslužen pokoj.

Maks je bil vedno zelo zanesljiv voznik in knjižničar, po potrebi tudi mehanik in še kaj, skratka priročen. Njegova umirjena in duhovita narava, prijaznost in srčnost ter velika mera ljubezni do dela je v teh desetletjih stkala mnoge vezi in pomembno prispevala k širjenju bralne kulture na podeželju. Na tej svoji dolgoletni poti je spoznal generacije bralcev – nekoč otroci in mladina so danes starši otrok, in oboji z velikim veseljem skupaj obiskujejo potujočo knjižnico. Med ljudmi po vaseh je bil vselej zelo priljubljen, saj je bil redni obisk bibliobusa vsakih 14 dni sinonim za veselje, dobrodošla popestritev vsakdanjika v vasi, skorajda dogodek. Kljub muhastemu vremenu na Postojnskem in Pivškem je v vsem tem času pogumno premagoval vremenske in cestne nevšečnosti.

Ko se je pred našo knjižnico prvič pojavil bibliobus – na pot se je podal ob slovenskem kulturnem prazniku leta 1979 – je bil to za naše kraje pomemben dogodek in velika pridobitev. Svoje posebno knjižnično poslanstvo opravlja še vedno, danes seveda s pomočjo novega, že četrtega vozila, na katerega smo vsi ponosni in je bil ponosen tudi Maks.

Maks je ob odhodu v zaslužen pokoj povedal: »Občutki so mešani, pri srcu mi je hkrati lepo in težko, tudi kakšna solza je v teh dneh orosila oko. Na koncu bi se rad zahvalil vsem bralcem za dolgoletno vzajemno zaupanje in sodelovanje, naklonjenost, za lepe in tople odnose, ki smo jih skupaj tkali skoraj štiri desetletja ter tako širili in dvigovali bralno kulturo v obeh občinah in mnogih krajih ob reki Pivki, kjer so doma naši zvesti bralci. Za volan bibliobusa je zdaj sedel Rok Ulaga in bo nadaljeval z delom. Želim mu srečno pot!«

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

Med obiskovalci dneva odprtih vrat VDC-ja sta bila tudi podžupan Andrej Berginc in župan Igor Marentič.

V VDC ustvarjajo lastne izdelke, zanimive tudi za prodajo.

VDC bo vrata odprl večkrat letno

Varstveno delovni center Postojna je javni socialno-varstveni zavod, ki zagotavlja odraslim osebam z motnjo v duševnem razvoju in invalidom čim bolj kakovostne in raznolike aktivnosti. Z integracijo, s socializacijo in pravico do izbire jim pomagajo izoblikovati pozitivno samopodobo; to uresničujejo tudi z delom in drugimi vrstami ustvarjalnosti. Postojnski VDC združuje poleg matične še cerkniško enoto in stanovanjsko skupnost v Postojni. Vseh uporabnikov skupaj je blizu 50. Čim bolj se želijo povezati z okoljem, zato so 30. novembra pripravili dan odprtih vrat. Nad odzivom so bili prijetno presenečeni.

Obiskovalcem so želeli pokazati predvsem to, kako tečejo dnevi v VDC-ju. Varovanci opravljajo razna enostavna kooperantska dela za podjetja, obenem pa ustvarjajo lastne izdelke, zanimive tudi za prodajo. Večinoma so to tekstilni izdelki in papirna galanterija. V prazničnem decembru

nastajajo pod njihovimi rokami predvsem voščilnice in drugi manjši izdelki, primerni za darila.

Zaslужek od prodaje gre za različne dejavnosti, ki jih oblikujejo po željah uporabnikov. Športne, izobraževalne, kulturne, rehabilitacijske in

različne družbene dejavnosti so pomembne za ohranjanje in razvijanje znanj in sposobnosti, pa tudi za njihovo družbeno integracijo, samouresničevanje in kakovost življenja.

Pomembna je tudi socialna mreža, ki jo spletejo v zunanjem okolju. Po besedah **direktorice Katiže Stanič** je bil odziv na dnevu odprtih vrat nad pričakovanji. Številne obiskovalce so sprejeli z velikim veseljem, še posebej počaščeni pa so bili nad obiskom **župana Igorja Marentiča** in **podžupana Andreja Berginca**. Zato so se odločili, da bodo takšne dogodke odslej pripravljali večkrat letno.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Občine.

V SGLŠ Postojna so vodili aktivnosti in predstavitve v okviru dneva odprtih vrat dijaki in dijakinje.

Tudi v Šolskem centru Postojna so poskrbeli, da so dobili zainteresirani osnovnošolci veliko koristnih in spodbudnih informacij.

Srednji šoli vabita nove dijake

V novembru sta se v Šolskem centru Postojna in na Srednji gozdarski in lesarski šoli zvrstila dneva odprtih vrat. Tamkajšnji dijakinje in dijaki so na zanimive načine predstavili programe šol in pripravili delavnice. Osnovnošolci zadnjih razredov bodo programe srednjih šol ponovno odkrivali šele februarja v sklopu informativnih dni.

Na Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna so sredi novembra pripravili dan odprtih vrat, proti koncu predzadnjega meseca v letu so jim sledili še v Šolskem centru Postojna.

Po besedah **ravnateljice Šolskega centra Postojna Helene Posega Dolenc** je postal dogodek tradicionalen, saj ga prirejajo že nekaj let. **Ravnateljica SGLŠ Postojna Cvetka Kernel** pa ga opisuje kot generalko za februarjske informa-

tivne dneve in ob tem dodaja, da so ti »bolje obiskani kot dan odprtih vrat.«

V SGLŠ je bil na voljo pester izbor aktivnosti in predstavitev, vse so vodili dijakinje in dijaki. Prikazali so, kaj vse so se med izobraževanjem naučili in morda ob tem prepričali še kakšnega bodočega dijaka ali bodočo dijakinjo. Zadnja leta beležijo povečano zanimanje za izobraževanje na področju zdravja. Ravnateljica pripisuje to

povečanim »možnostim zaposlitve na področju zdravstva in dolgotrajne oskrbe tako v Sloveniji kot tudi drugod v Evropski uniji.«

Bogat program so imeli v Šolskem centru Postojna. Tudi tam so bili v ospredju dijakinje in dijaki, ki so s profesorji mentorji pripravili marsikaj zanimivega. Gimnazijci so poskrbeli za številne delavnice – od jezikovnih do matematičnih, športnih in drugih. Dijaki ekonomske šole so svojo naslovili »Dobrodošli v hotelu«, računalničarji so se podali v multimedijske dejavnosti. Kogar je zanimalo strojništvo, je spoznal 3D tiskanje, diagnostiko avtomobila in CNC stroje. Omočili so voden ogled Izobraževalnega centra sodobnih tehnologij; nanj so v Šolskem centru zelo

ponosni. Dijaki, ki so bili vključeni v mednarodne izmenjave, so spregovorili o svojih izkušnjah.

Nekoliko bolj formalen način predstavitve programov srednješolskega izobraževanja bo 15. in 16. februarja prihodnje leto. Šolski center Postojna se skuša učencem osnovnih šol približati tudi z drugimi aktivnostmi, med njimi najdemo podjetniške delavnice in tehnične dneve. SGLŠ se medtem lahko pohvali s številnimi mednarodnimi priznanji mladih gozdarjev. Bo to povečalo število dijakov? Ravnateljica Cvetka Kernel pravi, da »bomo videli ob vpisu v naslednje šolsko leto.«

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: arhiva ŠC Postojna in SGLŠ.

Na prednovoletnem srečanju podelili priznanja

Združenje borcev za vrednote NOB Postojna je 7. decembra pripravilo prednovoletno srečanje članov vseh Krajevni organizacij ZB NOB v občini Postojna in Občinskega odbora Pivka. Na množično obiskani prireditvi so najbolj zaslužni za delo v Združenju podelili priznanja. Najvišje priznanje – srebrno plaketo Zveze Združenj borcev Slovenije je za vse svoje požrtvovalno delo, ki ga je opravljala v Združenju borcev NOB Postojna, prejela Zmaga Bajc.

V Združenju niso pozabili niti na praporščake. Priznanja Zveze združenj borcev Slovenije sta prejela praporščak **Alojz Muhič** – že skoraj trideset let ponosno nosi prapor Krajevne organizacije Hrenovice, in **Miro Kresovič**, praporščak Združenja borcev za vrednote NOB Postojna.

Ob 70. obletnici ustanovitve Zveze združenj borcev Slovenije (kot delegat je na njej sodeloval **Martin Milharčič**) so podelili priznanja za požrtvovalno ohranjanje in varovanje vrednot NOB. Prejeli so jih: **Anica Cucek, Anita Berra, Martin Milharčič, Rafael Baraga, Ivan Godeša, Bruna Olenik, Marica Požar, Andrej Žele, Marjan Marinšek in Radoš Sluga**.

Najbolj zaslužni za delo v ZB za vrednote NOB Postojna so prejeli priznanja.

V Združenje so sprejeli trideset novih članov, podelitev pa je spremljal tudi kulturni program z nastopom **Ženske vokalne skupina »Vanda Križaj«** iz Orehka in recitatorke. Povezovala je **Ana Horvat**. Pozdravna nagovora sta imela podžupan Občine Postojna **Andrej Berginc** in predsednik ZB NOB Postojna **Jerko Čehovin**, o vrednotah NOB pa je spregovorila predsednica Krajevne organizacije Postojna **Katja Vuga**. Prijeten večer se je zaključil z zabavo.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv Združenja borcev za vrednote NOB Postojna.

Novе zgodbe o furmanih

V ponedeljek, 17. decembra, se je v Kulturnem domu Postojna premierno odvrtil drugi dokumentarni film iz sklopa projekta Ohranjanje dediščine furmanstva ob cesarski cesti Dunaj–Trst. Film so snemali v poletnih mesecih in vsebinsko dopolnjuje prvega, občinstvu predstavljenega že spomladi. Po besedah ustvarjalcev postavlja drugi del v ospredje bolj sproščujočo plat ne vedno enostavnega življenja in dela prevoznikov. Furmanstvo in z njim povezane dejavnosti je kot pomemben del kulturne dediščine naših krajev prepoznal tudi Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, in je okoli 66 tisočakov in pol vreden projekt sofinanciral v višini 45 tisoč evrov. Sredstva in ustvarjalne moči so v projektu združili Društvo Kolut, Studio Proteus, Občina Postojna in LAS Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom.

S furmanstvom se sicer ukvarja že nekaj knjižnih del, odslej pa je ta pomembna kulturna dediščina z območja regije dokumentirana tudi na filmu. Furmanstvo kot ena od najpomembnejših dejavnosti, s katero so se ukvarjali prebivalci ob stari cesarski cesti Dunaj–Trst, je namreč botrovalo razvoju naše regije tudi na drugih področjih. Pomenilo je vir preživetja za mnoge prebivalce ne le na Postojnskem, pač pa tudi v širši regiji.

Tako kot pri prvem sta tudi pri drugem filmu krojila vsebino in obliko **scenarist in režiser Drago Mislej Mef** in **režiser Dušan Milavec**. Prvi je povedal, da se je ob snemanju naučil veliko novega. »Dobil sem znanje, za katerega sem mislil, da ga imam, pa ga v resnici nisem imel.« je šaljivo priznal in povedal, da je zaradi filma prebral dve knjigi ter več diplomskih, magistrskih in seminarskih nalog. Ob tem je ugotovil, da vedo o furmanstvu vsi več od njega in da je tema zares neizčrpna. »V bistvu so se z vsakim korakom odpirale nove zgodbe in je vse skupaj malo spominjalo na surfanje po internetu,« je ponazoril scenarist, zadovoljen, da je skupaj z ekipo beležil

ta pomemben del zgodovine. »K sreči so živi še celo nekateri furmani. Mislim, da smo ujeli zadnji moment.«

Kot je dodala **predsednica Društva Kolut in urednica TV Studio Proteus Alenka Furlan Čadež**, iskanje sogovornikov ni bilo vedno enostavno, a s poizvedovanjem so le prišli do pravih ljudi. »To je zelo dragoceno,« je poudarila. »Upali smo, da bomo pred kamero dobili tudi sogovornike, ki so se dejansko ukvarjali s furmanstvom, a nas je to vseeno presenetilo, pa tudi veliko število ljudi in društev, ki se ukvarjajo z varovanjem dediščine.« Samo v drugem filmu so pred kamero spravili kar 38 ljudi, ki so povezani s furmanstvom tako ali drugače.

Tudi Drago Mislej - Mef je presenečen nad bogatimi zbirkami, ki so jih našli pri ljudeh. »To je slovenska specialiteta. Nekatero od teh zbirk – sedlarska ali kovaška – so celo večje in bogatejše

od uradnih. Problem je, da tega ne najdeš kar tako, treba je veliko povpraševati,« je povedal. Tako kot pri prvem filmu je tudi zdaj nastajal scenarij sproti. »Film je pisal scenarij, in ne obratno.«

Pred projekcijo drugega filma so zavrteli tudi prvega, saj po besedah Furlan Čadeževe šele oba filma skupaj dasta o dediščini furmanstva pravo sliko. Kot je napovedal scenarist že pred premiero prvega, je drugi del dokumentarca nekoliko bolj zabaven. Ta namreč postavlja v ospredje gostilne ob cesarski cesti, mitnice in vage, poštno storitve, kontrabantarje in ravbarje, pa tudi varuhe tradicije. Poleg Misleja in Milavca so bili del filmske ekipe še **snemalca Neja Kalan in Manuel Tomšič** ter **organizatorka snemanja Nevenka Burger** in **izvršni producent Ernest Zakarija – Neto iz Studia Proteus**.

Mateja Jordan

Na fotografiji je utrinek gradnje Vojkove kočas na Nanosu, spomladi 1949 (fotografija: arhiv PD Postojna)

Večer Nikole Tesle

Med številnimi decembrskimi prireditvami ni umanjkal niti Večer Nikole Tesle – 8. decembra jo je pripravilo Srbsko prosvetno društvo Nikola Tesla. Številni nastopajoči in občinstvo, ki je povsem napolnilo dvorano kulturnega doma v Postojni, so na tradicionalni prireditvi skupaj ustvarili pridih decembrskega prazničnega vzdušja. Med obiskovalci sta bila tudi podžupan Andrej Berginc in direktorica občinske uprave Marina Rebec.

Prireditvi, ki ju SPD Nikola Tesla organizira vsako jesen – Pozdrav jeseni in Večer Nikole Tesle, izžarevata le del kulturne poustvarjalnosti društva,

Najmlajši člani SPD Nikola Tesla so s prisrčnim nastopom navdušili občinstvo.

ki povezuje vse generacije. Članice in člani gojijo kulturno izročilo svojih prednikov in hkrati pomembno zaznamujejo naš kulturni prostor. Tudi tokrat so tako mali kot odrasli člani navdušili s pevskimi in folklornimi točkami, program pa so

nadgradile gostujoče skupine SKD Petar Kočić iz Kranja, Hrvaško KUD Istra Piran in SKUD Prosvjeta Viškovo.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna

Članska ekipa PVC Nagode Postojna je v letošnji sezoni neporažena.

KOŠARKA

Članska ekipa PVC Nagode Postojna nastopa v 3. skl in ostaja tudi po osmih krogih prvega dela tekmovanja neporažena. Po odličnem uvodu v sezono naši košarkarji ne popuščajo; še posebej veselita zmagi na dveh težkih gostovanjih pri Ajdovščini, ko so tekmo dobili v zadnji četrtini, in pri okrepljeni ekipi Nove Gorice, ko je zmaga odšla v Postojno šele po podaljškju.

S svojo višino in čvrsto igro bo ekipi prinesel dodatno okrepitev pod obročem. Za odhod iz postojnskega kluba se je odločil Boris Čretnik. Postojnčane čaka že 5. januarja prihodnje leto vroče gostovanje v Idriji, teden dni kasneje prihaja v dvorano ŠC Postojna ekipa Ajdovščine; v boju za napredovanje bo zelo pomembna zmaga. 19. januarja sledi gostovanje na Vrhniki, prava poslastica pa bo

STRELSTVO

Strelska zveza Slovenije je podelila v Ljubljani na 38. razglasitvi najboljših strelcev priznanja. Najboljši strelca je olimpijec Rajmond Debevec – to lovoriko je prejel že 34-krat. 55-letni tekmovalca je napravil prve strelske korake v SD Postojna, nakar se je kot kadet preselil v SD Olimpija Ljubljana. Svoj peti naslov najboljšega strelke je osvojila njegova klubska sotekmovalka Živa Dvoršak. Za dolgoletno, 30-letno delo v strelstvu je prejel zlato plaketo tudi Marjan Hebar, sicer predsednik SD Postojna (na prireditvi ga zaradi zdravstvenih razlogov ni bilo).

Strelci so dosegli v sezoni 2017/18 kar 101 nov državni rekord. Za dva ekipna članska državna rekorda s pištolo na 10 m je streljala tudi Denis Bola Ujčič. V razvrstitvi za najboljšo pionirsko strelko je Lena Bola Ujčič (obe SD Postojna) pristala na 4. mestu.

Brane Fatur

V KK Orli so se fantje veselili prve zmage.

za vse ljubitelje košarke tekma proti Novi Gorici 26. januarja v Postojni. To bo prav gotovo najpomembnejša tekma v boju za napredovanje. Mladinci (U19) so v prvem delu igrali v 1. b skl, a po šestih tekmah ostali brez zmage in zato padli v 2. skl. V dosedanem delu lige so zabeležili eno zmago in dva poraza. Kadeti (U17) so v 2. skl zabeležili v prvem delu dve zmagi in štiri poraze, precej bolje pa jim gre v drugem delu, saj še brez poraza zasedajo vrh lestvice svoje skupine. Pionirji (U15) so se z odličnimi predstavami in brez poraza iz 2. skl prebili v 1. skl. V nadaljevanju tekmovanja v 1. skl so z dvema zmagama in enim porazom na drugem mestu v svoji skupini.

V KK Orli Postojna pridno trenirajo mlajši igralci in igralke ter si s tekmami nabirajo prepotrebne izkušnje.

Dekleta do 17 let in fantje do 15 let še čakajo na prvo zmago pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije, a trud in delo na treningih se poznata in tudi zmaga je vedno bliže. Krstno zmago pa so na uradnih tekmovanjih za novoustanovljeni klub priborili fantje do 13 let, ko so premagali Šentvid-Ljubljano B. Tako bo 17. november 2018 zagotovo zapisan v zgodovino kluba. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Prepih!

Besedilo: Boštjan Blaško; fotografiji: Valter Leban., KK Orli

ŠPORTNO PLEZANJE

V Celju je bila zadnja letošnja tekma v športnem plezanju – v težavnostnem in hitrem plezanju. V hitrostnem je med plezalkami slavila Lučka Rakovec, med plezalci pa je zasedel drugo mesto Matic Kotar (oba ŠD Proteus Prestranek).

Znani so tudi vsi državni prvaki v treh dvoranskih plezalnih disciplinah. Prestransko športno društvo je osvojilo kar pet naslovov. Lučka Rakovec je bila najboljša v članski in kadetski konkurenci (hitrost) ter pri kadetinjah (težavnost in balvani); šesto mesto je osvojila pri članicah (balvani). Mladinec Matic Kotar je slavil v hitrostnem plezanju, sedmo mesto je osvojil v disciplini balvani. V članski konkurenci je bil sedemnajsti (balvani) oziroma dvaindvajseti (težavnost). Kadet Amadej Bertoncej je bil v balvanskem plezanju osmi, starejša deklica Pia Gaber pa deseta.

Brane Fatur

Postojnski lokostrelci so dosegli lepe rezultate.

LOKOSTRELSTVO

Prvo decembrsko soboto se je v Postojni odvila tretja tekma za Slovenski dvoranski pokal. Lokostrelski klub MINS je tudi tokrat organiziral vrhunski turnir – Memorial Mateja Šabca. Lahko se pohvali z odlično organizacijo in z največjim številom nastopajočih na dvoranski tekmi v Sloveniji. Tekmovanja se je udeležilo 251 tekmovalcev iz Slovenije, Hrvaške in Italije.

Iz domačega lokostrelskega kluba LK MINS se ga je udeležilo šestindvajset tekmovalcev in devet od njih je odneslo domov žlahtno kovino. Dobitniki medalj so bili: Vanda

Natlačen (1. mesto - članice dolgi lok), Iva Rusjan (2. mesto - članice ukrivljeni lok), Matej Grad (1. mesto - člani dolgi lok in 2. mesto - člani instiktivni lok), Stane Natlačen (3. mesto - veterani ukrivljeni lok), Miran Kaluža (3. mesto - veterani goli lok), Matic Jager (3. mesto - kadeti ukrivljeni lok), Nik Stančič (3. mesto - dečki sestavljeni lok), Alja Kodele (3. mesto - mlajše deklice goli lok) in Timotej Obreza Škerjanec (1. mesto - mlajši dečki ukrivljeni lok). Klub se zahvaljuje vsem svojim članom in staršem otrok, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji tekmovanja.

Besedilo in fotografija: Konrad Jurca

TAROK

V organizaciji Športnega društva Epic Postojna je potekal na prvo decembrsko soboto v prostorih restavracije Erasmus celodnevni Masters turnir v taroku. Nastopilo je 74 igralcev in igralk iz 21 slovenskih klubov. Pravico do nastopa so si priborili na 12 turnirjih za posamično državno prvenstvo.

Manjkajočega rezervnega igralca (Mateja Kraševca) je dodalo domače društvo. Med nastopajočimi so bili trije domači igralci, osmerica iz primorskih klubov, nastopilo je tudi pet tarokistk. Po petih odigranih krogih je slavil Igor Filipančič (Tarok sekcija Koroške), saj je zbral 250 točk. Najviše uvrščeni domači igralec je bil na 25. mestu Alojz Markič. Bojan Humar se

je uvrstil na 39. mesto, Matej Kraševc pa na 60. Prva peterica na uspelem predzadnjem turnirju letos je prejela denarne nagrade in praktična darila, prva trojica še lepe pokale, nagrajena sta bila tudi novi državni prvak in najboljša igralka turnirja. Zadnji letošnji turnir v taroku na sporedu Tarok zveze Slovenije pa je potekal drugo soboto v decembru v Vipavi. Nastopilo je 28 najboljših tarokistov letos v Sloveniji (dva je dodal organizator). Med trideseterico sta bila dva igralca postojnskega kluba. Alojz Markič je šestemu mestu na DP posameznikov tokrat dodal prepričljivo zmago. Bojan Humar je bil štirinajsti, na DP pa je v močni konkurenci osvojil osmo mesto. Turnir si je ogledal tudi podžupan Andrej Berginc.

Brane Fatur

BALINANJE

S 6. krogom se je zaključil jesenski del ekipnega državnega prvenstva oziroma tekmovanja v Super ligi 2019; v njem nastopajo tudi balinarji BK Postojnska jama. Mladim Postojnčanom ne gre po načrtih, saj so izgubili vseh šest prvenstvenih tekem.

Doma so klonili proti Zabičam, Krimu, AIKEI Anteni in Agrochemu Hrastu, v gosteh proti Skali in Trati. Trenutno vodijo s po 10 točkami Trata, Skala in Zabiče, na repu sta Košana in Postojnska jama (obe še brez točk). Nadaljevanje lige sledi 7. januarja; v Pivki se bosta pomerili ekipi Košana in Postojnske jame.

Brane Fatur

V karate klubu Postojna so se veselili tekmovalnih uspehov.

KARATE

V Karate klubu Postojna smo z letošnjimi uspehi tekmovalcev zadovoljni, saj smo dobili po tri državne in pokalne prvake. V letu 2018 se je klub udeležil 26 državnih in mednarodnih turnirjev doma in v tujini. Tekmovalci so osvojili skupaj 146 medalj.

Naslov državnega prvaka za leto 2018 so osvojili: Filip Subotič v katah malčki, Petar Arsenič v športnih borbah med mlajšimi kadeti – 45 kg in Nuša Habjan v športnih borbah med mladinkami – 53 kg.

Srebrni medalji sta osvojila Jakob Bojc v katah malčki in Zala Jošt v športnih borbah med deklicami + 40 kg. Bronaste medalje pa so osvojili: Boris Česen v katah med najmlajšimi, Nastas Aksentič v katah najmlajši, Jan Mozetič Kerin v športnih borbah med dečki + 45 kg in Blaž Gril v športnih borbah med mladinci – 68 kg. Jovan Rudonjič se je uvrstil na 5. mesto v katah med malčki.

Zaključile so se tudi tri tekme za pokal Slovenije 2018. Pokalni zma-

govalci za Karate klub Postojna so postali: Jakob Bojc v kategoriji kata malčki, Zala Jošt v športnih borbah med deklicami + 40 kg ter Filip Subotič, Jakob Bojc in Jovan Rudonjič v katah ekipno malčki. 2. mesto so osvojile Zala Jošt, Neca Praprotnik in Evana Aksentič v katah deklice ekipno. Po dvakrat je tretje mesto pripadlo Nastasu Aksentiču v katah najmlajši in Filipu Subotiču v katah malčki. V športnih borbah je bila Nuša Habjan četrta med mladinkami – 53 kg. 5. mesto je pripadalo Sari Arsenič med mlajšimi kadetinjami – 50 kg.

Na zadnjo novembrsko soboto je potekalo v Hočah pri Mariboru državno prvenstvo v karateju do 21 let. Nastopilo je 434 tekmovalcev iz 49 klubov. Karate klub Postojna je dosegel skupno odlično 7. mesto.

V klubu smo zelo veseli in na tako lepe rezultate ponosni, zato ob tej priložnosti čestitamo vsem tekmovalcem in trenerjem, brez katerih teh dosežkov ne bi bilo.

Besedilo in fotografija: Karate klub Postojna

KEGLJANJE

V kegljaških ligaških tekmovanjih je trenutno prvenstveni premor. Igralci in igralk so dejavni na različnih državnih prvenstvih in turnirjih.

Nekaj boljših postojnskih uvrstitev v zadnjem obdobju na državnih prvenstvih: člani – sprint: 10. mesto Žige Požarja; U-18 mladinci – mix dvojice: 6. mesto Eve Dužnik in Eneja Požarja; U-18 kadeti – posamično: 2. mesto Eneja Požarja, 6. mesto Tine Vidmar; tandem - mix dvojice: 3. mesto Neje Rožman in Anžeta Ceja. Končan je tudi decembrski mini prestopni rok. Postojnčani so dobili nova igralca: Urban Arnič je prišel iz Kamnika, Nejc Čeligoj iz sosednje Pivke.

Brane Fatur

ŠAH

Na osemdnevnem Memorialu Krunoslava Hulaka v Zagrebu je nastopilo več kot 170 igralcev in igralk iz evropskih držav. V slovenski peterici sta bila tudi Postojnčana – ena najboljših slovenskih šahistk Ivana Hreščak in Leon Škrbec.

Po devetih odigranih krogih se je Ivana v močni konkurenci uvrstila v prvo tretjino (na 54. mesto), Leon pa v drugo polovico lestvice. Njun trener Jadran Hlad je bil zadovoljen, saj sta osvojila veliko »rating točk«. Povedal je še, da bodo ta mesec izpeljali v OŠ Miroslava Vilharja šahovsko prvenstvo OŠ Notranjske (9–15 let) ter da so že stekle priprave na počastitev 70-letnice ŠK Postojna.

Brane Fatur

Primorski skavti v Postojno prinesli luč miru

Akcija Luči miru iz Betlehema letos poteka že 28. leto zapored, nje-
no temeljno poslanstvo pa je skupno prizadevanje za mir, strpnost
in sodelovanje med ljudmi. Tretjo adventno nedeljo so jo v Postojno
pripeljali skavti iz cele primorske regije.

Že od samega začetka je Luč miru
iz Betlehema dobredelna akcija,
ki vsako leto s prostovoljnimi pri-
spevki pomaga kakšni dobredelni
ustanovi, organizaciji ali pa posa-
meznim osebam, družinam.

Praden pa Luč miru iz Betlehema
vsak skavtski steg primorske regije
ponese v svoj domači kraj, morajo
plamen sprejeti še vsi skupaj, torej
celotna primorska skavtska regija.

Letos se je regijski sprejem odvijal
v Postojni. Na Titovem trgu so se
zbrali vsi skavti primorske regije in
uradno začeli s programom spre-
jema. Po uvodnem zboru in dvigu
zastav je zbrane nagovoril tudi žu-
pan Igor Marentič, nato so se skavti
odpravili na raziskovalno nalogo po
Postojni ter na ta način spoznavali
mesto in njegove znamenitosti, do-
godek pa so zaključili s sveto mašo
v župnijski cerkvi.

Obisk iz pobratenega mesta Supetar

6. in 7. decembra smo v Postojni gostili ravnateljice iz Supetarja. Na-
men obiska je bilo spoznavanje naših izobraževalnih ustanov in sno-
vanje morebitnih projektnih idej.

Gostiteljice OŠ Antona Globočnika,
OŠ Miroslava Vilharja, OŠ Prestra-
nek in Vrtec Postojna ter obe sre-
dnji šoli so se izredno izkazale in
s svojo gostoljubnostjo navdušile
goste. Svoje navdušenje nad novim
gasilsko-reševalnim centrom in gos-
toljubnostjo naših gasilcev pa so
pokazali tudi predstavniki gasilcev
iz Supetarja.

Velika zahvala gre moderatorkama
dogodka dr. Jani Nadoh Bergoč in
Dolores Keš, ki sta svojo vlogo več
kot dobro opravili saj se je v dveh

dneh obiska rodilo precej projek-
tnih idej.

V pričakovanju rezultatov sodelo-
vanja gre zahvala tudi Občini Pos-
tojna, ki podpira tovrstna druženja
in ima posluš za projektna sodelo-
vanja.

Gostje iz Supetarja - amatersko gle-
dališče Bracera pa so le teden prej
navdušili tudi postojnsko občinstvo
s priredbo Goldonijeve igre Ribar-
ske svade.

Ana Širca

Naj bodo prazniki mirni

Policija se vsako leto znova srečuje tudi s kršitvami na področju upo-
rabe pirotehničnih izdelkov. Med najbolj moteče dejavnike uvrščamo
uporabo pirotehničnih izdelkov, katerih glavni učinek je pok (petarde).
Medtem, ko je uporaba teh izdelkov posameznikom v zabavo, je mno-
gim državljanom takšno početje neprijetno, vzbuja strah in predstavlja
svojevrstno nasilje nad ljudmi.

**Z Zakonom o eksplozivih in
pirotehničnih izdelkih je pre-
povedane uporaba, posest in
prodaja ognjemetnih izdelkov
kategorij 2 in 3, katerih glav-
ni učinek je pok, torej je pre-
povedana večina »klasičnih«
petard.**

Kaj je dovoljeno in kaj ne?

Prodaja ognjemetnih izdelkov kate-
gorije F1, katerih glavni učinek je pok,
je fizičnim osebam dovoljena od 19.
do 31. decembra, **njihova uporaba
pa je dovoljena od 26. decembra
do vključno 1. januarja.**

Prodaja pirotehničnih izdelkov ka-
tegorije F1 ni dovoljena mlajšim od
14 let, prodaja pirotehničnih izdelkov
kategorije F2 pa ni dovoljena mlaj-
šim od 16 let. Izdelkov kategorije F3,

F4, P2 in T2 ni dovoljeno prodajati fi-
zičnim osebam. Pirotehnične izdelke
kategorij F1 in F2 lahko uporabljajo
mladoletniki, stari do 14. oziroma do
16. leta starosti, vendar le pod nad-
zorstvom staršev ali skrbnikov.

Prodaja, posest in uporaba ognje-
metnih izdelkov kategorij F2 in F3,
katerih glavni učinek je pok (gre
predvsem za petarde različnih oblik
in moči), je prepovedana. Baterije in
kombinacije iz 3. kategorije do 1000
g neto mase eksplozivnih snovi in
fontane iz kategorije do 750 g neto
mase eksplozivnih snovi lahko ku-
pujejo, posedujejo in uporabljajo
osebe starejše od 18 let. Pirotehnič-
nih izdelkov ni dovoljeno uporabljati
v strnjanih stanovanjskih naseljih,
v zgradbah in vseh zaprtih prostori-
h, v bližini bolnišnic, v prevoznih
sredstvih za potniški promet in na
površinah, na katerih potekajo javni
shodi in javne prireditve.

Lastna izdelava pirotehničnih sred-
stev in predelava zaradi poveča-
nega učinka je prepovedana! Prav
tako sta prepovedani uporaba iz-
delkov v drugih predmetih in pre-
prodaja. Prepovedana pa je tudi
posest omenjenih sredstev.

Prodaja, posest in uporaba piroteh-
ničnih izdelkov v nasprotju z ome-
jitvami pomenijo prekršek, za kate-
rega je predvidena **globa od 400
do 1.200 evrov.** Pri tem se izdelek
tudi zaseže.

Kupci in uporabniki naj ognjemetne
izdelke, če se jim ne morejo odreči,
kupujejo le v trgovinah, ki imajo za
prodajo teh izdelkov dovoljenje mi-
nistrstva za notranje zadeve. Pri na-
kupu naj bodo pozorni na oznako
CE, dobro pa naj se seznanijo tudi
z navodili za uporabo. Navodila za
uporabo na izdelku morajo biti na-
pisana v slovenskem jeziku.

Nepremišljena, nepredvidna in obje-
stna uporaba pirotehničnih izdel-
kov pogosto povzroči telesne po-
škodbe (opekline, raztrganine rok,
poškodbe oči itd.), moti živali ter
onesnažuje okolje.

**Policisti PP Postojna bodo,
dosledno ukrepali proti vsem,
ki bodo kršili določbe o upo-
rabi pirotehničnih izdelkov.**

**Če se tej skušnjavi ne moreš
upreti, pirotehnične izdelke
uporabljalj tako, da to ne moti
in ne ogroža ljudi in živali.**

**Zadovoljni smo, da živimo in
delamo z ljudmi, ki jim ni vse-
eno, kako živijo drugi.**

Policisti PP Postojna

Malo drugačna analiza anket za Zeleno shemo (II. del)

Občina Postojna je v okviru aktivnosti za Zeleno shemo izvedla več anket z željo po aktivni vključitvi lokalne skupnosti, turistov in turističnega gospodarstva za pridobitev znaka Slovenia Green Destination.

Zbiranje podatkov pri anketiranju domačih obiskovalcev je potekalo od 25. aprila do 25. oktobra letos v turistično informacijskih centrih in preko spleta.

Domačini verjamemo v pomembnost razvoja turizma

Veseli nas, da je po rezultatih ankete sodeč, turizem v naši krajih tako prepoznan kot tržna niša, možnost za napredek, obenem pa tudi kot zaščitnik kulturne in naravne dediščine. Zaradi zavedanja številnih negativnih posledic hitrega in nepremišljenega razvoja turizma se doma in po svetu vse bolj nakazuje težnja po manjšem obremenjevanju okolja, po tako imenovanem trajnostnem turizmu. Tovrstne oblike tu-

rizma zmanjšujejo pomen paketnih potovanj in hitenje z destinacije na destinacijo ter poudarjajo lokalni pristop do potovanj, uporabo vseh oblik javnega prevoza in koles. Turisti potujejo bližje svojemu domu, po lastni in sosednjih državah. Vse bolj se spoštujejo lokalna identiteta in lokalne posebnosti. Na ta način je korist za lokalne skupnosti večja, stroški varstva okolja pa manjši. Sonaravni razvoj turizma vključuje tudi uporabo lokalnih materialov, izdelkov, pridelkov in proizvodov in lokalne delovne sile.

Zadovoljen domačin je garancija za zadovoljnega gosta

Pristop k Zeleni shemi slovenskega turizma zavezuje trajnostno na-

ravnemu razvoju, kar pomeni najprej domačini, nato obiskovalci! Zadovoljen domačin je garancija za zadovoljnega gosta! Večina anketirancev se počuti »odrinjena« od možnosti sodelovanja v razvoju trajnostnega turizma in menijo, da so o projektih v turizmu slabo obveščeni. Posledično so tudi odgovori na vprašanja, ki se tičejo podpore občine Postojna razvoju turizma, precej nedoločeni in večinoma skriti za »niti dobro, niti slabo«.

Ali res nočemo videti, da nam gre na bolje?

Rezultati ankete govorijo, da smo s kvaliteto življenja v glavnem zadovoljni. Imamo nekaj že dolgo prepoznanih težavnih točk - organizacija lokalnega prometa, urejenost pohodniških in kolesarskih poti in ponudba lokalne kulinarike, kjer nam na prvi pogled v resnici ne gre preveč dobro. Ali pa samo nočemo videti, da gre na boljše?!

Še vedno smo razpeti med »ma-

sovko« in zelenim turizmom. Okoliščine kličejo po hitri spremembi miselnosti, ker prihaja vedno več takih gostov, v katerih je trajnostni turizem že zasidran. In dejstvo je, da so z našo ponudbo zadovoljni! To, da ni vse »v piko« urejeno in dorečeno, dojemajo kot našo zaščito pred množičnim vdorom obiskovalcev v naše okolje. Sprejmemo in spoštujejo! To pa nam ne sme služiti kot izgovor, da obstanemo na mestu, ampak kot izziv, kako ohraniti dovolj identitete, da bomo še vedno zanimivi za goste.

K Zeleni shemi v Postojni je pristopilo 18 soprodpisnikov, kar pomeni, da so prve prave povezave z lokalno skupnostjo v smislu razvoja trajnostnega turizma že stkane in da stopamo po pravi poti.

Podrobno analizo rezultatov anket pa si lahko ogledate na spletni strani www.visit-postojna.si, zavihek Postojna – Zelena shema, kjer so zbrani vsi rezultati anket.

Zavod Znanje, OE Turizem Postojna

PO-PI praznuje

Društvo prijateljev mladine občin Postojna in Pivka PO-PI je v decembrski čarobni čas vstopilo že novembra. 24. novembra so namreč pripravili otroško ustvarjalno delavnico, na kateri so izdelovali okraske in voščilnice.

Z okraski, ki so jih izdelali otroci, bodo sodelovali pri okrasitvi Tržaške ulice za Pozdrav zimi. Nekaj okraskov pa je namenjenih okrasitvi Mladinskega centra Postojna, ki je po zaslugi otrok že praznično okrašen.

Otroci so ob ustvarjanju uživali, še posebej so jim bile všeč barve, ki se svetijo v temi. Z njimi so poslikali steklene kozarce, lampijone in celo nekaj rečnih kamnov. Ustvarili so tudi čudovite unikatne voščilnice, na katere bodo doma napisali praznična voščila in jih poslali svojim najdražjim.

Praznično vzdušje pa pričarajo tudi darila, ki so se v sklopu akcije Božiček za en dan pridno zbirala v Mladinskem centru, od koder so odpotovala

v Ljubljano, kjer so jih razporedili in poskrbeli, da pridejo v prave roke in razveselijo tiste, katerim so namenjena.

Nagrajeni za odličnost

Turistično informacijski center Galerija v Postojni je nedavno prejel prestižno nagrado ADVENTURE EXPERIENCE OF THE YEAR 2019, ki jo podeljuje specializirana turistična revija Travel and Hospitality.

Pridejo dnevi, ko se nedolžna pripomba zazdi kot uničujoča kritika. So dnevi, ko v kokonu dolgočasne rutine in nemoči razmišljamo, kako ne moremo nič spremeniti in gredo stvari svojo pot, čeprav vlagamo veliko truda, da bi se stvari zavrtele po naših pričakovanjih. Vse pa dobi nov smisel, ko v roke pride prej omenjena nagrada. Dan, ki je poplačal ves trud, umiril valovanje samokritičnosti in nemoči in v nas vzbudil pravi cunami dobrih idej in elana za njihovo uresničitvev.

Revija Travel and Hospitality je pomemben vir informacij za sodobne popotnike in specialiste iz turističnega sektorja, saj zagotavlja objektivni vpogled v turistične trende, najbolj zaželene nove destinacije in gostoljubje le-teh. Na njihovi spletni strani

je zapisano, da je »Travel and Hospitality Award« letno praznovanje odličnosti v vseh aspektih vrhunskih potovanj.

Tic Galerija si je to priznanje odličnosti priborila s ponudbo celostnega doživetja, kvalitetnih informacij, strokovnim pristopom, prijaznostjo ter tudi s kreativno urejenostjo poslovnega prostora, v katerem najdete zbirko unikatnih izdelkov, ki so jih ustvarili domači ustvarjalci in spominke, ki temeljijo na lokalnih zgodbah in legendah. Kot je že Aristotel nekoč povedal: »Smo, kar nenehno počnemo. Odličnost potemtakem ni dejanje, ampak navada.« Obiščite Tic Galerijo in se prepričajte, da je pri nas odličnost navada!

Sopotniki v Postojni že 10 mesecev

Za nami je obdobje desetih mesecev, odkar smo v Občini Postojna skupaj z Zavodom Sopotniki, pričeli opravljati brezplačne prevoze starejših občanov iz vasi v mesto Postojna z željo, da jim omogočimo dostopnost do osnovnih in drugih storitev.

Po začetnem nezaupanju starostnikov, predvsem, ker so dvomili v to, da jih po opravkih zapeljemo brezplačno, smo z delom in trudom ter veliko mero dobrosrčnosti pridobili zaupanje. Tako se nam je število uporabnikov skozi mesece vseskozi povečevalo. Sedaj se v občini Postojna s Sopotniki vozi že več kot štirideset starostnikov, ki redno uporabljajo našo storitev. V obdobju od marca do konca oktobra smo opravili 208 prevozov, prevozili 7.295 km, naši prostovoljci pa so opravili 527 prostovoljskih ur.

Kadar je povpraševanje po prevozih večje, nekatere uporabnike zapeljemo po opravkih skupaj (k zdravniku, v trgovino, na razne urade, k frizerju, na banke, obiske, v vrtnarijo ...). Včasih se zgodi, da je v sopotniškem vozilu zelo čustveno, saj se v njem srečajo ljudje, ki so bili v otroštvu ali mladosti sošolci, sodelavci ali morda samo dobri znanci in se že dolgo časa niso videli. Zgodi pa se tudi, da zaradi različnih poti kakšnega uporabnika zapeljemo mimo ustaljene poti, morda v drugo vas, kar pa krasni uporabniki razumejo kot krajši izlet, saj drugače tja ne bi šli.

Sopotniki smo dobra ekipa prostovoljcev in uporabnikov ter v letu 2019 skupaj z Občino Postojna

nadaljujemo s svojim delom, ker vemo, da delamo prav in srčno. Srčni pa so tudi naši donatorji: **Štornja po stopnicami, Bar Bor, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Sawal d.o.o.**, ki poskrbijo, da naši prostovoljci med vožnjami ne ostanejo lačni in da uporabnike varno prepeljemo iz kraja v kraj. Hvala Vam za sodelovanje in zaupanje.

Naj povabimo vse srčne ljudi, da se pridružijo ekipi prostovoljcev, kajti več kot nas bo, bolj nam bo lepo.

Vabimo tudi starejše občane s postojnskega podeželja, da nas pokličejo **na številko 031 60 70 70**, da se skupaj zapeljemo po opravkih. Ob tem vas še obveščamo, da **24. 12. in 31.12. Sopotniki zaradi praznikov ne vozijo.**

Hvala za zaupanje in vse čudovite trenutke v letu 2018.

Ob koncu leta želimo srečno vsem, da bi vam bilo lepo in dobro ter obilo zdravja ter prijetnih trenutkov v novem letu 2019! **Da bi bili vsak dan drug drugemu Človek človeku Sopotnik!**

Ljubica Gutnik, koordinatorka prevozov
Občina Postojna

ReproGrafika

Informacija za kvalitetne komercialne tiskovine

KLJUČ za Uspešno Poslovno Komunikacijo v sodelovanju z nami

DOPIJNI LISTI
KUVERTE
LETAKI
VABILA
VIZITKE
ZLOŽENKE
KOLENDARJI
BROŠURE
KATALOGI

OSTALE TISKOVINE PO NAROČILU
Tisk in fotokopiranje iz USB ključka

Reprografika d.o.o., PE PTC Novi trg 9, Postojna

Gsm: 051 427 824
051 414 520

www.reprografika.si
reprografika@siol.net

TISKARNA PO VAŠI MERI

Dom upokojencev Postojna vabi ljudi dobre volje, da si vzamejo čas in postanejo naši prostovoljci.

Prostovoljec lahko postane vsak, ki želi narediti nekaj koristnega in dobrega za soljudi in za svojo skupnost. S svojim prostovoljstvom prispevate k dobremu počutju in zadovoljstvu ter hvaležnosti stanovalcev.

Kontakt: tel.: 05 700 11 00, e-pošta: info@du-po.si ali osebno na naslovu Doma upokojencev Postojna.

Igor Marentič na Globanem forumu županov v Maroku

Vsako leto poteka tako imenovani globalni zbor županov (Global Mayoral Forum), ki se posveča določeni tematiki. Letos je forum potekal v Maroku in naslavljal teme mobilnosti, migracij in razvoja. Na njem je sodeloval tudi župan Igor Marentič.

Cilj letošnjega zbora je bil seznaniti mesta z naprednimi možnostmi kako se vključiti v begunsko problematiko. Čeprav se državna politika ukvarja z omenjenim problemom, so mesta in občine tiste, ki se na lokalni ravni in v praksi soočajo s tem. »Želimo si več sodelovanja med lokalno, nacionalno, evropsko in mednarodno skupnostjo. Prav mi, župani, ki vsak dan delamo med ljudmi, poznamo situacijo s terena in lahko svetujemo kaj se v praksi bolje obnese,« je na dogodku povedal župan Igor Marentič.

Župan je med drugim Občino Postojno - otrokom prijazno UNICEF-ovo mesto predstavil kot primer dobre prakse na področju vključevanja otrok v lokalno okolje. Sodelovanje vseh otrok v lokalni

skupnosti je izjemnega pomena, zato je bil pred par leti v Postojni ustanovljen tudi Otroški občinski svet, ki ima dva sedeža rezervirana za mladoletne otroke brez spremstva.

Lokalna skupnost se je namreč pred dvema letoma dobro znašla, ko je medse sprejela nekaj migrantov mladoletnikov brez spremstva staršev. Program v katerem fantje sodelujejo, jim je pomagal, da so se vključili v našo kulturo in se naučili osnov slovenskega jezika. »Pomembni sta solidarnost in skrb za skupnost, ki vključujeta mednarodne aktivnosti občine, kjer lahko naši otroci delujejo kot ambasadorki pri Unicefovih dejavnostih,« je na forumu še povedal župan.

Foto: Giovanni Zambello

Tudi v Postojni otroci prevzeli vloge odraslih

20. novembra smo obeležili svetovni dan otrok. Na pobudo UNICEF-a so otroci v Sloveniji prevzeli vodilne vloge v gospodarstvu, v medijih in šolstvu in nič drugače ni bilo v Postojni.

V osnovnih šolah so otroci prevzeli učiteljska mesta. Na OŠ Antona Globočnika se je devet učencev višjih razredov preizkusilo v vlogah različnih učiteljev v prvi triadi. Na OŠ Miroslava Vilharja so učenci prevzeli vloge različnih zaposlenih na šoli, med drugim so se preizkusili v delu hišnika, zasedli pa so tudi pisarne. Popal Zai, Junior ambasador UNICEF-a je na Srednji gozdarski in lesarski šoli postal učitelj/vzgojitelj slovenskega jezika mladoletnih brez spremstva. Za vse je bila to lepa izkušnja, učenci pa so predvsem ugotavljali, kako težki, a hkrati zanimivi so različni poklici. Letošnji Svetovni dan otrok je po vsem svetu, tudi v Sloveniji, potekal v znamenju UNICEF-ove modre. Številna podjetja so svoje logotipe, spletne strani, prostore v znak podpore otrokom obarvala v modro in takšna je bila tudi Občina Postojna.

Ob svetovnem dnevu otrok otroci po vsem svetu odrasle pozivajo k ustvarjanju sveta, v katerem lahko za vsakega otroka omogočimo zdravje, izobrazbo, zaščito pred nasiljem in izkoriščanjem ter enake možnosti za razvoj. Za uresničevanje otrokovih pravic si moramo prizadevati vse dni v letu in vsak od nas ima pri tem pomembno vlogo.

Foto: Foto atelje Postojna

KOMUS
Pogrebne storitve

**V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBLIŽJEGA, SMO VAM V POMOČ
S PRIJAZNO BESEDO IN CELOSTNO ORGANIZACIJO
ZADNJEGA SLOVESA**

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ❖ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokopnika (doma in v tujini)
- ❖ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ❖ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ❖ ekshumacija
- ❖ organizacija pogrebne svečanosti
- ❖ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ❖ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ❖ pogrebna oprema

V primeru naše organizacije pogrebne svečanosti vam nudimo **25% popust** na žalne aranžmaje v cvetličarni Agrokor.

DODATNE INFORMACIJE:
KOMUS d.o.o., Jeršice 3, Postojna
Dežurna št.: **041 377 294**
Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

Tudi brez ognjemeta je vstop v novo leto lahko zabaven

V Postojni bomo letos v novo leto vstopili brez pokanja. Na Titovem trgu bomo lahko zadnje minute starega leta odštevali skupaj z županom in Vilijem Resnikom, ognjemet, kot smo ga bili vajeni pretekla leta, pa ne bo razsvetlil postojnskega neba.

Vedno več je občin, ki se odpovedujejo ognjemetom. Večkrat smo bili že seznanjeni, da imajo le ti negativne posledice za okolje, nobenega dvoma pa ni, da poki zelo vznemirjajo pse, mačke in seveda vse ostale živali in jim pustijo neprijetne posledice. Poleg vsega naštetega, pa nekaj minutna svetlobna in pokajoča zabava na nebu tudi ni najcenejša.

K sreči je ozaveščenost ljudi vse večja. Po anketah, ki jih je moč zaslediti na različnih portalih, je zdaj že jasno, da bi morali ognjemeti postati del zgodovine, prav tako petarde in ostala pirotehnična sredstva. Zato se bo tudi Občina Postojna letos odpovedala ognjemetu in župan ob tem poziva tudi ostale občane, naj si za vstop v novo leto priskrbijo tišjo in neškodljivo zabavo.

V novo leto z novimi priložnostmi za učenje

Ljudska univerza Postojna, organizacijska enota Zavoda Znanje Postojna, uspešno zaključuje novo leto. Veseli smo, da z leta v leto vse več prebivalcev naše regije skozi učenje išče nove poti do poklicnega in osebnostnega razvoja.

Že od nekdaj je veljalo, da le novo znanje omogoča nove premike in rast, v sodobnem svetu pa je to postalo še bolj očitno. Novo znanje pomeni razvoj posameznika, ta pa nadalje prispeva h gospodarskemu in širšemu družbenemu napredku. Več ko je takih posameznikov, boljše gre lokalni skupnosti.

Tik pred iztekom leta smo na Ljudski univerzi na podlagi javnega razpisa pridobili preko 500.000 eurov evropskih in nacionalnih sredstev, ki bodo lokalnemu prebivalstvu omogočila brezplačno vključitev v različne tečaje in usposabljanja (podrobnosti so objavljene na naši spletni strani: www.lu-postojna.si). Upamo, da boste izkoristili lepo priložnost in med ponujenimi možnostmi našli nekaj privlačnega in koristnega zase.

Vse oblike izobraževanja so pri nas podprte z brezplačno strokovno svetovalno podporo, kjer lahko vsi odrasli prejmejo koristne informacije, nasvet, ali pomoč pri odločanju, kaj bi bila v trenutni osebni ali poklicni situaciji zanje najbolj primerna izobraževalna aktivnost.

Puhova nagrada za življenjsko delo v roke dr. Francu Vodopivcu.

Konec novembra je za slovensko znanost že vrsto let praznično obarvan, saj obletnico rojstva barona Žige Zoisa obeležujemo s podelitvijo najvišjih državnih nagrad in priznanj za izjemne dosežke na področju znanosti in raziskav. Puhovo nagrado za življenjsko delo je letos prejel dr. Franc Vodopivec.

Dr. Franc Vodopivec, po rodu iz Rakitnika, je nagrado prejel s svojim delom na področju metalurgije. Že več kot pet desetletij deluje v metalurški

Ob zaključku leta se kolektiv Ljudske univerze Postojna vsem udeležencem zahvaljuje, da so nam zaupali skrb za svoje znanje. Ko se izteče še vznemirljiv, dišeč, iskrič, prijazen in toplin poln praznični december, pa vas v letu 2019 znova vabimo, naj vaše znanje raste z nami.

Kolektiv Ljudske univerze Postojna

stroki, kjer je pustil velik pečat tako v industriji kot v akademskem svetu, v katerem je usmerjal svoje znanstveno in strokovno delo k povezovanju teh dveh segmentov družbe. Pomembno je vplival na razvoj metalurške industrije, saj je zagovarjal in utemeljeval številne in potrebne spremembe, ki so se izkazale za nujne in nepogrešljive pri razvoju slovenske in jugoslovanske metalurgije. Tako je imel odločilen vpliv pri nekaterih investicijah v jeklarstvu in proizvodnji aluminija ter predvsem znanstvenem razvoju kovinskih materialov.

Za svoje delo je prejel več priznanj in nagrad, med drugim Kidričevo nagrado (1984), Zoisovo nagrado za življenjsko delo (2003) in sedaj kot prvi tudi Puhovo nagrado za življenjsko delo.

Gasilci PGD Hruševje z novo opremo

Prejšnji mesec so župan Igor Marentič, Toni Muhič iz prostovoljnega gasilskega društva Hruševje in Valter Lozar iz podjetja EURO GV podpisali pogodbo za dobavo novega gasilskega vozila, ki ga bodo gasilci v svoje garaže dobili aprila prihodnje leto.

Ob tem pa se gasilci PGD Hruševje zahvaljujejo vsem donatorjem, ki so jim v preteklem obdobju namenili svoj prispevek, bodisi z nakupom gasilskega koledarja, prispevkom pri odmeri dohodnine ali kako drugače. »Tako smo lahko sredstvom, ki jih dobimo za delovanje s strani Občine Postojna, dodali tudi vaš prispevek in ga namenili za nakup opreme ter orodja za še boljše in varnejše delo gasilcev ob posredovanjih,« so še povedali člani PGD Hruševje.

Foto: arhiv PGD Hruševje

■ Poziv občanom Občine Postojna v zvezi s posredovanjem podatkov za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča

- Občane občine Postojna prosimo, da za namen odmere nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča natančno pregledate podatke o svojih nepremičninah, ki izhajajo iz uradnih evidenc (zemljiška knjiga, zemljiški kataster, register nepremičnin,...). V kolikor podatki v uradnih evidencah niso točni ali pa je prišlo do njihove spremembe vas prosimo, da nam **do konca januarja 2019** posredujete pravilne podatke za odmero nadomestila ter priložite ustrezno dokumentacijo. Prav tako je potrebno podatke popraviti tudi v uradnih evidencah, v kolikor to še ni urejeno. Podlaga za odmero nadomestila je neto tlorisna površina objekta, zabeležena v uradni evidenci Registra nepremičnin (REN, spletna stran <http://e-prostor.gov.si/>).
- Lastnike novogradenj opozarjamo, da petletna oprostitev plačevanja, do katere so po zakonu upravičeni tisti, ki so se vselili v novogradnjo, ni samodejna, temveč morajo za njeno uveljavljanje na Občino Postojna posredovati vlogo z ustreznimi dokazili. Prav tako ni samodejna oprostitev plačevanja nadomestila za prejemnike denarne socialne pomoči.
- Sprememba, ki vpliva na odmero nadomestila za uporabo zazidanega in nezazidanega stavbnega zemljišča in jo je zavezanec posredoval v roku 15 dni od nastale spremembe, se upošteva od prvega dne v naslednjem mesecu, v katerem je sprememba nastala. Kolikor zavezanec zamudi v prejšnjem odstavku določen 15 dnevni rok za posredovanje podatkov, se sprememba upošteva **s 1. 1. naslednjega leta**.
- Za dodatne informacije smo vam na voljo na telefonski številki 05/72 80 736 (Barbara Požar).

Glasbena šola Postojna in Notranjski muzej Postojna vas vljudno vabita na odprtje gostujoče razstave Slovenskega šolskega muzeja

Dostopno in plemenito

ob 200-letnici ustanovitve prve javne glasbene šole v Ljubljani,

ki bo v četrtek, 10. januarja 2019, ob 18. uri v prostorih Notranjskega muzeja Postojna, Kolodvorska cesta 3, Postojna.

Lepo vabljeni!

Želimo vam, da bi lahko tudi v letu 2019 rekli »Lahko noč, skrbi« in »Vse bo v redu«.

K Cvetličarna
Pogrebne storitve
Kosovelova ulica 1, 6230 Postojna
(nasproti Mercator centra)

Ob izgubi vaših dragih vam bomo uredili vse potrebno za spoštljivo in dostojno slovo.

Kako ravnati v primeru smrti svojca?

DOMA: Najprej obvestite Zdravstveni dom – urgentno službo. Ko zdravnik potrdi smrt nas pokličite in mi vam bomo pomagali urediti vse potrebno (ureditev dokumentov, prevoz in ureditev pokojnika,...)

V BOLNICI, DOMU OSTARELIH,... Ko vas iz ustanove obvestijo o smrti, nas pokličete, in mi prevzamemo skrbi ter uredimo vse potrebno, za organizacijo pogreba (prevozi, ureditev dokumentov,...) V naši pisarni, ali pri vas na domu se bomo nato dogovorili o pogrebu, izbiri pogrebnih artiklov (krsta, žara, križ, piramida, nagrobni okvir, cvetje...)

Dežurni številki 24 ur na dan:

040 850 557 - Marijan Križaj

031 363 359 - Robert Pirjevec

Ob izvedbi pogreba vam pri žalnih aranžmajih v naši cvetličarni nudimo **10% popust**

SREČA JE SREČATI
PRAVE LJUDI, KI V TEBI
PUSTIJO DOBRE SLEDI.

(T. PAVČEK)

PREPUSTITE SE SREČI
UŽIVAJTE V SREČANJIH!

ŽELIMO VAM, DA BI V 2019
SKUPAJ PUSTILI DOBRO SLED.

ZAVOD ZNANJE POSTOJNA

Točka moči – to smo mi.

Bi radi preživljali svoj prosti čas na zanimiv in kreativen način? Vas zanimajo tuji jeziki? Bi se radi preizkusili v lokostrelstvu ali pa spoznavali ljudi ob sprehodu v naravi? Se želite bolje informirati o zdravju? Ali pa se udeležiti kreativnih delavnic? Vse to lahko počnete v večgeneracijskem centru Točka moči v Postojni.

Pri nas je dobrodošel prav vsak: center obiskujemo zelo raznoliki ljudje in vsak se lahko pridruži dejavnosti, kjer se dobro počuti.

Točka moči, kjer so dobrodošli prav vsi!

Pri nas ponujamo raznovrstne delavnice za vse generacije. Prizadevamo si, da bi se prav vsak obiskovalec počutil sprejetega in varnega ter da bi našel tisto, kar ga osrečuje. Smo prostor, kjer se ljudje spoznavajo in družijo ob prijetnem vzdušju. V dveh letih delovanja nas je obiskalo preko 1500 udeleženk in udeležencev. Za obisk Točke moči ni prav nobene ovire – vse aktivnosti pri nas so namreč brezplačne.

Negujte in okrepite svojo dušo, telo in um

Z meditacijo boste umirili stanje duha. Na delavnici Dobro sem! Kako pa ti?, boste spoznavali nove veščine za samopomoč in varovanje lastnega duševnega zdravja – s tem pa spoznavali

sebe in druge. Z izvajanjem Access Bars tehnike boste stanje sproščenosti dosegli s preprostim dotikom točk na glavi.

Pridružite se nam na jutranji telovadbi in začnite svoj dan polni energije. Preizkusite lahko tudi jogo ter z njenimi asanami in mentalnim osredotočenjem dosežete telesno in duševno uravnovešenost. Tisti bolj energični ste vabljeni na delavnico lokostrelstva ali na pohodništvo, kjer se bomo na prostem nadihali svežega zraka in raziskovali neznane kotičke.

Pri nas se lahko učite tudi tujih jezikov in se urate v angleščini, italijanščini in francoščini. Vabljeni ste tudi na delavnico Projektna akademija, kjer bomo ustvarjali svoje projekte in jih prijavljali

na primerne razpise. Z udeležbo na delavnicah digitalnega opismenjevanja lahko osvojite tudi osnovna računalniška znanja. V letu 2019 bodo na svoj račun prišli tudi knjižni molji, ki se bodo udeležili bralnega krožka.

Seznam dogodkov, ki jih organiziramo, si lahko preberete v Prepihovem mesečnem napovedniku ali na naši spletni strani. Če bi se radi preizkusili kot prostovoljci ali pa imate kakšno idejo za izboljšanje našega delovanja, nam pišite ali nas obiščite. Vabljeni ste tudi na klepet ob skodelici kave ali čaja.

Center vodi dr. Nina Vanita Hočevar v sodelovanju z prostovoljci.

Samantha Bezovšek

Pečemo in krasimo torte za vse okuse in priložnosti. Pripravimo tudi sladko omizje, poskrbimo za dostavo in celotno podobo. Ni lepšega, ko lahko s koščkom tortice polepšate dan družini, prijatelju, morda simpatiji, sodelavcu ali pa preprosto samemu sebi.

Naročila sprejemamo na št. **040 223 327**
[fb.com/kavarnasiesta](https://www.facebook.com/kavarnasiesta)

KAVARNA SIESTA
Novi trg 8, Postojna
PTC Primorka

ETNO JAZZ
22.DEC
19.30

Slovenska popevka in ljudske pesmi v jazz preobleki | Tribute to Nick Drake
KULTURNI DOM POSTOJNA
Vstopnice v predprodaji lahko kupite v TIC Galeriji.

znanje Postojna, avtor

Ker smo najboljši, imamo tudi najboljšo ponudbo za vas!

Obiščite nas in se prepričajte!

Izkoristite vse ugodnosti do 31. 12. 2018.
Za več informacij se oglasite v A1 Postojna na Tržaški 4.

Začetek nečesa izjemnega.

A1.si

A1 Postojna

Tržaška 4, Postojna
M 040 411 631

vodnik dogajanja v občini Postojna

v času od 21. 12. 2018
do 31. 1. 2019

22. december 2018

19:00 Koledovanje 2018

Pevsko društvo Mavrica

- Koncert božičnih in kolednih pesmi skupine Mavrica z gosti

 Glasbena šola postojna, dvorana Alojza Srebotnjaka

20:00 V iskanju sanj

Zavod Znanje Postojna, OE Kulturni dom

- Ana Čop s kvartetom. Ljudske pesmi v jazz preobleki. Vstopnice v TIC galeriji in na blagajni, uro pred predstavo

 Kulturni dom Postojna

20:00 Disco večer

Zveza društev Mladinski center Postojna

 MCP

24. december 2018

9:00 Novoletne ustvarjalne delavnice

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

 Zelena dvorana

25. december 2018

Jaslice v Postojnski jami

Postojnska jama d.d.

- Jaslice bodo na ogled vsak dan ob 13h, 14h in 15h do 30.12.2018

 Postojnska jama

26. december 2018

14:00 Proslava ob dnevu samostojnosti in enotnosti in žegnanje konj

TD Pudgura

 Kozolec toplar Belsko

19:30 Božično-novoletni koncert Postojnske godbe 1808

Postojnska godba 1808

 Športna dvorana OŠ Antona Globočnika Postojna

27. december 2018

9:00 Novoletne ustvarjalne delavnice

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

 Zelena dvorana

28. december 2018

10:00 Delavnica Lego robotike

Zveza društev Mladinski center Postojna

- Delavnica je namenjena otrokom od 1. do 5. razreda. Obvezne so prijave do 26. decembra na e-mail: larisa@mcp.si
- MCP

22:00 Mirko Grozny z gosti

Zveza društev Mladinski center Postojna

- Rap koncert

 MCP

31. december 2018

10:00 Dopoldansko silvestrsko rajanje

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

 Zelena dvorana

22:00 Silvestrovanje na prostem

Občina Postojna

- Nastopa Vili Resnik s spremljevalno glasbeno skupino

 Titov trg

1. januar 2019

14:00 Novoletni pohod na Sveti Lovrenc

TD Pudgura

 na parkirišču pod Sv. Lovrencem v Studnem

6. januar 2019

19:00 Božični koncert Svetih treh kraljev dar

Turistično društvo Postojna

- Nastopata Juan Vasle in Tadej Podobnik

 Cerkev sv. Štefana Postojna

11. januar 2019

9:30 Projektna akademija

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

- Za mlade in stare, za prostovoljce in podjetnike. Predavanja bo vodila Dr. Nina Vanita Hočevar

 Zelena dvorana

15. januar 2019

17:00 Knjižni klub

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

- Vodi Nika Rebec.

Klub poteka vsak drugi torek

 Zelena dvorana

18. januar 2019

17:00 Izdelovanje majhnih praktičnih darilc iz eteričnih olj

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

- Za delavnico bo prostovoljni prispevek pet evrov. Vodila jo bosta: Erika Smrekar in Mateja Marin

 Zelena dvorana

24. januar 2019

13:30 Osnove digitalne fotografije

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

- Namenjen je lastnikom in bodočim lastnikom digitalnih kompaktnih ali DSLR fotoaparotov

 Zelena dvorana

25. januar 2019

18:00 Eterična olja za dom in družino

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

- Predstavitve bosta vodili: Erika Smrekar in Mateja Marin.

 Zelena dvorana

29. januar 2019

18:30 Koncert učencev klavirja

Glasbena šola Postojna

- Nastopajo učenci GŠ Postojna in GŠ Koper
- Glasbena šola postojna, dvorana Alojza Srebotnjaka

30. januar 2019

19:00 Javni nastop učencev glasbene šole

Glasbena šola Postojna

 Glasbena šola postojna, dvorana Alojza Srebotnjaka

Vsak četrtek

16:00 Kick-boxing

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči

- Predstavitve športa Kick boxing in razvijanje športnega duha.

 Zelena dvorana

Učilnica v naravi: Šolski vrt včeraj, danes, jutri

Zavod Znanje Postojna, OE Notranjski muzej Postojna

- Gostujoča razstava Šolskega muzeja

 Notranjski muzej Postojna

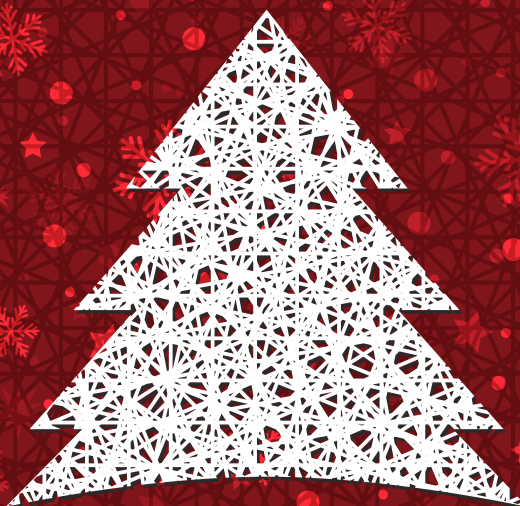
Obiskali so jo tudi cesarji in kralji

Zavod Znanje Postojna, OE Notranjski muzej Postojna

- Ob 200-letnici odkritja notranjih delov Postojnske jame

 Titov trg

Želimo vam, da bi
na svet čim večkrat
gledali z očmi otroka:
toplo, iskreno,
vedoželjno, igrivo,
polno smeha in
nalezljivega veselja.

Prijetne
praznike in
srečno
v letu 2019.

Župan Občine Postojna
Igor Marentič s
sodelavci

nagradna križanka

OBČINA
POSTOJNA

				AVTOR: MATEJ MISLEJ	PRIPRAVA ZA NOŠENJE BANKOVCEV	BONTON, LEPO VEDENJE	PLAČILNO SREDSTVO V TUJINI	SLOVENSKA KOSTUMO- GRAFIJNA VOGELNIK	AVTOMO- BILSKA OZNAKA LITVE	OSATU PODOBNA UŽITNA RASTLINA	KRMILO MOTOR- NEGA VOZILA	KRONIKA, LETOPIS
				ZADNJA FAZA V IZDELO- VANJU								
				ELEKTRIČNO NEGATIVNI OSNOVNI DELEC								
				TIP RUSKEGA AVTOMO- BILA LADA					POD OBRAT ZA PRIDOBIVANJE SIRA			
				GORSKE REŠEVALNE SANI KODA NA BANKOMATU				PLAST ZEMLJE S SILICIJEM IN ALUMINIJEM BRESKVI PO- DOBEN SAD				
	LADIJSKA KABINA	LJUBITELJ, NEPROFE- SIONALEC	OZEK USNJEN TRAK	ANGLEŠKI LUKSUZNI PARNIK, KI SE JE LETA 1912 POTOPILO NA PRVI VOŽNJI	ZADETEK TREH ŠTEVIK PRI TOMBOLI	PREBIVALEC EVROP- SKEGA OTOKA	STOPNJA V VOJSKI OTROŠKA DRSALNICA		CELJSKA PAPIRNICA PRIPRAVA ZA PRECEJANJE		PREDSEDNIK EVROPSKE NOGOMET- NE ZVEZE ČEGERIN	IGRA PRI TAROKU
NAPUŠČ PRI STREHI								SUROVINA ZA ČOKOLADO DRŽAVA V AFRIKI				
JAPONSKA NABIRALKA BISEROV				GRŠKI BOG LJUBEZNI STOKANJE				GLAVNI URAD, SEDEŽ ORNA ZEMLJA				
VELIKA ROPARSKA PTICA UJEDA											ELEMENT POGON NA DIVJAD	
UMA THURMAN			PRISTANIŠČE V ITALIJI HRIBOVEC						AKTERKA PISEC IDIL			
ZEMLJA, DEŽELA (LAT.)						IT. NARA- VOSLOVEC (GALILEO) NERESNICA					KONICA ŠKOTSKA PEVKA LENNOX	
MOJZESOV BRAT					OBLIKA SOCVETJA MADRIDSKI ŠPORTNI KLUB			KRAJ PRI PTUJCU Z DVORCEM SANKE				JUŽNO- AMERIŠKA TOVORNA ŽIVAL
	MESTO V INDIJI ARABSKA TRGOVSKA ULICA	SLOVENSKA IGRALKA RINA							PISATELJ FLEMING VRBA IVA (NAR.)		AVT. OZNAKA NIZOZEMSKA NORDIJSKA BOŽANSTVA	
SITEN ČLOVEK						ALKALIJSKA KOVINA (K) KAZUJOŠI FUNAKI				UPANJE LARRY BIRD		
PRIKRITJE DAVKOV DAVKARIJI						LJUDO- ŽERSTVO						
SLOVENSKI PESNIK DESTOVNIK "KAJUJH"						TOLMINSKA JED IZ KROMPIRJA IN SIRA		ZGODO- VINSKA POKRAJINA NA PORTU- GALSKEM				

Občina Postojna želi vsem občanom lepe božične in novoletne praznike, v novem letu 2019 pa veliko zdravja, sreče in osebnega zadovoljstva.

Občina Postojna podarja tri nagrade:

1. nagrada: monografija *Pripoved o življenju in delu Miroslava Vilharja*;
2. nagrada: slikanica *Jakob in postojnski zmaj*;
3. nagrada: dežnik z logotipom Občine Postojna.

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski prepilj, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna **najkasneje do 7. januarja 2019**. Med pravnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebani nagrajenci novembrske številke so:

1. nagrado (2 x novotna terapija) prejme
ALEKSANDRA KOVAČIČ, Hruševje 45, 6225 Hruševje;
2. nagrado (1 x Kitajska tuina masaža) prejme
KATARINA GERŽINA, Tržaška 16, 6230 Postojna;
3. nagrado (priprava individualnega programa treningov in 1 x vodeni trening) prejme
DANICA BRUMEN, Rožna ul. 6, 6230 Postojna.

Nagrajenci naj za prevzem nagrad pokličejo na telefonsko številko 041 337 721.

Cerkev sv. Jurija v Šmihelu pod Nanosom

V Sloveniji je sv. Juriju posvečenih petinsedemdeset cerkva. Navadno je upodobljen kot vitez na konju v boju z zmajem – prisposoba dobrega v boju z zlom. Morda ni golo naključje, da velja Šmihel za rojstno vas pastirčka Jakoba; ta je z zvijačo pokončal postojnskega zmaja. Silhueta cerkvice z mogočnim Nanosom v ozadju je motiv, ki pritegne prenekateroga fotografa.

Po izročilu je stala na tem mestu prvotno samo kapela, mogoče svetišče sv. Jurija. To je bilo že v davnih rimskih časih, ko je pod vzpetino potekala pomembna prometnica. Arheološke raziskave, opravljene v cerkvi leta 2007, potrjujejo, da je na tem mestu stala njena mnogo starejša in manjša predhodnica z merami ladje 7,75 x 4,42 metra. Ob takratni zamenjavi dotrajanih tlakov so odkrite temelje prvotne kapele domiselno obeležili z drugačno

barvanimi tlakovci. Današnja cerkev je približno enkrat večja. Končne podobe ni dobila sredi 17. stoletja, ko je bila sezidana na novo. Prvotno je imela na pročelju zvočnico (tako imenovano preslico) z dvema ločnima linama. V letih 1885–1886 so jo podrti in postavili nov zvonik v ladji.

Vklesan napis na licu večjega vogelnika nam pove, da je začelo od leta 1855 rasti okrog cerkve pokopališče, saj je bilo prvotno ob cerkvi sv. Mihaela (zavetnika vasi) zaradi morije epidemije kolere premajhno. V okviru pokopališkega obzidja še stoji dotrajana »totemkamra«, Šmihelci pa že nekaj let premlevajo o lokaciji in postavitvi nove mrliške vežice.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: Igor Marentič.

Veliko sreče, zdravja in veselja vam želimo

Krepko smo že zakoračili v najbolj vznemirljiv mesec leta, v božično-novoletni čas. Obkrožajo nas praznične vonjave cimeta in nageljnovih žbic, vabljive sladice in topel čaj, živopisno okrašene praznične jelke in na tisoče lučic ...; naše poštne nabiralnike (naj so resnični ali virtualni) pa polnijo najrazličnejše voščilnice z zvrhano mero lepih misli in želja. Navada, da zaželimo domačim in prijateljem lepe praznike, zdravja, sreče in miru z božično ali novoletno voščilnico, je na Slovenskem sorazmerno mlada; menda hranijo najstarejšo božično voščilnico v Mariboru. V nemškem jeziku je bila napisana sredi 30. let 19. stoletja, naslovniku pa predana osebno, ne po pošti. Voščila, zapisana na razglednicah in poslana po pošti, so postala modna ob koncu 19. stoletja. Slovenci smo se že v začetku 20. stoletja lahko pohvalili z bogato zakladnico različnih božično-novoletnih motivov, med avtorji pa moramo posebej omeniti vsem dobro znanega, v Selščku nad Cerknico rojenega Maksima Gasparija (1883–1980). »Nič ne bomo pretiravali, če zapišemo, da so te drobne likovne lastovke dosegle sleherni slovenski dom,« je zapisal umetnostni zgodovinar Stane Mikuz v katalogu retrospektivne razstave ob umetnikovi 93-letnici. Spomnim se, da jih je imela navado zatakniti za steklo na vratih kuhinjske kredence tudi moja stara mama. Razglednice z Gasparijevimi motivi so še vedno priljubljene, kar dokazujejo njihovi številni ponatisi.

Najlepše želje za leto 2019 vam *Prepihovci* pošiljamo skupaj z eno izmed **Gasparijevih razglednic**, hranjenih v zbirki Notranjskega muzeja

ja. 23. decembra 1940 je bila oddana na pošti v Ljubljani; izdala jo je Družba sv. Cirila in Metoda, natisnili pa so jo v Učiteljski tiskarni v Ljubljani. Na njej je avtor upodobil motiv jaslic oziroma Kristusovega rojstva s svetimi tremi kralji. To je motiv, ki je na Gasparijevih božično-novoletnih razglednicah tudi sicer eden izmed pogostejših. Vsi upodobljeni liki se predstavljajo (značilno za Gasparija) v tipično slovenski preobleki. Zaradi zime in mraza so vsi oblečeni v tople kožuhe; Marijo je mojster pokril s pečo, malemu Kristusu pa je nadel nekakšno polhovko. Tudi kralji, ki prinašajo darove, so oblečeni v kožuhe, okrašene s tipičnim ornamentom. Ilustracijo vsebinsko nadgrajuje napis, ki prinaša sporočilo z najboljšimi željami za božič.

Besedilo: Alenka Čuk; razglednica: zbirka Notranjskega muzeja Postojna.

